

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

©COPYRIGHT 2022, ERZURUM KÜLTÜR
EĞİTİM KİTAP KİRTASIYE

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları
Erzurum Kültür Eğitim Kitap ve
Kırtasiye'ye aittir. Yayınevinin izni
alınmadan kitabın tümü ya da bölüm-
leri, kapak tasarımı, mekanik, elekt-
ronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da
başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basıla-
maz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı band-
rolü ile satılmaktadır.

Erzurum Kültür Eğitim Kitap
Kırtasiye Yay. Elektronik İnş.
Taah. San. Tic. Ltd. Şti.
Cum. Cad. Özel İdare Tic. Sit. No:20
Yakutiye/Erzurum
Tel: (0442) 235 23 23
Fax: (0442) 235 15 15

Bütün Eserleri: 3

**İrkçı Bölücülüğe Karşı
İslâm'da Birlik**

Mehmed KIRKINCI

Editör / Tasarım

Nurgül DERE

Kapak Tasarımı

Hatice UÇAR

ISBN

978-605-73313-3-5

1. Baskı

Temmuz 2022

Basım yeri

Zafer Medya Grup
Muratpaşa Mh. Yenikapı Cd.
Yakutiye/ERZURUM
0 442 234 22 85
Sertifika No: 49883

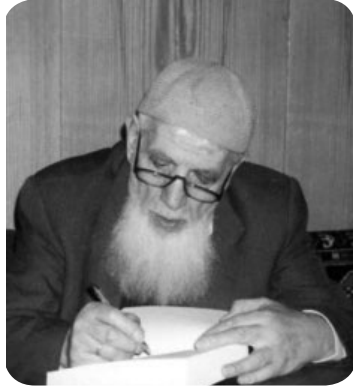
IRKÇI BÖLÜCÜLÜĞE KARŞI İSLÂM'DA BİRLİK

MEHMED KIRKINCI

kültür eğitim
kitap ve kırtasiye

Erzurum 2022

MEHMED KIRKINCI HOCAEFENDİ

1928 yılında Erzurum ili, Aziziye ilçesinin Güllüce (Eski ismi Paşaki) Köyü'nde doğdu. Babası Celal Efendi, oğullarını okutmak üzere 1940'da Erzurum'a yerleşti. Kardeşi merhum Hacı Musa Efendi ile birlikte baba dostu Serçemeli Mustafa Necati Efendi'den Arabî ilimleri okumaya başladı. 1941'den 1946'ya kadar tedrisatına onun yanında devam etti.

Merhum Mustafa Necati Efendi'nin Medine-i Münevvere'ye hicret etmesi üzerine, Erzurum'un Tifnik Köyü'nden büyük bir mütefekkir olan ve hem ulum-u aklîye hem de ulum-u nakliyyede fevkalade salâhiyet sâhibi bir âlim bulunan Hacı Faruk Bey'in yanında tahsiline devam etti. İlk icazetini bu büyük âlimden aldı.

Hacı Faruk Bey'in 1953'de dâr-ı bekāya irtihal etmesi üzerine, Mısır Ezher Üniversitesi'ne gitmeye karar verdiyse de, bu durumu istişare için mektup yazdığı Mustafa Necati Efendi'nin yönlendirmesi ile Alvarlı Efe Hazretlerini ziyaret etti. Efe Hazretleri kendisini bir mektupla Ağrı'daki halifesi, hem dinî ilimlerde, hem de takvâ ve hüsn-ü ahlâkta mümtaz

bir zât olan büyük âlim merhum Molla Nadir Efendi'ye gönderdi. İki seneden fazla Nadir Efendi'den ders aldı.

İkinci icazetini aldığı Molla Nadir Efendi'nin yanında askere gidene kadar kalan Hoca Efendi, askerlik dönüşünde kırk senelik Erzurum müftüsü Solakzâde lakabıyla mâruf M. Sâdık Efendi'den ders almaya başladı. 1955-1960 yılları arasında beş yıl kendisinden Mantuk, İlm-i Kelâm ve Usûl-ü Fıkıh dersleri aldı.

İlk defa Hocası Nâdir Efendi'den “Münazarat” isimli eserini edindiği Üstad Bediüzzaman'ı 1955 senesinde Isparta'da ziyaret etti ve duasını aldı. Bu ziyaret kendi ruh dünyasında büyük bir çığır açtı ve bu büyük dâvâ adamının dâvâsı, onun dâvâsı oldu. Kalan bereketli ömrünü bu uğurda bezletti. Birçok insanın îman ve Kur'ân dâvâsını tanımasına vesile oldu.

Çarpıcı zekâsı, dehâsal temsilleri, çıkmazları çözen yorumları, insânî tavırları ile üniversite hocaları ve öğrencilerini etkiledi. Etrafında –tâbir-i câizse– bir akademi oluştu.

Dâvâsı için birçok defa çilelere giriftar olan hocamız, 1960 darbesinde ve 1973'de “Medrese-i Yusufiye”ye girdi.

Güçlü mantığıyla getirdiği misallerle birçok îman hakikatinin açılımına vesile olan Hoca Efendi, iktisab ettiği ilmî ölçüler, kazandığı verimli feyizler sebebiyle çok değerli kitaplar yazmış, kıymetli eserleri istifademize sunmuş, en girift ilmî mevzuları inceleyip kaleme almıştır. Zaman zaman dergi ve gazetelerde çeşitli yazıları neşredilmiştir.

Evli olup, çocuğu olmayan Kırkıncı Hocamız, 88 senelik bereketli bir ömür sonrasında böbrek ve akciğerlerindeki rahatsızlıktan dolayı tedavi gördüğü hastanede 24 Şubat 2016 tarihinde dar-ı bekâya irtihal eyledi.

Eserleri

- 1- Hikmet Pırıltıları
- 2- Nükteler
- 3- Kader Nedir?
- 4- Ruh Nedir?
- 5- Nasıl Aldanıyorlar?
- 6- Dâr'ül Harb Nedir?
- 7- İslâm'da Birlik
- 8- Alevilik Nedir?
- 9- Gönül Damlaları
- 10- Fikir Damlaları
- 11- Nasıl Bir Maarif?
- 12- İctihat Nedir?
- 13- İnsan, Millet ve Devlet
- 14- Rahman'ın Misafiri İnsan
- 15- Siyasette Ölçü
- 16- Anadolu'dan Türkistan'a Selam
- 17- Peygamber Efendimiz
- 18- İslâm Birliği ve Yavuz Sultan Selim
- 19- Merak Edilen Sorulara Cevaplar
- 20- Kırk Soru Kırk Cevap
- 21- Bediüzzaman'ı Nasıl Tanıdım?
- 22- İrşad Sahasında Bediüzzaman
- 23- Cihad Sahasında Bediüzzaman
- 24- Bediüzzaman ve Tasavvuf
- 25- Hayatım Hâtıralarım

İçindekiler

Takrîz	9
Niçin Yazıldı?	15
Giriş	23

BİRİNCİ BÖLÜM

Kavmiyetçiliğin (İrkçiliğin) Tahlili / 27

Akıl, İrkçılığı Reddeder	29
Din, İrkçılığı Reddeder	32
İslâm, Kavmi Değil, Kavmiyetçiliği Reddeder	45
Kabirde ve Mahşerde Kavmiyete İtibar Yok	46
Peygamberimiz (s.a.v) de Kavmiyetçilik ve İrkçılığı Reddetmiştir	48

İKİNCİ BÖLÜM

Geçmişte ve Günümüzde İrkçılığın Zararları / 59

İrkçılık Fitnesi Avrupa'dan Gelmiştir	61
Nasıl Başardılar?	63
Lawrence	64
Gustave Le Bon	66

Kavmiyetçilik Perdesi Altında Rusya'nın	
Son Oyunu	69
Asrı Saâdetten Bir İbret Tablosu	73

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İslâm Âlimlerinin Görüşleri / 75

İslâm Âlimlerinin Görüşleri.....	77
İmam-ı Âzam Ebû Hanîfe.....	77
İmam-ı Şâfiî	77
Mevlâna Şah Nakşibend	78
Fâhredden-i Râzî	78
İbn-i Kesir	78
Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır.....	79
Kınalızâde Ali Efendi.....	79
Son Asrın Üç Büyük Şahsiyeti	80
Mehmed Âkif	81
Ahmed Nâim Bey	89
Bediüzzaman Said Nursî.....	90

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çareler / 109

Çareler.....	111
Nasıl Bir Din Dersi?	124
Bibliyografya	127
Konu ve Yer İndeksi	129
Şahıs İndeksi	134

Takrîz

İnsanları birbirine bağlayan mânevi bağlar çoktur. Bunların başında îmandan doğan kardeşlik bağı gelir. Yüce dinimiz buna çok ehemmiyet vermiş ve üzerinde durmuştur. Kardeşlik gölgesinde, muhabbet ve sevgi hislerini besleyip samimiyet içerisinde beraberce yaşamak, insanı Arş'ın gölgesine ulaştıran büyük bir ibâdetdir. Hz. Peygamber (s.a.v) sahih bir hadîsinde:

“Kıyâmet günü Arş'ın gölgesinde yedi grup insanın bulunacağını ve Allah için birbirini seven kimselerin bu gruplardan birisi olacağını”¹ ifade buyurmaktadır.

İslâm dini birlik ve tevhid dinidir. Bu tevhid temelleri üzerine kardeşlik binasını kurmuş ve onu korumak için, daima birliğe ve onun meydana gelmesine vesile olan sevgi, güzel ahlâk ve yardımlaşma gibi meziyetlere büyük ihtimam göstermiştir. Bununla ilgili Hz. Peygamber'in (s.a.v) birkaç hadîs-i şerifi aşağıya alınmıştır:

¹ Buhârî, Ezân 36, Zekât 16, Rikâk 24, Hudûd 19; Müslim 91, (1031); Muvatta 14, (952, 953); Tirmizî, Zühd 53, (2392); Nesâî, Kudât 2, (8, 222, 223).

لا يحق العبد حقيقة الإيمان حتى يغضب لله ويرضى لله فإذا
فعل ذلك فقد استحق حقيقة الإيمان

“Allah için seven, Allah için buğz eden, Allah için veren ve Allah için esirgeyen kimse îmanını tamamlamıştır.”²

وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا

“Allah’a yemin olsun, birbirinizi sevmedikçe îman etmiş olamazsınız.”³

مَا مِنْ شَيْءٍ أَثْقَلَ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ خُلُقٍ
حَسَنٍ، وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُبْغِضُ الْفَاحِشَ الْبَذِيَّ

“Kıyâmet günü, mü’minin terazisinde güzel ahlâktan daha ağır bir şey olamaz.”⁴

وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبَاتٍ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ

“Bir kimse mü’min kardeşinin bir dünya sıkıntısını giderirse, Allahu Teâlâ da kıyâmet gününde onun bir sıkıntısını giderir.”⁵

² Buhari, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî, İbnu Mâce; Kenzul Ummal, Hindî, no: 98, 99, 100.

³ Müslim, İmân, 93.

⁴ Tirmizî, Birr 62, (2003, 2004); Ebû Dâvud, Edeb 8, (4799).

⁵ Buhari Mezalim 3, Müslim, Birr 58.

Birlik ve beraberlik içerisinde yaşamak büyük bir ibâdet olduğu gibi, tefrikaya düşmek ve birliği yıkmak da büyük bir vebaldir. Bunun için İslâm dini şiddetle onu yasaklamıştır. Hz. Peygamber şöyle buyurur:

وَأَنَا أُمَرَّكُمْ بِحَمْسٍ، اللَّهُ تَعَالَى أَمَرَنِي بِهِنَّ: السَّمْعُ

وَالطَّاعَةُ وَالْجِهَادُ وَالْهَجْرَةُ وَالْجَمَاعَةُ فَإِنَّ مَنْ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ
قِيدَ شِبْرٍ فَقَدْ خَلَعَ رِبْقَةَ "سَمٍ مِنْ عُنُقِهِ إِنْ أَنْ يُرَاجَعَ، وَمَنْ
دَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ فَهُوَ فِي جَهَنَّمَ. فَقَالَ رَجُلٌ: وَإِنْ صَامَ
وَصَلَّى يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: وَإِنْ صَامَ وَصَلَّى. فَادْعُوا بِدَعْوَى
اللَّهِ الَّذِي سَمَّاكُمْ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُؤْمِنِينَ عِبَادَ اللَّهِ تَعَالَى].
أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ

“Size beş şey emrediyorum. Bunlar da şunlardır. Birlik, mü'min olan âmirinin sözünü dinlemek, emrine itaat etmek, hicret ve Allah yolunda cihad etmektir. Bir kimse bir karış kadar cemaatten ayrılırsa, İslâm halkasını boynundan çıkarmış olur, meğerki tevbe edip dönerse. Bir kimse câhiliyet dâvâsında (ırkçılık, bölgecilik dâvâsında) bulunsa, o, namaz kılıp oruç tutsa ve Müslümanım dese bile, Cehennem'de diz üstü çökecek olanlardan olacaktır.”⁶

Allahu Teâlâ Müslümanların güçlü olmaları ve zilletle düşmemeleri için, onları birliğe ve kenetlenmeye dâvet edip emrediyor ve tefrikaya düşmekten menediyor. Kur'ân-ı Kerim şöyle buyuruyor:

⁶ Tirmizî, Emsâl 3, (2867).

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ
وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

“Sürtüşüp çekişmeyin, tartışıp bölünmeyin; sonra içinize korku düşer ve kuvvetiniz elden gider.”⁷

Maddî ve mânevî iki türlü hastalık vardır. Maddî hastalık, cisme ârız olan bildiğimiz hastalıklardır. Bu hastalık ne kadar ağır olursa olsun, nihayet vereceği zarar şu kısacık dünya hayatına son vermesidir. Ebedî hayata ise asla zarar veremez. Fakat mânevî hastalık öyle değildir. O, insanın ebedî hayatını mahvedebilir. Bu mânevî hastalık da insanları tefrikaya sürükleyen ve vahdeti yıkan kin, haset ve düşmanlıktır. Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuşlardır:

دَبَّ إِلَيْكُمْ دَاءُ أُمَّ قَبْلَكُمْ: الْحَسَدُ وَالْبَغْضَاءُ، وَهِيَ
الْحَالِقَةُ، أَمَا إِنِّي أَقُولُ تَحْلُقُ الشَّعْرَ، وَلَكِنْ تَحْلُقُ الدِّينَ،

“Sizden evvelki ümmetlerin hastalıkları size de sirâyet etmiştir. Bu da haset ve kindir. Kin, saç değil, dini tıraşlıyor.”⁸

Kin ve adâvet hissi kalbin derinliklerinde güçlenip dal budak saldıgı ve dikenleri yeşerdiği zaman, şüphe yok ki îman çiçekleri solup nûru sönecektir. Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyuruyor:

⁷ Enfâl, 8/46.

⁸ Tirmizî, Sıfatü'l-Kıyâme 57, (2512).

“Dedikodu ile kin ateştedirler, ikisi bir Müslümanın kalbinde bir araya gelemezler.”⁹

Tarih âyinesine göz atacak olursak göreceğiz ki, Müslümanlar İslâm’a bağlı kalıp birlik ve dayanışmayı sağladıkları müddetçe daima ileri gitmişler ve hâkimiyetlerini sürdürmüşlerdir. İslâm’a sırt verip tefrikaya düştüklerinde de hezimete ve zillete düçar olmuşlardır. Sekiz asır gibi uzun bir zaman ilim ve irfan yuvası ve medeniyetin beşiği olarak yaşayan güzel Endülüs’ü yıkan, Türkiye topraklarının en az beş misli kadar geniş olan Türkistan’ı komünist Rusya ile Çin’e ve Müslümanların ilk kiblesi olan Kudüs-i Şerif’i Yahudilere peşkeş çeken tefrika ve îman zayıflığı değil midir? İslâm âlemini asırlarca ayakta tutup birliğini sağlayan ve haçlıların saldırılarına karşı sed çeken Osmanlı devletini dilim dilim eden ve Afganistan’ı kanlara boğan, yine ilhad ve tefrika değil midir?

Bu ürkütücü manzarayı seyreden Müslümanın üzülmemesi ve ağlamaması mümkün müdür? Bu Cennet gibi İslâm toprakları hiç unutulur mu? İçinde yaşadığımız bu zillet ve esaretten kurtulmanın tek çâresi vardır, o da îman ile Hakk’a dönüp, birliği ve tesânüdü sağlamak ve tefrikayı ortadan kaldırmaktır. Bunun için çalışmak ve tefrika düşmanı ile cihad etmek, her mü’minin, özellikle her dâvetçi ve mürşidin vazifesidir.

Bu vazifeyi îfâ etmek için, memleketimizde İslâm’a hizmet etmek hususunda büyük gayret sarf eden muhterem kardeşimiz Mehmed Kırkıncı Hoca Efendi, uhûvvet-i İslâmiye heyecanı içinde, şu kıymetli kitapta

⁹ Taberânî.

bu mevzuu işlemiş, birlik ve tesânüdün ne kadar ehemmiyetli, tefrika ve ihtilâfın ne kadar büyük bir cinayet olduğunu tatlı bir üslûb ile ifade etmiştir. Allah kendisinden râzı olsun. Yüce dinimize hizmet etmek hususunda kendilerine muvaffakiyetler diler, İslâmî sahada daha nice faydalı kitaplar yazmasını Allah'tan niyaz ederim.

Halil Gönenç
Fatih-12.9.1987

Niçin Yazıldı?

İslâmiyet'in binası, tevhid üzerine kurulmuştur. Buna binâen, faziletperver bir mü'min, icraat ve hareketinde Müslümanlar arasındaki uhuvvet, muhabbet, samimi-yet, birlik ve beraberliğin te'minini esas alarak, tefrikayı netice verecek fitne ve fesadın, nifak ve şikakın kapısını kapamak mecburiyetindedir. Çünkü Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in hassasiyetle üzerinde durduğu en önemli mes'elelerden biri de, "ümmetini tefrikaya karşı uyanık tutması"dır. Bu hususta,

مَنْ فَرَّقَ فَلَيْسَ مِنَّا

"Men ferraka feleyse minnâ"¹⁰ tehdidiyle "Müslüman millet ve kavimleri, fert ve cemaatleri birbirlerinden ayıran ve bölmeye gayret gösteren bizden değildir" buyurarak, bu tefrikanın ne kadar tehlikeli olduğuna dikkatleri çekmiştir.

Vatan ve milletimizi hedef alan en büyük tehlike tefrikadır. Bu milleti hiçbir şey korkutamaz, yıldıramaz, ezemez; ancak tefrika öldürür.

¹⁰ Feyzu'l-Kadîr, c. 6, s. 187; Taberânî'den naklen...

Demek ki, en büyük düşmanımız tefrikadır. Evet, tefrikaya hiçbir şey dayanmaz. O dağları, taşları, devletleri ve milletleri taa esasından, kökünden kopararak birbirine çarpa çarpa mahveder, perişan eder, zır ü zember eder. Memleketleri al kana boyar, devletlerin, milletlerin mevcudiyetlerini ortadan kaldırır.

Bu büyük bölücülük ve tefrika âfâtının getirdiği zulümleri anlamak isterseniz; tarihi de dikkatle dinleyerek Afganistan, Dağıstan, Türkistan, Gürcistan ve Macaristan gibi ülkelerden, memleketlerden sorunuz.

Bâhusus; yeryüzünde bir emsali ve dengi bulunmayan Dağıstan'ın etrafı sık ağaçlı ormanlarından, etekleri sıra sıra tepeler ve aralarındaki yeşil çimenler ve rengârenk yaylalarından ve bunlar ile sarılı olan o ihtişamlı dağlarından da sorunuz. Üç-dört bin metre kadar yüksek dağların üzerinde her biri bir başka tarzda inşâ edilmiş o cesim kalelerden de sorunuz...

Daha yakından görmek isterseniz şu şühedâ yatağı olan kendi vatan ve ülkemizden; buradaki şehitlerden, evliyâlardan, mazlum olan âbâ ve ecdatlarınızdan da sorunuz.

Ayrıca, din ve mukaddesatı için yaşayan, kalbi vatan ve milleti için çarpan ve bunların ne demek olduğunun idrakinde olan, insan olan bir insandan da sorunuz.

Bâhusus, Rahmet-i İlâhî'nin misali, dellâlî, insaniyetin mürebbisi olan Peygamber-i Zîşanımızdan (s.a.v) da sorunuz.

Dinimizden, Kur'ân'ımızdan, îman ile mücellâ olan aldanmaz vicdanlarınızdan da sorunuz.

Bu suallere, lisan-ı kâl ve hâlleriyle verecekleri cevap şudur:

“Bütün ulvî ruhları ürperten, şu kanlı fitne ve tefrikalar bitmeli; memleketleri dehşetli cehennemlere çeviren zulümler, vicdanlarda artık uyandırıcı ikazlarını yapmalıdır.”

Şimdi cennet misal o Dağıstan'a bakınız. Hayâlen olsun oralarda geziniz. Şeyh Şâmil'in Moskof'la yaptığı destanlaşan mücadelesini hatırlayınız. Göreceksiniz ki, birlik ve beraberlik içinde geçen saâdetli günler, yerini “devlet” gibi bir nimetin uçup gitmesiyle hiçbir kalemin ifade edemeyeceği gam, keder ve hüzne terk etmiştir. Ümit ve saâdet şafakları yerine bâd-ı hâzan, nesim-i lâtifeye bedel de zehirli ve dehşetli rüzgârlar esiyor. Bülbüllerin şevkefzâ terennümleri yerlerini kızıl baykuş seslerine terk etmişler. Bu hüsrân yelleriyle baykuş sesleri gönülleri, vicdanları yakıp kavuruyor. Artık bu tahassürler ile muzdarip olmamak mümkün mü? Kalblerde tarif kabul etmez bir hüsrân, bir ıstıra- bın hissedilmemesi düşünülebilir mi?

Acı tecrübeler neticesi meydana gelen intibahlar, insana inşirah ve sürûr veremez. Hüsrandan, ıstıraptan kurtaramaz. Evet, acı tecrübe, güzel bir ders-i ibrettir. Eğer başkasından alınmışsa!

Şu hazin tablolardan ibret dersi almalıyız. İçimize tefrika atan tecrübe edilmiş düşmanları iyi tanımalıyız. Bu düşmanları yeniden bir daha tecrübeye kalkışsaksak, telâfisi mümkün olmayan nedâmetler duyarız. Fakat fayda vermeyen nedâmetler!

“Men cerrebel-mücerrebe hallet bihi’n-nedâmetü”¹¹ gerçeğine mâsadak olmaktan kendimizi muhafaza etmeliyiz.

Tatlı hayaller, acı neticeler...

Şimdi, gelelim memleketimizde estirilmek istenen Şark fitnesine...

Bilinmelidir ki: Şark insanı; merttir, samimîdir, hasbîdir, dindardır. Taşı toprağı, suyu ve havası, eti ve kanıyla mukaddesâtına bağlıdır. O, berrak rûhunu ürperten, rencide eden hâdiselerin arkasında kimler olduğunu bilir. O, dimağındaki aldatılmaz şuur ile kalbindeki yanardağlar gibi, sönmez ve söndürülmez îmanıyla ezelî ve ebedî o korkunç şimal düşmanı karşısında, vakarla, dimdik duruyor. Bu yüzden hiçbir şeytan, hiçbir

¹¹ Bir kimse, tecrübe edilmiş bir şeyi yeniden tecrübe ederse, kendisine nedâmet getirir.

hile ve desiseyle bu volkan gibi îmanı aşamaz, bu ülkeye giremez.

Evet, onun inanç ve iradesi şu milleti fesada verecek Ye'cüc ve Me'cüc'lerin önünde çelikten bir Sedd-i Zülkarneyn gibidir. Bu öyle bir seddir ki, ne yıkılır, ne sökülür, ne eşilir, ne de aşılır.

Şunu da bütün samimiyetimle ifade edeyim ki, kızıl Rusya, eğer bütün hile ve teknolojisini kullanarak "Himalaya Dağları"nı yerinden oynattı dense inanılabilir, fakat şarkta, şuur ile îman kaynaştığı ve imtizaç ettiği müddetçe, Anadolu'nun bir ufacık taşını dahi depretti dense asla inanılmamalıdır.

Başta inkâr-ı ulûhiyet olmak üzere zulüm, terör, tahakküm gibi menfî esaslar üzerine kurulan ve insan fıtratına muhalif olan bu kızıl rejim, ilelebed pâyidar olamayacaktır. Her kışın bir baharı, her gecenin bir neharı olduğu gibi, bunun da bir ecel-i mev'udu vardır; eninde sonunda bu müstebid kızıl perde yırtılacaktır. (Nitekim 1990 yılı içinde bu perdenin yırtıldığına hep beraber şâhit olduk.)

Şark insanı cesurdur, hamiyet-i diniyesi için yapamayacağı hiçbir fedakârlık yoktur. Amma Şark insanı da insandır. Evet, insanlarda istismara en müsait zayıf damar kavmiyetçilik damarıdır. Bugün birtakım güçler Şark insanının bu damarını kendi menfur emellerine âlet etmek istemektedir. Bu maksatla sistemli ve

planlı bir şekilde kavmiyetçilik damarlarından girilerek Marksist bir yörüngeye sokulmak istenmektedir.

Bazı şahıslar dışında, bütün gayretlere rağmen Şarklılar bu fitneye âlet edilememişlerdir, edilemeyeceklerdir de. Çünkü onlar vefâdardır, fedakârdır. Asırlarca vefa gördükleri devletlerine, binlerce uhuvvet bağlarıyla bağlandıkları kardeşlerine hıyanetle mukabele etmenin, şerrin en eşnei olduğunun şuurundadırlar.

En tehlikeli düşman bildikleri kâfir Moskof'a itaat eden ve Ermenilerle birlik olarak hıyanetin kara damgasını taşıyan birtakım hâinlerin hakkından da geleceklerdir...

Şark insanının bu fitneye itibar etmemesinin tek ve yegâne sebebi, din ve mukaddesâtına olan bağlılığıdır. Çünkü onun mihengi îmanıdır, vicdanıdır.

Hakikat şu ki, Şark fitnesini tespit ve tedavide dikkate alınacak ilk ve esas tedbir: Dinî hissiyatı tek-mil etmekle, hamiyet-i diniyeyi canlandırmaktır. Aksi hâlde alınacak maddî, şeklî, idarî ve siyasî tedbirler kesinlikle yeterli olamayacaktır. Çünkü insan sadece bir makine veya bir heykelden ibaret değildir. İnsan, hayattardır. Onun kalbi, rûhu, his ve heyecanı vardır. O azizdir, şeriftir. Alınacak kanunî ve ekonomik tedbirler belki bir ölçüde, muvakkat bir zaman için müessir olabilir. Ancak ruh ve gönüllerde hâkim olacak müeyyideler, mânevî esaslardır.

Avâm-ı mü'minînin kalbleri selim, zihinleri sâfîdir. Onların değerlendirmeleri ve hâdiseleri teşhisi gayet net ve keskindir, ferâsetleri yüksektir.

Bu hakikatlerden dolayı, Şark'ta doğup büyüyen ve Şark insanının mizacını yakından bilen bir vatandaş olarak bu mevzuda yapılacak teşhis ve alınacak tedbirlere yardımcı olmak maksadıyla bu mevzu kaleme alınmıştır.

Kitapta görüleceği gibi, tarihî bir gerçek olarak, ırkçılık ve kavmiyetçiliğin bütün insanlığa –husûsan İslâm âlemine, daha ziyâde Anadolu'ya– getirdiği zulümler nazara alınmış; ibret verici hâdiselerin tespitiyle başta Kur'ân ve hadîslerin ışığında ilmî, mantıkî delillerle İslâm âlimlerinin hikmetli görüşleri ortaya konarak, kısa da olsa tahlili yapılmıştır.

Aynı zamanda bunun ne derece zararlı içtimâî bir illet olduğu akıl ve hikmet ışığında açıklanıp ilgililere birlik ve bütünlüğü sağlama çare ve tedbirleri hususunda bazı tespitler ifade edilmiştir.

Gayret bizden, tevfik ve inâyet Allah'tandır.

Mehmed Kırkinci
Eylül 1987-Erzurum

Giriş

Kavmiyetçilik, körü körüne bir ırkı ve kavmi veya bir soyu üstün sayarak diğer kavimleri hakir görmektir. Kendi an'anesine istinad etmeyen esasları kötüleyen, saldırgan, istilâcı ve zulümkâr bir zihniyettir. Kavmiyetçilik (Irkçılık), dinî bağları gevşeten anarşi ve vahşete yaygınlık kazandıran ve içtimâî bünyelerde tahribe yol açan bir mikroptur. O, bilhassa hayata nizam veren dinî ve ahlâkî esaslar yerine, ırkî ve kavmî râbitaları esas aldığı için tahripkârdır.

Cemiyetlerin bünyelerinde fitnenin en korkunç seyrangâhı, soy-sop iddiasıdır. Bu sebeple bu illet, vahdetimizi parçalamaya müsait unsurların başında gelir. Zira kavmiyetçiliğin mizacında ihtilâf ve inşikak yatar. Kavmiyetçiliğin zararları şöylece hülâsa edilebilir:

1. Soy-sop üstünlüğü içtimâî hayatın temel esaslarından biri olan adaleti ciddî biçimde zedeler. İnsanlığa hediyesi zulüm, tahakküm ve terördür. Zira ırkdaşlarını kayırmak, kavmiyetçiliğin ayrılmaz bir vasfıdır. Bu bakımdan, bir kavmiyetçinin âdil olması ve insafla hareket etmesi mümkün değildir.

2. Kavmiyetçilik, içtimâî râbitaları zayıflatır. Saâdet-i insaniyenin lâzımı olan meziyetleri kökünden yıkar, uhuvveti sarsar, muhabbeti gölgeler, samimiyeti selbeder. Kin, hased, adâvet gibi mânevî mikroplara memba olduğundan, birlik ve beraberliği zedeler.

3. Soy-sop dâvâsı gütmek, insanı korkunç bir vahşet ve kin iklimine doğru sürükler. İnsanın mahiyetindeki şefkat, merhamet, mürüvvet gibi ulvî seciyeleri tamamen yok eder. Bunun en açık ve günümüzdeki en yakın misali, Şark'taki kavmiyetçi ve bölücü anarşistlerin masum insanlara yaptıkları fecî katliamlardır.

4. Kavmiyetçiliğin mizacı, başkalarını yutmakla beslenmektir. Kavmiyetçilik felsefesi, gurur ve enaniyet, üstünlük iddiası ve asalet dâvâsı gibi menfî esaslara binâ edildiğinden, içtimâî hayatta daima fitne ve fesadı körukler, huzursuzluk ve keşmekeşliğe sebep olur. Meziyet ve faziletleri kendine hasretmek, kendi kusur ve noksanlıklarını da görmemek kavmiyetçiliğin şiarıdır.

5. Kavmiyetçilik, insanlık âlemini helâk eden bir zakkum ağacıdır. İnsanlık, onun zehirli meyvelerinin sancısını asırlarca çekmiş ve hâlen de çekmektedir. Birinci ve İkinci Dünya Harpleri bunun en son şâhitleridir.

6. Kavmiyetçilik, yıkıcı bir fırtına gibidir. Tarihin şehâdetiyle nice devletleri zaafa düşürmüş, nicelerini tarih sahnesinden silmiş, cebir ve tahakküm ile nice müessif hâdiselere sebep olmuştur.

Dünya tarihi, kavmiyetçiliğin acı tablolarıyla doludur. Birkaç misâl vermek gerekirse:

Hitler Almanya'sının "üstün ırk nazariyesi" safsa-tası, İkinci Dünya Savaşı'nın patlamasını netice vermiş ve milyonlarca insan vahşice katledilmiştir.

İtalya'da Mussolini'nin faşist rejimi orada korkunç bir terör estirmiş, binlerce insanı imha etmiştir.

Sömürgeci Avrupalıların Güney Afrika'daki yüz-binlerce insanı topyekûn imha hareketleri, Batı Medeniyetinin utanç verici kara tablolarından bir yenisidir. Bu câhiliye zihniyeti, bugün yine siyah beyaz ayrımı hâlinde devam etmektedir.

Amerika'da beyazların Zencilere tahakkümü asırlarca devam etmiş, hâlen de etmektedir.

Keza, bugün Rusya'da bile Marksist rejim adı altında "üstün Slav ırkı"nı hâkim kılma politikası sürdürülmektedir.

7. Kavmiyetçilik insandaki yüksek hamiyet hislerini sadece kendi ırkına tahsis ettirmekle hamiyet çerçevesini daraltır. Yüksek, ebedî, mânevî ve uhrevî ideallerin gelişmesini engeller. İnsandaki fitrî seciyelerin yerlerini değiştirir. Meselâ: Tevazua bedel gurur, muhabbete bedel kin, muavenete bedel çarpışma ve cidalleşme psikolojisini tahrik eder. Hakka bedel kuvveti esas alır.

8. Kavmiyetçilik illetine müptelâ olanlar bütün Müslümanları adaletle, insafla, şefkatle kucaklayamaz. Kendilerini dine adapte etmek yerine, dini kavmiyetçilik fikrine âlet etme cür'etine düşebilirler. Neticede, hamiyet duyguları daralır, körelir, söner, gider. Ve nihayet, kendilerini ve taraftarlarını tatmin etmek için muhayyel efsane ve mitolojilerden medet ummaya başlarlar.

BİRİNCİ BÖLÜM

Kavmiyetçiliğin (İrkçiliğin) Tahlili

“Ameli kendisini gerileteni, nesebi ilerletemez.”

(Müslim, Zıkr, 38.)

Akıl, İrkçılığı Reddeder

Cenâb-ı Hak, bütün insanları bir baba ve bir anadan yaratmıştır. Yani, bütün beşerin menşei birdir. İnsanîyet, mâhiyet itibariyle birbirinden farklı değildir. Zira hepsi yaratılış sûretiyle aynı hususiyetlere sâhiptirler. Zâhirî ve bâtınî duygularda ortak oldukları gibi; yiyip içme, oturup kalkma, sevip üzülmeye de aynı hislere sâhiptir. Şu hâlde, bir kavim bir kavme, bir aşiret diğer bir aşirete karşı üstünlük iddiasında bulunamaz.

Malûmdur ki, maddeleri bir olan iki eserden hangisinin ustası diğerinden daha mâhir, yahut hangisinde san'at estetiği daha üstün ise, o eserin diğerinden daha üstün olduğu kabul edilebilir. İnsanlar için böyle bir ölçü söz konusu olamaz. Zira insan, Allahu Azîmüşşân'ın eseridir, san'atıdır. Hepsi de Allah'ın kulları, hepsi de Âdem'in (a.s) oğullarıdır. Vücutları aynı elementlerden dokunmuştur. Aynı beşikte büyümüş, aynı havayı teneffüs etmişlerdir. Aynı sofradan beslenmiş, aynı güneşten ziyâlanmışlardır. Binâenaleyh, ırk nokta-i nazarından bir kavmin diğer bir kavme üstünlüğü iddia edilemez.

İnsanlar arasında farklılık ancak ilim ve mârifet, itikat ve inanç, fazilet ve takvâ, ahlâk ve terbiye gibi ulvî meziyetler itibariyledir. Bu aslî seciyeler ise, soya-sopa bağlı değildir, onlara bina edilemez. Bu bakımdan, bu ulvî hakikatlerden hissesi olmayan herhangi bir ferdin baba, dede ve ecdadının faziletiyle iftihar etmeye hakkı yoktur. Çünkü o faziletlerden kendisi mahrum olup, bütün güzellikler o fazilet sâhibi olan ecdadına aittir. Eğer kendisi câhilse ve ahlâktan mahrum ise, ecdadının ilmi, irfanı ve ahlâkı ona bir şan, bir şeref veremez. Kendisi çok fakir ve yoksul olan bir adamın, dedesinin geçmişteki zenginliği ile ihtiyacını gideremediği gibi...

Öte yandan, insanların gerek yaratılmaları, gerekse şu veya bu kabileye mensup olmaları kendi iradeleri, iktisapları, tercihleri ile değil, tamamen Allahu Azîmüştân'ın halk ve iradesi iledir. Bir insanın kendi ilminin, maharetinin, kesbinin, san'atının, kabiliyetinin neticesi olmayan bir şeyle hiçbir sûrette iftihar etmeye hakkı yoktur. Farzımuhal, şu veya bu kabileye intisap bir şeref, bir fazilet dahi olsa, o zaman iftihar ve gurur yerine, o ihsana karşı, Allah'a şükür ve hamd etmek icab eder.

Soy-sop üstünlüğü olsa olsa ancak bitkiler ve hayvanlar âlemi için geçerlidir. Meselâ, hurma nevi birbirinden farklı birçok çeşidi ihtiva ederken, koyun nevi de Merinos, Karaman, Dağlıç gibi çeşitli ırklara ayrılır. Bu ırklardan birinin, diğerine olan üstünlüğünden bahsedilebilir.

Hayvanlar âleminde her bir nev, kendi soy ve karakterini muhafaza etmekte, meselâ, kargadan bülbül,

bülbül den karga meydana gelmemektedir. Hâlbuki insan âleminde kargadan bülbül, bülbül den karga misâli fertler gelmiştir ve gelmektedir. Bunun misâlleri pek çoktur. Azer gibi putperest bir babadan Hz. İbrâhîm (a.s) gibi ulûlâzım bir peygamberin gelmesi; hem Hz. Nûh (a.s) gibi bir peygamberden îman etmeyen bir evlâdın gelmesi, bu hakikati açık bir şekilde gösterir. Demek ki, îman ve küfür, tâat ve isyan, salâhat ve fısk irsî değildir. Nitekim Hz. Âdem'in (a.s) bir oğlu muî, diğeri âsî olmuştur. Eğer irsiyet esas olsaydı, Âdem'in (a.s) her iki evlâdının da sâlih olması gerekirdi. Zira babaları peygamberdi. Hem bir ırka, bir kavme mensup bütün fertlerin de aynı karakterde olmaları icab ederdi. Hâlbuki her kavim içinde hem mü'min, hem kâfir, hem sâlih, hem fâsık, hem said, hem şakî çıkması gösteriyor ki, üstün ırk nazariyesi bâtıldır, gayr-ı makûldür.

Din, İrkçılığı Reddeder

İslâm'da içtimâî râbıtalар; muhabbet ve uhuvvet, şefkat ve merhamet, muavenet ve adalet gibi değerler üzerine binâ edilmiştir. Kur'ân-ı Kerîm birçok âyet-i kerîmesiyle birlik ve beraberliği, ittihad ve ittifakı emretmiş, Peygamber Efendimiz (s.a.v) de, pek çok hadîs-i şerîfleriyle bu hakikati te'yid ve te'kid buyurmuşlardır.

Mukaddes dinimiz tevhid, uhuvvet ve muhabbet râbıtalarının muhafazasına âzamî tahşidat yapmış, bunları zedeleyen her türlü fiil, hareket ve düşüncüyü şiddetle yasaklamıştır. Bu hakikate binâen İslâmiyet, ırkçılığı kesinlikle reddetmiştir. İslâm âlimleri, bu mevzu üzerinde hassasiyetle durmuşlar, pek çok aklî ve naklî delillerle ırkçılığın zararlarını en güzel bir şekilde ortaya koymuşlardır. Bu hususta yapılan bütün tefsirleri, serdedilen bütün fikirleri dercetmek kitabımızın çerçevesini aşacağından, mevzuyu ana hatlarıyla özetlemeye çalışacağız.

Evvêlâ: Asr-ı Saâdet'te cereyan eden ve hakkında dört âyet-i kerîme nâzil olan bir vak'ayı nazara verelim:

Bilindiği gibi, Araplar İslâm'dan önce kabileler hâlinde yaşarlardı. Bunlardan meşhur iki Arap kabilesi olan “Evs” ve “Hazrec” kabileleri İslâmiyet'le şereflemeden önce yüz seneyi aşkın bir zamandan beri birbirleriyle soy üstünlüğü için harb etmekteydiler. Her iki taraf da pek çok zayıat vermiş bulunuyordu. Bu iki düşman kabile İslâmiyet'le şereflendikten sonra eski hasmâne tavırlarını terk ettiler. İslâmiyet'in getirdiği uhuvvet ile birbirlerine kardeş oldular. Aralarındaki bütün husûmetler muhabbete, ihtilâflar ittifaka inkılâb etti. Peygamber Efendimizin (s.a.v) etrafında ittihad etmekle yekvücut oldular, saâdet ve selâmete erdiler. Onların bu birlik ve beraberlikleri Yahudileri son derece rahatsız etti. Müslümanları tefrikaya düşürmek ve aralarına fitne sokmak için hileler düşünmeye başladılar. Bir gün, Şâs İbn-i Kays ismindeki ihtiyar ve dessor bir Yahudi, bu iki kabilenin gençlerini bir sohbetinde gayet samimi bir muhabbet içinde görünce fevkalâde rahatsız oldu. Müslümanlar arasındaki bu ittifakın kendi varlıklarını tehlikeye düşüreceği endişesiyle bir Yahudi gencini yanına çağırdı. İçindeki gayzını şöylece döktü: “Gıt, onların arasına gir ve onlara Buas Harbi'nden¹² ve eski savaşlardan bahset... Her

¹² Buas Harbi: Evs ve Hazrec kabileleri iki kardeşten üreyip çoğaldıkları hâlde, aralarında sık sık anlaşmazlıklar çıkar, kılıçlara sa-

iki tarafın şâirlerinin birbirleri hakkında söyledikleri şiirleri oku, kavmiyetçilik damarlarını tahrik et...” Bu genç, ihtiyar Yahudi’nin şeytanî planını aynen tatbik etti. Neticede gençler arasında gurur ve iftihar hisleri deprendi. Birbirlerine karşı öğünmeye başladılar. Her iki taraf da kendi kavim ve aşiretinin üstünlük ve meziyetlerini sayıp döktüler. Bu hususta karşılıklı şiirler okudular; derken iş çekişmeye kadar vardı. Sonunda iki genç, diz üstü kalkarak karşılıklı ağır hakaretlerde bulundular ve birbirlerini harbe dâvet ettiler. Bir anda kavmiyetçilik damarları kabardı, hissiyatlar alevlendi. Diğer gençler de, gözleri dönmüş olarak bu teklife iştirak ettiler. Nihayet harb etmek üzere şehrin dışındaki Harre denilen mevkie doğru yola çıktılar. Ayrıca her iki taraf da kendi kabile mensuplarına haber saldı. Söz konusu mevkide toplanan Evs ve Hazrecliler çarpışmaya başlamak üzere iken, durumdan haberdar edilen Rasûl-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz, Muhacir ve Ensâr’dan bir cemaat ile birlikte vak’a mahalline yetişerek, oradakilere şöyle hitap etti:

“Ey Müslümanlar! Ben sizin aranızda iken hâlâ siz câhiliye dâvâsı mı güdüyorsunuz? Allahu Teâlâ Hazretleri sizi İslâmiyet ile şereflendirdikten sonra, yine devr-i câhiliyete mi dönmek istiyorsunuz? Siz câhiliyet

rılırlar, yıllarca çarpışıp dururlardı. Yahudiler de bunları birbirine düşürmek için, kıskırtmaktan geri durmazlardı. Bu çarpışmaların sonuncusu, Buas çarpışması idi ki, Hicretten 5-6 yıl önce durmuştu (Âsım Köksal, Hz. Muhammed ve İslâmiyet, I/33).

hâlinde iken Allahu Teâlâ aranızı te'lif etti. Câhiliyet dâvâsı ile eski hâliniz olan küfre mi dönmek istiyorsunuz? Allah'tan korkun, Allah'tan korkun!”¹³

Rasûlullah Efendimizin (s.a.v) bu ikazı üzerine, her iki kabile bu işin, şeytanın bir aldatması ve dessas Yahudinin bir hilesi olduğunu anladılar. Silahlarını attılar, ağlayarak birbirlerine sarıldılar, kucaklaştılar.

Hâdise Üzerine İnen Âyetler

Bu hâdise üzerine dört âyet-i kerîme nâzil oldu:

Birinci âyet:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ

“Ey îman edenler! (Sizden evvel) kendilerine kitap verilmiş olan bir fırkaya itâat ederseniz, sizi îmanınızdan çevirip, kâfir kılardılar.”¹⁴

İkinci âyet:

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ
وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

“Ve nasıl küfre dönersiniz ki, üzerinize Allahu Teâlâ’nın âyetleri okunuyor ve aranızda da Peygam-

¹³ Asım Köksal, a.g.e., I/236-237.

¹⁴ Âl-i İmrân, 3/100.

ber bulunuyor. Artık her kim Allahu Teâlâ'ya sığınırsa, muhakkak sırat-ı müstakime çıkarılmış olur.”¹⁵

Üçüncü âyet:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ

“Ey îman edenler! Allah'tan nasıl korkmak lâzımsa, öylece korkun... Ve sizler, ancak Müslüman olarak ve-fat ediniz.”¹⁶

Dördüncü âyet:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

“Ve hepiniz toplu olarak Allah'ın ipine sımsıkı sarılırsınız. Ve birbirinizden ayrılmayınız. Allahu Teâlâ'nın üzerinizdeki nimetini hatırdan çıkarmayınız ki, siz birbirinize düşman iken, kalplerinizi birleştirdi de, O'nun nimeti sayesinde kardeş oldunuz. Ve siz, bir ateş çukuru- runun tam kenarında iken sizi ondan O kurtardı. İşte, Allah size âyetlerini böylece apaçık bildiriyor. Taa ki, doğru yola eresiniz.”¹⁷

¹⁵ Âl-i İmrân, 3/101.

¹⁶ Âl-i İmrân, 3/102.

¹⁷ Âl-i İmrân, 3/103

Birinci âyet-i kerîmede zikri geçen “kendilerine kitap indirilmiş fırka”dan maksat Yahudilerdir. Bu âyet-i kerîmede Allahu Teâlâ, ırkçılık ve kavmiyetçilik dâvâsı gütmenin mü’minlerin îmanlarını tehlikeye sokacağını ve neticede onları küfre düşürebileceğini açıkça ikaz etmektedir. Çünkü Usûl-ü Fıkıh’taki “Hitap has (hususî), hüküm âmmdır” kaziyesi gereğince, bu hüküm kıyâmete kadar bütün Müslümanlara şâmilidir.

Evet, hiçbir asırda Şâs bin Kays gibi Yahudiler eksik olmamış ve böyleleri durmadan İslâm âlemini parçalamaya çalışmışlardır. Bunun en açık ve en hazin misâlini Osmanlı’nın parçalanmasında görüyoruz. Yahudiler ve Avrupalılar İslâm’ın içtimâî bünyesinde sürekli kanyan bir yara olarak kavmiyetçiliği tesis etmek için fiilen gayret göstermişler. Bu zihniyetin yaygınlaşması için de diplomat ve casuslarıyla¹⁸, yazar ve edipleriyle, feylesof ve papazlarıyla ciddi bir şekilde çalışmışlar ve kırka yakın kavmin birbirleriyle mezc olmasıyla, altı asır boyunca üç kıtada adalet ve haşmetle hüküm süren o azametli Osmanlı İmparatorluğu’nu, ırkçılığı içten körükleyerek çökertmişlerdir.

İkinci âyet-i kerîmede, mü’minlerin: “Kendilerine Allah’ın âyetleri okunduğu ve aralarında peygamber bulunduğu” hâlde kâfirlere aldanmaları hayret ve taaccüb verici bir hâdise olarak nazara verilmektedir. Kur’ân-ı

¹⁸ Dessas İngiliz Casusu Lawrence’nin Osmanlılara karşı Arap âleminde münafıkâne ektiği nifak tohumları bunun en bâriz misalidir.

Azîmüşşân ve O'nu tefsir eden bütün hadîsler ve binlerce cilt eserler, bizleri bu noktada ikaz ve irşad ettiği hâlde, birtakım hâin ve münâfıkların oyunlarına gelip ihtilâfa düşersek, âyet-i kerîmedeki hayret ve taaccübe bizler de mâsadak olmuş oluruz.

Üçüncü âyet-i kerîmede, dikkat edilirse, kavmiyetçilik dâvâsı güdenler için, büyük bir tehdit vardır. Kavmiyetçilik hakkında nâzil olan bu âyet-i kerîmede: “Ey îman edenler! Allah’tan nasıl korkmak lâzımsa, öylece hakkıyla korkun... Ve sizler ancak Müslüman olarak vefat ediniz” buyurulmasıyla işaret ediliyor ki, kavmiyetçiliğe İslâm dininde yer yoktur. Böyle bir dâvâ gütmek, insanın ebedî hayatını tehlikeye düşürebilir.

Dördüncü âyet-i kerîmede Cenâb-ı Hak mü'minlere, birlik ve beraberliği emretmekte ve onları tefrikadan men etmektedir. Malûmdur ki, Cenâb-ı Allah'ın emrettiği şey “farz veya vâcib”, yasakladığı şey “haram veya mekruh”dur. Müslümanların Allah'ın ipine (İslâm'a, Kur'ân'a) topyekûn sımsıkı sarılmaları vâcib, tefrika ve ihtilâfa düşmeleri ise haramdır. Bu âyet-i kerîmeye göre mü'minler şu veya bu kavmin etrafında değil, İslâmiyet'te toplanmakla ittihad ve uhuvvetin sebeplerini aralarında ihyâ etmek ve yaşatmakla mükelleftirler. Zaten Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve bereketi, lütuf ve ihsanı da cemaat üzerinedir. Bu, O'nun ilâhî ve fitrî bir kanunudur. Evet, zarar ve menfaatini bilen her insan yakînen anlar ki, huzur ve saâdet ancak ittifak ve ittihadıdır. Zillet ve perişanlık ise, tefrika ve ihtilâftadır.

Dünya ve âhirette saâdet ve selâmetimiz bu fermân-ı ilâhiyeye topyekûn riayet etmemize bağlıdır.

Nasıl ki, câzibe (çekim) kanunu, semâdaki yıldızları bir merkez etrafında topladığı gibi; aynen öyle de, muhabbet, uhuvvet, şefkat gibi mânevî câzibeler de fertleri, aileleri, kavim ve milletleri bir araya getirerek içtimâî birlik ve bütünlüğü te'min eder.

Birlik ve beraberliği te'min ve te'sis eden bu râbitaları, tek bir kabile ve kavme inhisar ettirmek bu nimetlere, bu ihsanlara karşı bir nankörlüktür, bir zulümdür.

Diğer Bir Âyet-i Kerime

Mekke'nin fethedildiği gün, Peygamber Efendimizin (s.a.v) emri üzerine Bilâl-i Habeşî Hazretleri Kâbe'nin üzerine çıkarak Ezan-ı Muhammedi'yi okumuş ve bazı müşrikler: “Muhammed şu kara kargadan başka birisini bulamadı mı?” diyerek Hz. Bilâl'i tahkir etmişlerdi. Bunun üzerine, şu âyet-i kerîme nazil oldu:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا
وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ

“Ey insanlar! Sizi bir erkekle bir kadından yarattık. Hem de sizi şubeler ve kabilelere ayırdık ki, birbirinizi tanıyasınız. Şüphesiz ki, Allah indinde en şerefli-niz, takvâca en ileride olanınızdır.”¹⁹

Bu âyet-i kerîmede Zât-ı Akdes, insanları kabile ve aşiretlere ayırdığının hikmet ve sırrını “birbiriyle

¹⁹ Hucurât, 49/13.

tanışmak” ve “yardımlaşmak” hakikatine binâ ediyor. Ve ind-i İlâhî'sinde makbûliyetin, kavim ve kabileye intisab ile değil, ancak, takvâ ile olduğunu beyan buyuruyor.

Âyet-i kerîmede zikredilen “Şube ve kabilelere ayırma” hakikati, bütün kâinata hükmeden ve semeredâr bir esas olan “müsbet ihtilâf” hakikatinin bir tezahürüdür. Evet, âlemdeki bütün güzellikler, hep müsbet ihtilâfın meyvesidir. Şöyle ki: Cenâb-ı Hak, güneşi, dünyayı, ayı farklı mahiyetlerde yaratmış, rahmet, inâyet ve ih-sanını bu ihtilâf ile tecelli ettirmiştir. Hem nebatat ve hayvanatı ayrı ayrı mâhiyette yaratmakla, bizlere türlü türlü ihsanlarda bulunmuştur. Hem insandaki âzâları farklı yaratmakla, insan vücudunda tesânüdü, vahdeti, intizamı tezâhür ettirmiş, bunlar ile hayatın nizam ve devamını te'sis etmiştir. İşte mü'minlerin kabile ve şubelere ayrılmaları da böyledir. Cenâb-ı Hak insanları farklı kabile ve şubelere, aşiretlere ayırmakla, hey'et-i içtimâiyenin ahenk ve intizamını te'sis etmiştir. Böylece kabileler birbirlerini tanıyacaklar, birbirlerine yardım edecekler ve birbirlerinin eksikliklerini tekmil edeceklerdir. Evet, hayat-ı içtimâiyedeki “işbölümü” ve “ihtisasslaşmak” hayatın kemâline yardım ettiği gibi; farklı ırk ve istidatta yaratılmaları da, tanışmalarına, yardımlaşmalarına, terakki ve teâfîlerine sebeptir.

“Milliyetimiz bir vücuttur, rûhu İslâmiyet, aklı Kur'ân'dır”²⁰ hakikatince, bütün mü'minler bir vücudun âzâları gibidir. Biri gözü ise, diğeri eli, biri aklı ise diğeri kuvveti hükmündedir. Nasıl ki, insan yürümek

20 Nursi, Münâzarât, RNK Neşriyat, İstanbul 2020, s. 57.

için ayağa, tutmak için ele, bakmak için göze muhtaçtır. Bu âzâlar bir rûhun emrine itaat ederek imtizaç ederlerse, her bir âzâ, o rûhun kemâline hizmet etmiş olur. O zaman her bir âzâ, diğer âzâların istidat ve kabiliyetlerinden hisse alır. Birbirlerinin meziyetleri ile şereflenirler. Meselâ akıl, ilim ve mârifetini tezâhür ettirmek için ele muhtaçtır. Bu “akıl-el” işbirliği sonunda muhtelif ilmî ve fennî eserler ortaya çıkar. Onlardaki kemâlât ve şereften, her ikisi de hissedâr olurlar. İnsandaki âzâlar, hizmetinde bulundukları rûhu unutup, benlik ve gurur dâvâsına kalkışır ve birbirlerinin ayıplarını görüp, ihtilâfa düşerlerse, o zaman vücuttaki birlik ve beraberlik bozulur. İntizam fesada uğrar, ihtilâf ve nifak meydan alır. Neticede hem vücut ve hem de her bir âzâ, hayat ile mazhar oldukları şereften mahrum kalır, hakîr ve zelîl olurlar.

Âyet-i kerîmenin devamında da Hak Teâlâ şöyle buyuruyor:

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ

“Şüphesiz ki, Allah indinde en şerefliiniz, takvâ cihetinde en ileri olanınızdır.”²¹

Bu ferman-ı ilâhîden anlaşılan hakikat şu ki, insanların birbirlerine karşı üstünlükleri, soy ve sop ile, yahut mücerred iddia ile değil, ancak takvâ ileidir. İnsanların en şerefliileri de en mükerreremi, Allahu Azîmüşşân’ın bütün yasaklarından şiddetle kaçınan müttakîler, yani takvâ sâhipleridir. Takvâ, Cenâb-ı Hakkın emirlerine imtisal, râzı olmadığı her türlü düşünce, fiil, hareket-

²¹ Hucurât, 49/13.

ten, kötü ahlâktan sakınmak, uzak durmaktır. Müttakîler, yani takvâ sâhipleri âhiretlerine zarar verebilecek her türlü kötülükten, günâhlardan kendilerini muhafaza eden, kalblerini yalnız Allah'a bağlayan, yalnız O'nu seven ve en büyük maksadı O'nun rızâsına kavuşmak olan mü'minlerdir.

Evet, Allah indinde makbûl olmanın, takvâdan başka ölçüsü olamaz. Akıl ve hikmet de, bu gerçeği te'yîd eder.

İnsanların birbirlerine üstünlüğü soy-sop ile olmadığı gibi, ilimle, san'atla, servetle, maddî tekâmülle de olamaz, Zîra bu sıfatlar, kâfir-mü'min, fâsık-sâlih, âsi-mû'tî bütün insanlık için müşterektir. Yani, bu sıfatlardan herhangi birisi bir kâfirden yahut fâsıkta da fazlasıyla bulunabilir.

Eğer ölçü bu sıfatlar olsa, o takdirde kâfirin mü'minden ve fâsığın sâlihten daha mükerrem olması gerekir.

Demek ki, Cenâb-ı Allah, şu ırka veya soy-sopa değil müttakîlere itibar ediyor. Onları mahlûkat içerisinde mükerrem olarak bildiriyor, tanıtıyor. Peygamber (s.a.v) Efendimiz de bu âyet-i kerîmeyi te'yiden şöyle buyurmaktadır:

*“Muhakkak Cenâb-ı Hak, İslâm ile cehâlet gurunun götürdü. Âbâ ile, ecdad ile de iftihar etme âdetini yasak etti. Zîra insanlar, Hz. Âdem'dendir. Âdem ise topraktır. İnd-î İlâhîde en kerimlerin, ziyâde müttakî olanlarınızda.”*²²

²² Azîmâbâdî, Ebû Tayyib Muhammed, Avnü'l-Mâbud, 14, 22, Medine, 1968; Beyhaki; Şuabu'l-İman, 7/162, H. No: 4774.

Allahu Azîmüşşân'ın kavme, soy ve sopa itibâr etmediğine en güzel bir misâl, Hz. Nûh (a.s) ile oğlunun kıssasıdır. Tufan hâdisesinde Nûh (a.s) oğluna hitaben:

“Ey oğlum, bizimle gemiye bin ve kâfirlerden olma!” diyerek onu gemiye dâvet ettiğinde, oğlu bu dâvete icabet etmedi. Oğlunu bir dalganın kapıp götürmesi üzerine Nûh (a.s), Allahu Teâlâ'ya şöyle münâcâtta bulundu:

“Yâ Rabbi! Elbette oğlum benim ehlimdendir (ailemdendir), senin vadin haktır. Onu yerine getirirsin. (Tufandan önce Cenâb-ı Hak, Nûh'un (a.s) ehline necat vereceğini vaad buyurmuştu.) Sen Hâkimlerin Hâkimisin”. Bunun üzerine Allahu Teâlâ Hazretleri şöyle buyurdu:

“Ey Nûh, o senin ehlinden değildir. Çünkü o sâlih olmayan bir amel sâhibidir.”²³

Görülüyor ki Cenâb-ı Hak, bu âyet-i kerîmede ancak mü'min olan bir evlâdı babasının ehlinden yani âile efradından saymaktadır.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

“Ancak mü'minler birbirinin kardeşidir”²⁴ âyet-i kerîmesinde ise, bütün mü'minlerin kardeş olduklarını beyan buyurmaktadır. Bu iki âyet birlikte dikkate alındığında, şu hakikat ortaya çıkmaktadır:

²³ Hûd, 11/46.

²⁴ Hucurât, 49/10.

Cenâb-ı Allah, inanmayan bir oğlu babasına evlât ve ehil saymazken, hangi kavimden olursa olsun bütün mü'minleri birbirlerine kardeş etmektedir. İslâm hukukundaki şu hüküm de mezkûr hakikati te'yid etmektedir:

“Kâfir evlât, Müslüman babanın malına vâris olamaz.”

Soy soplalarıyla öğünmekten hızını alamayıp, kabristandaki ölüp gitmiş cedlerini sayarak, gâvur babaları ve kâfir ecdadlarıyla gururlanmaya kalkışanları, Tekâsür sûresinde, Cenâb-ı Allah şiddetle tehdit etmekte ve âhirette karşılaşacakları çetin azabı şu âyetlerle haber vermektedir:

الْهَيْكُمُ التَّكَاثُرُ ۚ حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۚ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ
ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۚ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ لَتَرَوُنَّ
الْجَحِيمَ ۚ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ۚ ثُمَّ لَسَأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

“Çoğunluk olmak iddianız sizi o kadar meşgul etti ki, mezarları ziyâretle oradakileri de sayacak kadar oldunuz. Hayır; öyle olmayın, yakında bileceksiniz. Hayır; gözünüzü açın, yakında bileceksiniz. Dikkat edin, şayet yaptığınızın sonucunu kesin olarak bir bilseniz! And olsun ki, Cehennem’i göreceksiniz, sonra, o gün size verilmiş olan her nimetten sorguya çekileceksiniz.”²⁵

Bahsinde bulunduğumuz, bütün âyet-i kerîmelerden çıkan hakikat: Cenâb-ı Hakk’ın kavim ve kabileye, soy ve sopa değil, îman, takvâ ve amel-i sâlihe itibar ettiğiidir.

²⁵ Tekâsür, 102/1-8.

İslâm, Kavmi Değil, Kavmiyetçiliği Reddeder

İnsanların başka kavim ve milletlere düşmanlık beslemeden kendi akraba ve taallûkatını, kavim ve kabilesini sevmesi, onlara şefkat etmesi, bu mânâda maddî-mânevî hizmetlerine koşması, fitrîdir, meşrudur, mâkuldür.

Elbette kavim, kabile, akraba ve taallûkat sevilecektir. Amma İslâm dininde, kavmini ve akrabasını sevmek demek; kavminin fertlerinin kalbine, başta Allah korkusu ve Allah sevgisini nakşetmek demektir. Onları, Allah'ın yasak kıldığı her türlü haramlardan muhafaza etmek, onların emir dairesinde hareket etmeleri için himmet sarf etmektir. Ve onların duygularına, düşüncelerine, vicdanlarına; adalet, iffet, hayâ, nâmus, sehâvet, hikmet gibi yüksek seciye ve meziyetleri hedef göstermektir. Onlara hukukullah ve hukuk-u ibâdî hakkıyla anlatıp, millete, vatana karşı mes'uliyet duygularını geliştirmektir.

Bu hakikatlere binâen Cenâb-ı Hak, Rasûlullah (s.a.v) Efendimize hitaben:

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ^{٢٦} وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ^{٢٧} فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ^{٢٨}

“Önce en yakın akrabalarını korkut. Sana uyan mü'minleri kanatlarının altına al; sana baş kaldırırlarsa, ‘Yaptıklarınızdan uzağım’ de”²⁶ buyurarak emretmiştir.

²⁶ Şûrâ, 42/214-216.

Görölüyor ki; İslâmî ölçüler çerçevesinde fertlerin, fitrî ve cibillî bir taraftarlık olan akraba ve taallûkatını, kavmini sevmesi, değil yasaklanmak bilâkis emredilmiştir. Ancak; zulmederek, diğer kabileleri tezyif ve tahkir ederek, tefrikayı doğuracak, fitneyi ateşlendirecek, Müslümanları birbirine düşürecek, hayat-ı içtimâiyeyi altüst edecek kavmiyetçiliği, İslâmiyet kesinlikle yasaklamıştır. Hattâ zulme, haksızlığa, tefrikaya sebep olabilecek her türlü bölgecilik, kabilecilik, aşiretçilik ayrımını da reddetmiştir.

Kabirde ve Mahşerde Kavmiyete İtibar Yok

Kavmiyetçilik âhirette geçerli bir akçe değildir. İslâm'da, güzel amellerin sevabında ve günahların azabında, kavimlere göre bir taksimat yapılmamıştır. Meselâ, Kur'ân'ın her harfine asgarî on sevap verileceği müjdelenirken, kavim tahsis edilmemiştir. Yani Araplar okursa yüz, Türkler okursa on, Hintliler okursa beş kat sevap verilir gibi bir tahsisat yoktur. Keza, orucunu kasten bozan her mü'mine de keffâret lâzım gelir, hangi kavme mensup olursa olsun. Diğer sevap ve günahlar da bunun gibidir.

Cenâb-ı Allah'ın dostları, velîleri, asfiyâları, sâcidleri, âbidleri ve zâhidleri Türk'ten de, Kürt'ten de, Arap'tan da çıkmıştır ve çıkabilir. Yani, Allah, kendi dostlarını şu veya bu kavme tahsis etmemiştir.

Hem kabirde sual melekleri hiç kimseye hangi soya mensup olduğunu, yani Türk müsün, Arap mısın, Kürt müsün diye sormayacaktır.

Babanın oğlundan, annenin çocuğundan kaçacağı mahşer meydanında, o dehşetli hesap gününde, hiçbir ferde kavmiyetinden dolayı hususiyet tanınmayacaktır. O gün ancak amel-i sâlihe itibar edileceğini Cenâb-ı Hak, Mü'minûn sûresinde şöyle haber vermektedir:

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ
فَمَنْ ثَقَلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

*“O vakit Sûr’a üfürüldü mü artık aralarında ne hesap yardımlaşması vardır ve ne de birbirinin hâinden sorabilirler. O zaman (kıyâmette) kimin hasenatı ağır gelir ise, işte onlar zafere kavuşacaklardır.”*²⁷

Hak Teâlâ fazl-ı Rabbanisi ile dergâhını bütün mü'min ve Müslümanlara açmıştır. Bu dergâha kim teveccüh ederse, Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti, merhameti, inayeti, gufranı onadır. Hem O Hâlık-ı Kerîm, Peygamber Efendimizi (s.a.v) bütün âlemlere rahmet ve bütün insanlara rehber olarak göndermiştir. Her kim Kur'ân-ı Azîmüşşân'a ittiba ve Rasûl-i Kibriya'ya iktida ederse, her iki âlemde şeref ve itibar onundur.

²⁷ Mü'minûn, 23/101-102.

Peygamberimiz (s.a.v) de Kavmiyetçilik ve İrkçılığı Reddetmiştir

Müslümanların birlik ve beraberliğine zarar veren kavmiyetçiliği Kur’ân-ı Kerîm nehyettiği gibi, Peygamber Efendimiz (s.a.v) de reddetmiştir.

Evet, Rasûl-i Ekrem (s.a.v), mü’minlerin birlik ve beraberliğini bozan, zedeleyen her türlü düşünce ve fiili, her çeşit ahlâk-ı seyyieyi yasaklamıştır. Bilhassa İslâmî uhuvvet ve ittihadın en zararlı, en büyük düşmanı olan ırkçılığı şiddetle tard etmiştir. Rasûlullah Efendimiz (s.a.v) küfür ve kavmiyetçiliğin her ikisine birden savaş açmış, ömrü boyunca bunlara karşı cihad etmiş ve muvaffak olmuştur. Rasûlullah Efendimizin (s.a.v) kavmiyetçiliği reddeden pek çok hadîs-i şerifleri mevcuttur. Bu hadîs-i şerifler dikkatle tetkik edildiğinde, Hz. Rasûlullah’ın (s.a.v) bu mevzuda ne kadar hassas olduğu açıkça anlaşılır. Bunlardan bazılarını takdim edelim:

Rasûl-i Ekrem (s.a.v):

“Allahu Teâlâ, kıyâmet günü bütün canlıları mahşer yerine topladığı vakit, yakındakiler gibi uzaktakiler

de aynı şekilde duyacakları bir sesle karşılaşsınlar. Bu ses, şöyledir: ‘Ey insanlar! Sizi yarattığımdan bugüne kadar, hep ben sustum da sizi dinledim. Bugün siz susunuz da beni dinleyiniz. Bugün size amellerinizin karşılığı verilecektir. Ey insanlar! Ben sizin aranızda bir neseb, asalet koydum; siz de kendi aranızda bir neseb tayin ettiniz. Benim koyduğum nesebi düşürdünüz ve kendi nesebinizi yücelttiniz. Ben, en şerefli, en çok müttakî olanınızdır, dedim. Fakat siz, buna yanaşmadınız da falanzâde, falan dediniz. İşte bugün ben de sizin koyduğunuz asaleti düşürür ve kendi koyduğum asaleti yüceltirim. Müttakîler nerede?’ Hemen müttakîler için bir sancak çekilir, onlar bu bayrağın ardına takılır, yerlerini alır ve hesapsız olarak Cennet’e girerler.”²⁸

Bu hadîs-i şerif büyük bir ibret tablosudur. Cehennem’in bütün dehşetiyle hücum ettiği ve herkesin ‘nefsî, nefsi’ dediği o meydanda, hangi soy-sop, hangi hasep-neseb, hangi şahlık ve padişahlık, hangi kavim ve kabile beş para edecektir? O meydanda geçer akçe, ancak ve ancak, Rabb-i Celîl’in de beyan buyurduğu gibi, kalb-i selimdir, ehl-i sünnet itikadıdır, takvâdır, ubûdiyyettir, istikamettir.

Rasûl-i Ekrem Efendimizin (s.a.v) amcası Abbas (r.a), halası Safiye ve kızı Hz. Fâtma’ya (r.anhüma) hitaben buyurduğu şu hadîs-i şerîf de ne büyük bir ikaz ve irşâddır:

²⁸ Taberânî, Evsat’ında, Hâkim, Müstedrek’inde... İmam-ı Gazâlî, “İhyâ-yı Ulûmi’-d-Dîn”, Bedir Yay., c. 4, s. 296.

“Ben Cenâb-ı Hak’tan gelecek şeyler için sizlere faydalı olamam. Benim amelim benim için, sizin ameliniz de sizin içindir.”²⁹

Diğer bir hadîs-i şerifte Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Ümmetimin helâk olması üç şeyden ileri gelecektir:

1- Kaderiyye (Fertler, kendi fiillerini kendileri yaratırlar, diyerek Allah’ın takdir ve iradesini kabul etmeyenler.)

2- Unsuriyet, (ırkçılık) dâvâsı gütmek,

3- Dinî mes’elelerin rivâyetinde titiz davranmamak.”³⁰

Soy-sop üstünlüğü dâvâsında bulunmanın ne derece tehlikeli olduğunu beyan sadedinde aşağıdaki hadîs-i şerifler de ne kadar dehşetli bir tehdidi ihtiva etmektedirler:

وَعَنْ أَبِي رِيْحَانَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -
- قَالَ: ” (مَنْ ائْتَسَبَ إِلَى تِسْعَةِ آبَاءٍ كُفَّارٍ، يُرِيدُ بِهِمْ عِزًّا
وَكِرَامَةً، فَهُوَ عَاشِرُهُمْ فِي النَّارِ

“Her kim kâfir olan ecdadından dokuz tanesinin adlarını sayarak, ululuk ve asalet taslamak kastıyla,

²⁹ Müslim, İman, 89; hn. 351.

³⁰ Taberânî, Mu’cemü’s-Sağîr 1, 158.

‘ben filânoğlu filânım’ diyerek onlara mensup olduğunu söylerse, Cehennem’de onların onuncusudur.”³¹

“Kavmiyet dâvâsına çağıran bizden değildir. Kavmiyet uğruna savaşan da bizden değildir. Keza kavmiyet dâvâsı üzerine ölen de bizden değildir.”³²

“Kim kavmiyetçilik dâvâsı güderse, Cehennem’de iki dizi üzerine çökecek olanlardır.” Dediler ki: “Ey Allah’ın Rasûlü, oruç tutsa da, namaz kılsa da mı?” “Evet!” cevabını verdi. “Oruç tutsa da, namaz kılsa da.”³³

Rasûl-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz, bütün sohbetlerinde itidal, nezâket ve kavl-i leyyin üzere bulunduğu hâlde, kavmiyetçilik dâvâsı güdenlere karşı gayet sert davranmış ve onları tahkir ve terzil edici ifadeler kullanmıştır. Misâl olarak şu hadîs-i şerifi takdim edebiliriz:

“Allah sizden câhiliyet tekebbürünü ve o zamanda carî olan ecdad ile övünme âdetini kaldırdı. İnsanlar ya mü’min ve müttakîdir yahut fâcir ve bedbahttır.” (Şu veya bu kabileye mensubiyet bu zâtî vasfı gidermez).³⁴

“Sizler Hz. Âdem’in oğullarısınız. Âdem ise, topraktır. Bir kısım insanlar var ki, Cehennem kömüründen başka bir şey olmayan adamlarla iftihar ederler, övünürler. İşte bunlar ya bu övünmeden vazgeçerler, ya

³¹ Ahmed bin Hanbel, 5/128.

³² Ebû Dâvûd, Edeb, 111-112.

³³ Hâkim, Müstedrek 4, 298.

³⁴ Azîmâbâdî, a.g.e., 14, 22.

Allah nezdinde pisliği burunlarıyla yuvarlayan gübre böceklerinden daha değersiz olurlar.”³⁵

Hız. Peygamber (s.a.v):

“Bir kimsenin câhiliye âdetince, kavim ve kabile-sine intisab ederek (onlardan yardım talep ettiğini) ve onlarla şereflendiğini duyacak olursanız ona: ‘Baba-nın bilmem nesini ısıır!’ deyiniz. Ve bunu açık açık söyleyerek, îmâ ve kinayede de bulunmayınız.”³⁶

Bu teşbihle, ırkçılıkla meşguliyetin, bu böceğin meşguliyetinden daha değersiz ve çirkin olduğu belirtilmektedir...

Rasûlullah Efendimizin (s.a.v), kavmiyetçiliğe karşı teyakkuz ve infialini göstermesi bakımından yukarıdaki hadîs, fevkalâde câlib-i dikkattir. Bu hadîs-i şerîf, Hanbelî mezhebinin kurucusu, Ahmed İbn-i Hanbel’in Müsned’inde zikredilmektedir. Bütün İslâm âlimleri, bu kitabın muteber bir hadîs kitabı olduğunda ittifak etmişlerdir. Cumhûr-u ulemâyâ göre, bu kitapta hiçbir mevzu hadîs yoktur. Faraza Hız. Rasûlullah (s.a.v) kavmiyetçilik hakkında başka hiçbir beyanda bulunmamış olsaydı, sadece bu hadîs-i şerîf bile kavmiyetçiliğin ne derece adî, rezil, denî bir fitne unsuru olduğunu göstermesi bakımından kâfiydi.

Hadîste geçen tâbirler, makamın iktizasındandır. Hız. Rasûlullah (s.a.v), kavmiyetçiliğin fenâlığını göstermek ve Müslümanları bu fitneye karşı müteyakkız kılmak için, bu ağır tâbirleri ihtiyar etmiştir.

³⁵ Müsned, II, 524; Ebû Dâvud, Edeb, 120, 5116. Hadîs.

³⁶ Ahmed İbn-i Hanbel, Müsned, 5, 136; Şeybânî, Şerhü Siyeri’l-Kebîr, 1, 90.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) daima kavmiyetçilikle mücadele etmiş; veda hutbesinde de bu mevzu üzerine hassasiyetle eğilmiş, sahâbe-i kiramın dikkatlerini çekmiş ve şöyle buyurmuştur:

“Ey nâs, Rabbiniz birdir. Hepiniz, Âdem’in çocukları-sınız. Âdem ise, topraktır. Allah indinde en şerefli olanınız, takvâca en ileri olanınızdır. Arabın Arab olmayan üzerine bir üstünlüğü yoktur. Arab olmayanın da Arab üzerine bir üstünlüğü yoktur. Siyahın beyaz üzerine bir üstünlüğü yoktur. Beyazın da siyah üzerine bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük sadece takvâ ile dir.”³⁷

Hiz. Rasûlullah’ın (s.a.v), kavmiyetçiliğe karşı göstermiş olduğu hassasiyet, sahâbe-i kiramda en güzel şekilde tezâhür etmiş, bu husustaki irşâd ve ikazları Asr-ı Saâdet’te fiilen yaşanmıştır, Devr-i Nûr’da, ebedî ve daimî olan İslâm kardeşliği karşısında câhiliyetten gelen kavmiyetçilik taassubu zir ü zeber edilmiştir. Bunun en güzel bir tablosu, Bedir savaşında sergilenmiştir. İslâm’ın te’sisine temel olan bu mukaddes muharebede Hiz. Rasûlullah (s.a.v), amcası Abbas ve kayınbiraderi Nefec’e karşı savaştı. Hiz. Ebû Bekir de oğlu Abdurrahman’ı, Hiz. Ömer dayısını, Hiz. Ali de kardeşini öldürmeye çalışıyordu.

Asr-ı saâdet, Sahâbe-i Kiram’ın İslâm kardeşliğini esas alarak kavmiyetçiliğe ve soy-sop üstünlüğüne karşı teyakkuz ve hassasiyetini gösteren pek çok vakıalarla doludur. Bunlardan numune olarak ikisini zikrederim:

³⁷ İbn Hanbel V, 411; Heysemi, Mecmau’z-Zevâid, h. no: 5622.

Bir gün Hz. Ebû Zerr (r.a), huzûr-u Rasûlullah'da âzâdlı zenci bir köle olan Bilâl-i Habeşi ile konuşurken, bir anlık gafletle hiddete gelerek, Hz. Bilâl'e: "Siyahın oğlu!" diye hitap etti. Ebû Zerr (r.a) sözünü bitirir bitirmez Hz. Rasûlullah (s.a.v): "Ebû Zerr, kab taşı (yani ölçüyü kaçırdın). Beyazın oğlunun siyahın oğlu üzerine bir üstünlüğü mü var? İnsanlar arasındaki üstünlük, ancak takvâ ve amel-i sâlih iledir. Fazilet, renk ile değil, sâlih amel iledir," buyurdular. Hz. Rasûlullah'dan bu uhuvvet ve muhabbet dersini alan Hz. Ebû Zerr (r.a), derhâl hatâsını anladı ve yüzünün bir tarafını yere koyarak, Hz. Bilâl'e şöyle hitap etti: "Kalk ve ayağını yanağımın üzerine bas! Sen ayağını basmazsan, ben yüzümü kıyâmete kadar yerden kaldırmam."

Bir defasında Selman-ı Farisî, Suheyb-i Rûmî ve Bilâl-i Habeşî'nin bulunduğu bir topluluğa Kays bin Mutatiye isminde birisi gelir ve ırkçı bir düşünceyle der ki: "Bunlar Rasûlullah'a (s.a.v) yardımcı olan Evs ve Hazrecliler, ya bunlar da (Selman, Süheyb ve Bilâl'i göstererek) kimler!" Bu durumu gören Hz. Muâz (r.a) hemen ayağa kalktı, adamı boynundan yakalayıp, Rasûlullah'ın (s.a.v) huzuruna götürdü. Dediklerini Rasûlullah'a haber verdi. Rasûlullah (s.a.v) kızarak kalktı, ridâsını topladı ve camiye girdi. Sonra namaz için ezan okundu, cemaat toplandığında Rasûlullah (s.a.v), Allah'a (c.c) hamd ederek sözüne başladı ve cemaate şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız Âdem birdir. Dininiz birdir. Dikkat edin, Araplık sizin için an-

nelik ve babalık değildir. O sadece bir lisandır. Kim Arapça konuşursa o Arap'tır."³⁸

H. Muâz (r.a) boğazından sıkıp tuttuğu adamı göstererek: "Yâ Rasûlallah, bu münâfık hakkında ne dersiniz?" diye sordu. Rasûlullah (s.a.v): "Onu ateşe bırakın"³⁹ buyurdular. Ve âkıbetinin ateş olduğuna, yani Cehennem olduğuna işaret ettiler. Nitekim ırkçı bir zihniyete sâhip bu adam, sonradan irtidat etti ve bu yüzden öldürüldü.

İslâm tarihi tetkik edildiğinde H. Peygamber Efendimizin (s.a.v), kumandan, âmir, memur tâyininde ve vazife tevdiinde, liyâkat, istidat ve kabiliyeti esas aldığı görülmektedir. Efendimiz (s.a.v) renk, kan, soy-sop üstünlüğüne itibar etmemiş; bunları icraatında fiilen göstermiştir.

Meselâ: H. Ömer (r.a) ve H. Ali (r.a) gibi büyük sahâbîlerin bulunduğu bir orduya âzadlı köle Zeyd'in oğlu Üsâme'yi kumandan tâyin etmiş... Bilâl-i Habeşî'ye ashâb arasında müstesna bir değer vermiş... İranlı olan Selman-ı Fârisî'ye: "Benim ehlimdendir" buyurmuştur.

Muteber hadîs kitaplarından çıkartmış olduğumuz aşağıdaki hadîsler de, kavmiyetçiliğin zararlarını göstermesi bakımından ibretle okunması ve dikkatle değerlendirilmesi gereken hakikatlerdir:

"(Ey insanlar,) birbirinize hased etmeyin, birbirinize buğz etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinizin

³⁸ Şuabu'l-İman, 7/162, H. No: 4774.

³⁹ İmam Mâlik, Muvatta.

satışını bozmayın. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun. Müslüman kişi, diğer Müslüman kişinin (rengi, dili, doğum yeri, içtimâî durumu, cinsiyeti ne olursa olsun) kardeşidir. Öyleyse ona zulmedemez, ihanet edemez, aldatamaz, yardım isteğini cevapsız bırakamaz, tahkir de edemez. Allah sizlerin dış görünüşünüze, mallarınıza bakmaz, fakat kalblerinize ve amellerinize bakar, –kalbini göstererek– takvâ şuradadır, takvâ şuradadır. Kişinin kötü sayılması için Müslüman kardeşini tahkir edip, horlaması kâfidir. Bir Müslümanın kanı, malı ve ırzı diğer bir Müslümana haramdır.”⁴⁰ buyurmuştur.

“Kıyâmet günü bir adam, bir adamın elinden tutmuş olarak gelir ve: “Yâ Rabbi, bu beni öldürdü!” der. Allah da ona: “Onu niçin öldürdün?” diye sorar. Berikisi de: “İzzet senin için olsun diye (Şânını yüceltmek için) öldürdüm!” cevabını verir. Allah ona: “O bana aittir” der. Derken bir başka adam, yine birisinin elinden tutmuş olarak gelir ve: “Bu beni öldürdü” der. Allah da: “Onu niye öldürdün?” diye sorar. Berikisi de: “İzzet falancanın olsun diye” cevabını verir. Allah: “Fakat izzet ona ait değildir” der ve öldürdüğü kişinin günâhını yükleterek gönderir.”⁴¹

“Kim, itaatten ayrılır ve cemaati terk etmiş hâlde ölürse, câhiliye ölümüyle ölmüş olur. Kim de, ummiyye (gayesiz, hedefsiz iş, asabiyet ve kavmiyet için yapılan savaş) bir bayrağın altında mukâtelede bulunur, asabiyet (kavmiyet) için öfkelenir veya asabiyyete çağırır

⁴⁰ Müslim, Birr, 32-34; Tirmizî, Birr, 18, 1908. H.

⁴¹ Nesâî, Tahrim, 2.

veya asabiyete devam eder ve bu esnada öldürülürse, onun ölümü câhiliye ölümüdür.”⁴²

Uhud savaşında büyük bir kahramanlık gösteren “Kuzman” ismindeki bir şahıs hakkında Hz. Rasûlullah (s.a.v): “O Cehennemliktir!” buyurdu. Efendimizin bu ifadesi, bazılarını hayrete düşürmüştü. Durum tetkik edildiğinde Kuzman, din için değil, kavminin şerefini yükseltmek ve Medine hurmalıklarını korumak için çarpıştığını söyledi. Daha sonra aldığı yaranın ısırtısına dayanamayarak intihar etti.

Böylece Rasûlullah’ın (s.a.v) onun hakkında söylediği hadîs-i şerifin sırrı da anlaşılmış oldu.

⁴² Müslim, İmâret, 53-57.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçmişte ve Günümüzde İrkçiliğin Zararları

“İttihatçıların Arap ve İslâm düşmanı oldukları temaları, Arap dünyasındaki Türk aleyhtarını propaganda faaliyetlerimizde oldukça işimize yaramıştır.”

Arnold Toynbee

İrkçılık Fitnesi Avrupa'dan Gelmiştir

İslâm Âlemi'ne ırkçılık fitnesi Avrupa'dan gelmiştir. Avrupa bu silâhı Müslümanları birbirine düşürmekte maharetle kullanmış, menhus emellerini bizde ve Arap âleminde değişik taktiklerle sergileyerek, bizi Araplara, Arapları da bize karşı tahrik etmeyi başarmıştır.

Avrupa bizde, Tanzimat'tan sonra yaşayış tarzı ve zihniyetiyle benliğinden, tarihinden, örf ve âdetlerinden, ahlâk ve inancından, hâsılı kültüründen kopan sözde aydın bir kısım kimseleri, hâin arzusuna maalesef âlet etmiştir. Avrupa bu meftunlarına fen ve teknik yerine memleketimize sadece sefâhat ve ahlâksızlığı ithal ettirmiştir. Bir kısım ediplerimizi de kendi meddahlığında kullanmıştır. Hattâ cadde ve sokaklarına kadar her şeyini, milletimize reklâm ettirmiştir. Böylece nazarımız İslâm âleminden garb dünyasına çevrilmeye zorlanılmıştır. Bununla beraber, tefrikanın en büyük vesilesi olan ırkçılığı içimize ekmiş ve yeşertmişlerdir.

Neticede diğer kavimlerden olan Müslüman kardeşlerimizle aramızdaki ezeli ve ebedi uhuvvet ciddi ölçüde zedelenmiştir.

Avrupa bir taraftan bizde müthiş ve dehşetli oyunlarını tezgâhlarken, diğer taraftan da edip, müsteşrik ve casuslarıyla aynı faaliyetleri Arap âleminde de sürdürmüştür. Araplara: “Siz asil ve necip bir milletsiniz, geri kalışınızın müsebbibi Osmanlılardır!” gibi zehirli telkinlerde bulunmuşlardır.

Neticede Osmanlı İmparatorluğu içerisinde bir vücudun uzuvları gibi imtizaç etmiş kavimleri, birbirinden ayırmaya ve paramparça etmeye maalesef muvafak olmuşlardır.

Avrupa aynı oyunu, dinleri, dilleri, ırkları bir olan Araplar arasında da bölgeciliği vesile ederek, hile ve desiseleriyle başka bir şekilde tezgâhlamış, onların gurur ve hissiyatlarını okşayarak yekvücut olmalarına mâni olmuştur.

Görülüyor ki, Arapların Osmanlı'dan kopuşunda ve kendi aralarında da bir birlik te'sis edememelerinde ve nihayet Ortadoğu'da bir çıbanbaşı olarak İsrail devletinin kurulmasında, kavmiyetçiliğin payı oldukça büyüktür.

Nasıl Başardılar?

Avrupa, İslâm âleminde bu tefrika faaliyetini yaparak, casuslarına kendi aralarında ciddi bir planla öyle bir mesai tanzimi yaptırmıştır ki, bunların bir kısmı Türkçü olarak çalışmışlar, Türk taraftarı, Türk meftunu olarak görünmüşlerdir. Türklerin tarihinin, folklorunun, hayat tarzının inceliklerine kadar inerek böylece Türklere ait her şeyin hayranı olmada, ırkçı olan bir Türk'ten bile ileri gitmişlerdir.

Diğer bir kısmı ise, Arapçı olarak ortaya çıkarak gayesine hizmette kavmiyetçi bir Arap'tan daha ileri gitmiştir. Aynen bunlar gibi bir kısmı İranlı olarak, bir kısmı Berberî olarak ortaya çıkıp İslâm âlemini bölüp parçalamada derrasâne çalışmışlardır. Ve hâlen de çalışmaktadırlar.

İngiliz edip ve tarihçisi Arnold Toynbee'nin tavsiyeleriyle İngilizler, Osmanlılarda ilk olarak dönme ve Siyonistlerin ortaya attıkları Turancılık ve Türkçülüğü⁴³ istismar ederek Arapları Türklere karşı düş-

⁴³ “Turancılık ilk defa Macarlar tarafından ele alınmıştır... Aslen Musevî olan Macar profesörü Wambéry, Moiz Tekinalp ve Léon

man etmeye yoğun gayret gösterdiler. Hattâ bunlar İttihatçıların büyük bir hassasiyetle üzerinde durdukları ve Hristiyan emperyalistlere karşı gerçekleştirmek istedikleri, Araplar ve Türklerin birleşmesinden meydana gelen İslâm Cephesi'ni de aynı derras taktikleriyle engellediler. Neticede İmparatorluğun parçalanmasına muvaffak oldular.

Avrupalılar, husûsan İngilizler, kavmiyetçiliği siyasî emellerine uygun bir şekilde, Arapların safında yer alarak Türkçülüğün Araplara ve İslâm'a düşman olduğunu işleyip gayelerine varmak istemişlerdir. Bu taktiklerini, şu tarihî vesikada açıkça görmek mümkündür:

“A. Toynbee İngiliz Devleti'ne verdiği istihbarat raporunda şöyle der: “İttihatçıların Arap ve İslâm düşmanı oldukları temaları, Arap dünyasındaki Türk aleyhtarı propaganda faaliyetlerimizde oldukça işimize yaramıştır.”⁴⁴

Lawrence

Cemal Kutay, Lawrence ile ilgili kitabında şöyle der: “...Bizi uzun uzun düşündürmesi gereken bir gerçek üzerinde daha duracağım: Ölümü neredeyse bizde de İngiltere kadar keder uyandıran eski İngiliz Başvekillerinden meşhur Winston Churchill, Lawrence için: ‘Devrimizin en büyük adamlarından birisi... Bizi, Petrol’e ve Osmanlı İmparatorluğu’nun mirasına eriştiren O’dur.

Cahun Türkçülüğü savunmuşlardır.” (İngiltere Devlet Kamu Kayıtları Arşivi, 10950 numaralı Turancılık Hareketi hakkında bir rapor. Mim Kemal Öke, Tercüman, 31.12.1986).

⁴⁴ Mim Kemal Öke, a.g.y., 2.1.1987.

Himmetini ve şahsını hayranlıkla takdis ederim’ der.” Ve şöyle devam eder: “...Lawrence ve Churchill’i birleştiren asıl sebep, ikisinin de, şifâsız Türk düşmanı olmalarıydı.”⁴⁵

Aynı kitapta Teşkilât-ı Mahsûsa Reisi Eşref Sencer Kuşçubaşı ise, Lawrence’i şöyle anlatır: “Her eline geçen fırsatta Lawrence, ne kadar zâlim ve gaddar olduğunu ispat etmiştir. Sadece Türklere karşı değil, bütün insanlara karşı nefret beslerdi. Kendisinin bir piç ve cinsî sapık olmasında, zulüm duygusunun büyük te’siri olduğunu söyleyebilirim. Ona en çok hizmet eden, Arabistan’ın iklimi idi. Bedevileri para ile elde eden bu adam, kayan kumlar arasında barikatlar yapıyor, Türk kabilelerini arkadan vurduruyordu. Esirlerimize yapılan zulüm, bu şer ve fesada âlet olanlar için dünya âhîret yüz karasıdır.”⁴⁶

“Sahtekâr Lawrence” adlı eserinde ise İngiliz muharriri Richard Aldington, Lawrence’in vahşetini şöyle anlatır:

“Avrupa cephesinde Alman taarruzunu Fransızlar durdurunca, İngiliz Komutanı Allenby, harb bitmeden ‘Bir şeyler yapmak ve Şam’a ulaşmak’ lüzumunu hissetmiş ve taarruza da, evvelden tesbit edilen tarihten önce başlamıştı.”

Richard Aldington’a bakılacak olursa, İngiliz ordusunun ileri hareketi sayesinde Türkler tarafından tahliye edilen şehirlere girip yağmacılık yapmakla vazifeli görülen Arap kuvvetlerine Lawrence, Türklerden

⁴⁵ Cemal Kutay, Lawrence’e Karşı Kuşçubaşı, s. 11.

⁴⁶ A.g.e., s. 301.

harp esiri almamalarını ve yakaladıklarını öldürmelerini emretmiştir.⁴⁷

İngiliz Generali Barrow da, *The Fire Of Life* adlı kitabında, Lawrence emrindeki Arap kuvvetlerinin ele geçirdikleri Türk esir ve yaralılarına yaptıkları vahşî zulmü ve imhâ hareketini müşâhedelerine dayanarak anlatmaktadır.

Alınan bu notlardan İngiliz casusu Lawrence'in ne olduğunu ve neler yaptığını anlamak mümkündür.

Gustave Le Bon

Bu derras ve hâin tefrika faaliyetlerini çıkaranlar arasında numûne olarak Gustave Le Bon'un kendi ifadelerinden, icraat ve bu husustaki gayretlerinden bazılarına bakılacak olursa: "Müellif (Gustave Le Bon) Arap ırkçılığını tahrik etmek için, her şeyden önce "ırk" kelimesini çok kullanır. "Üstün ırklar"dan, "aşağı ırklar"dan sıkça bahseder. Arapların ırkî hasletlerinden, ortaya koydukları medeniyetten, medenî müesseselerinden, ilimlerinden, Arap te'sirinden, vs. söz eder. Âdeti tarihte bir İslâm Medeniyeti yok, sâdece "Arap Medeniyeti" vardır. İslâm'ın getirdiği bütün faziletler, Arap ırkının faziletleri olarak işlenir. Bu zât, eserinde "hâlen Batı'da pek büyük olan Arap te'siri, Doğu'da çok daha ehemmiyetlidir. Hiçbir ırk, Doğuda böylesine bir te'sir icra edemedi," demektedir."⁴⁸

⁴⁷ Cemal Kutay, a.g.e., s. 301-302.

⁴⁸ İbrahim Canan, İslâm Işığında Anarşi, s. 225-26-27.

Böylece, İslâmiyet'in getirmiş olduğu bütün maddî-mânevî güzellikleri, meziyetleri, medeniyetleri; –herkesçe malûm olduğu gibi– İslâmiyet gelmezden önce sırf bedevî olan, birçok insanî fazilet ve meziyetlerden mahrum olan, hattâ kızlarını diri diri gömecek kadar vahşete düşmüş olan bir kavme vermektedir. Bundan maksadı ise; Arap gençlerinin kavmiyetçilik damarlarını tahrik edip, onların kin, iğbirar ve intikam gibi hislerini alevlendirmektir. Neticede de, diğer milletlerin hizmetlerini inkâr ettirmektedir.

Bunun en büyük misâli de, Türkler hakkındaki görüşleri ve bunları Araplara telkin etmesidir. Şöyle ki:

*“...Her ne kadar Türkler, mâhir harpçi iseler de, bir milletin medenileşmesine imkân tanıyan vasıflardan mahrumdurlar. Mağlûb ettikleri Arapların eserini geliştirmek şöyle dursun, kendilerine bırakılmış olan mirastan istifade bile edemediler. Araplar “Türklerin bastığı yerde ot bitmez” derler. Nitekim öyle oldu. Orada bir daha ot bitmedi. İleriki bir bahiste Arapların eski imparatorluğunun, bu yeni efendilerin elinde çok çabuk, nasıl bir tedenni içine düştüğünü göreceğiz...”*⁴⁹

“Sadece siyâsî nokta-i nazardan bakıldığı takdirde, Türklerin de kendilerine has büyükleri olmuştur... Fakat güçleri dâima münhasıran askerî sahaya hastır. Büyük bir monarşi kurmaya kabiliyetli olmakla beraber, bir medeniyet ortaya koymada daima güçsüz gözüktüler.

⁴⁹ Canan, a.g.e., s. 225-26-27.

En büyük gayretleri, elleri altındakinden istifade etmeyi denemek oldu. İlim, san'at, sanayi, ticaret vs. her şeyi Araplardan aldılar. Arapların parladığı bütün mârifetlerde Türkler hiçbir terakki kaydetmediler. Pek tabîî terakki etmeyen milletlerin gerilemesi nasıl kaçınılmaz ise, tedenni ve düşüş saati de, onlar için çalmada gecikmedi...”⁵⁰

Vatan ve milletimizi bölmek isteyen bunlar gibi casuslar bugün de vardır, yarın da çıkacaktır ve bunların hâince faaliyetleri devam edecektir.

Asıl mes'ele; bunlara karşı uyanık olmak, gayelerini bilip, metodlarını teşhis etmektir. Zaten milletimizin, vatanımızın, devletimizin devamı da buna bağlıdır.

⁵⁰ Canan, a.g.e., s. 225-26-27.

Kavmiyetçilik Perdesi Altında Rusya'nın Son Oyunu

Avrupa, dün İslâm âleminde tezgâhladığı oyununu devam ettirmekle beraber, bugün Rusya daha planlı bir şekilde bütün dünya milletlerine bu oyunun bir benzerini sergilemektedir. Terör ve nifak estirmekte, dünyanın birçok yerini vahşet ve dehşetiyle kasıp kavurmaktadır. Husumet, kin, adâvet ve neticede anarşi ve terörü bütün dünyaya teşmil ederek, emelinin tahakkukunu bunlar üzerine bina etmektedir.

Rusya'nın genel stratejisi; "Marksist felsefesini telkin ve propaganda, geri kalmışlığı istismar, sefâhati teşvik, kavmiyetçiliği ve mezhepçiliği hattâ Araplarda bölgeciliği körüklemek" şeklinde özetlenebilir. Bizde ise, son zamanlarda faaliyetleri bilhassa bölücülük üzerine merkezileşmiştir. Doğrusu Rusya, dün olduğu gibi bugün de her milletten ziyâde bizimle uğraşmaktadır. Moskova, Osmanlı'nın parçalanmasında Bulgar komitelerini bizzat yönlendirdiği gibi, bugün de Ermeni komitelerini bize karşı açıkça kullanmakta ve hattâ asırlarca et-kemik gibi birbirine kaynaşmış, inancıyla, örf ve âdetiyle birbiriyle imtizaç etmiş din kardeşlerimizi

Türk-Kürt diye ayırmaya çalışmaktadır. Şarktaki vatandaşlarımızı devlet kurma vaadiyle aldatmaya çalışarak, memleketimizi, bir Macaristan, bir Afganistan hâline sokmak istemektedir.

Ancak, bütün gayretlerine rağmen, bugüne kadar bu menfur gayesine ulaşamamıştır ve ulaşamayacaktır da... Çünkü Doğu'daki vatandaşlarımız dinine, vatanına, milletine bağlıdır ve parçalanmanın doğuracağı hazin neticelerin şuurundadır. Bugüne kadar, bölücü ve yıkıcı propagandalar ancak, beyinleri Marksizm'le yıkanmış ve aldanmış bir kısım gençlere müessir olmuş; büyük ekseriyet ise bu propagandaya iltifat etmemiştir. Bununla beraber, Rusların bu menfûr emelin-den ümidini kesmediği ve yine bütün gücüyle çalıştığı bir vakıadır.

Bugün yüz milyona yakın Müslümanı komünizmin esaret ve terörü altında inleyen Rusya'nın Doğu'ya yaptığı büyük vaatlerin altındaki gerçek, "Anadolu'yu parçalayıp yutmaktır". Onlar Şark ve Garp'taki vatandaşlarımızın kaşına-gözüne, boyuna-bosuna hayran değil, memleketimizin dağ ve bağlarına, nehir ve denizlerine tâliptirler.

Bütün emelleri, Deli Petro'nun vasiyeti istikame-tinde, "sıcak denizlere açılarak Avrupa'yı kısıkcı altına alıp komünizmi bütün dünyaya hâkim kılmaktır." Yoksa onların dâvâsı, en büyük düşman olduğu, Şark'taki Müslümanları himaye etmek (!) değildir. Bu ezeli düşmanımız, birlik ve beraberliğimizi bozma, memleketimizi parçalama emelini daima taşıyacak ve bu vadide bütün gücüyle gayret gösterecektir. Bugün olduğu gibi yarın da, bu vatanın evlâdlarını mukaddesâtına, vatan

ve milletine düşman etmeye çalışacaktır. Bu hâin düşmanı bilen ve desiselerini hissedenden hiçbir vatanperverin onun tahripkâr faaliyetlerine karşı lâkayd kalması, telâş etmemesi düşünülemez. Değil İslâmiyet'in, topyekûn insaniyetin en büyük düşmanı olan bu menfur zihniyetin girdabına düşmemek için, müteyakkız olmak, akl-ı selim sâhibi herkesin başta gelen temel vazifesidir. Şimâlden gelen terör, nifak, tefrika fırtınaları esmeye devam edecektir. Altını çizerek ifade edelim ki, bugün Şark'taki ırkçılık cereyanı, mücerred kavmiyetçilik tarzında kalmayıp, tamamen Marksist bir yörüngeye girmiştir. Ve tehlike fevkalâde ciddidir. Sadece, idarî, mülkî ve GAP gibi ekonomik tedbirlerle bu ateş söndürülemez. Bunu böyle bilmek aklın gereğidir.

Bu fırtınalara karşı siperimiz, hisar ve kalemiz; "birlik ve beraberliğimizdir." Bu kalenin tahrip edilmiş cihetlerini tamir etmek, gediklerini, menfezlerini kapatmak ve böylece haricî düşmanların hücumlarını akîm bırakmak, dinî ve vicdanî bir vecibedir. İzzetle, şeref ve haysiyetle yaşamak, istiklâlimizi muhafaza edip kıyâmete kadar devam ettirmek istiyorsak, buna mecburuz.

Nitekim devletimiz de bu hastalığı doğru teşhiste bir adım atmış, anayasada din derslerini mecburi kılmakla, memleketimizi anarşiye sürükleyen en önemli sebebin din eğitimindeki noksanlık olduğunu kabul etmiştir. Demek ki içtimâî bünyemizi sağlamlaştırmada en önemli esas dinimizdir. İç bünyedeki hastalıklar, ancak bununla tedavi olunabilir. İnsanlığın terbiyesi için taraf-ı İlâhî'den nâzil olmuş en son ve en mükemmel din olan İslâm dini, bu vâdide kâfi ve vâfidir. Zira dinî

bağlar; karabet, kan, ırk ve sair bütün râbıtaların fevkindedir.

Dinî râbıtalar kalb ve dimağlara yerleştirilirse, bütün ihtilâfları, çekişmeleri, sen-ben, haseb-neseb dâvâlarını kökünden bertaraf eder. Bu râbıta, cemiyetin rûhuna, kalbine ve hislerine âhenkle oturtulursa bütün mes'eleler kökünden hâlledilebilir, içtimaî nizam hayat bulur. Fert ve cemiyet huzura erer. Bunun en büyük şâhidi Asr-ı Saâdet'tir. İslâm, devr-i câhiliyedeki en bedevî ve âsi kavim ve kabileleri, İslâm'ın nûruyla en medenî ve mutî yapmıştır. Bir araya gelmeleri mümkün olmayan o vahşî kabileleri, ittihat ve imtizaç ettirerek, cihana muallim ve üstad kılmıştır.

Evet, mânevî, ferdî, içtimâî, dünyevî her hastalık gibi, nifak ve şikakın, ihtilâf ve inşikakın ilâcı da, Kur'ân'ın şifâlı eczahânesinde aranmalıdır.

Asrı Saâdetten Bir İbret Tablosu

Zamanın sahifelerinde, tarihin ibret tablolarına atf-ı nazar edilse; muhteşem şehir ve kasabalar, âlî konak ve saraylar, mektepler, medreseler, darü'l-fünûnlar, hâsılı, âlemi işgal ve istiab eden çeşitli medeniyetler görülür. Fakat saâdetin, huzurun, muhabbetin, samimiyetin, uhuvvetin, fedakârlığın, iffetin ve âlicenaplığın bir serlevhası olan Asr-ı Saâdet'in bir benzeri daha görülemez.

Asr-ı Saâdet'in ihtiva ettiği binlerce hârikulâde tablolardan, dünya kurulalı beri bir nâzirine rastlanmayan, tarihin engin yapraklarına ebediyen nakşedilmiş bir tablo:

Hicretle Mekke-i Mükەرreme'den Medine-i Münevvere'ye gelen muhacirlere bazı Medineliler aynen şöyle dediler:

“Madem ‘Ancak mü’minler kardeşler’⁵¹ (meâlindeki âyet-i kerîmenin) muktezasınca İslâmiyet, Kur’ân, kı-sacası Allah (c.c) bizi kardeş etti. Sizler ve bizler kardeşiz. Madem kardeşiz, öyleyse buyurun, malımızı-mülkümüzü bölüşelim.”

⁵¹ Hucurât, 49/10.

Evet, Medineliler bu teklifi candan, gönülden, ihlâs ve sadakatla yaptılar. Zîra onların gönüllerini, kalblerini Kur'ân ve Rasûlullah aşkı bütününü sarıp istilâ etmişti. Çünkü onlar, küfrün bölücü ve ayırıcı karanlığından îmanın birlik, sevgi ve saâdet verici sabahına erişmişler. Sanki yeniden yaratılmışlar. Artık bir tek aile hâline gelmişler...

Şimdi, insanlığın içine düştüğü ıstırap verici karanlıklardan şu veya bu fâninin köhne fikir ve karanlık hülyâlarıyla kurtarmaya çalışan psikolog, sosyolog, pedagog ve bütün feylesoflara sormak lâzım:

Zerdüşîlerin ateşlerinden daha da yandırıcı olan kavmiyetçiliğin; kin, nifak, iğbirar ve intikam gibi hisleri alevlendirerek insanların asırlarca sulh, sükûn ve saâdetlerini selbettikleri bir zamanda; birbirlerine soy-sop, haseb-neseb dâvâsından dolayı zulmeden, gadreden ve öldüren, sel gibi kanlar döken insanların kalplerinde ne tecelli etti de vicdanları tenevvür etti? Ruhlarında ne tulû etti de gönülleri ziyâlandı, hisleri parladı, içleri yıkandı? Ne oldu da bu insanların ruhları birdenbire kömürden elmasa inkılâb etti? Nasıl oldu da medenî milletlere bile üstad oldular; âlemin her tarafına huzuru, sükûnu, saâdeti ve hakiki medeniyeti götürerek cihanın rengini değiştirdiler?

Evet, Asr-ı Saâdet'in ihtiva ettiği hârikulâde tabloları bu feylesofların nazar-ı ibretlerine, insaflarına takdim ederiz. Gelsinler görsünler! Medeniyet ne imiş, insanlık ne imiş, anlasınlar, bilsinler...

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İslâm Âlimlerinin Görüşleri

İslâm Âlimlerinin Görüşleri

Bütün İslâm âlimleri, ırkçılık fikrini Kitap ve Sünnet'in ışığI altında reddetmişler, kavmiyetçiliğı içtimâî bir hastalık olarak kabul etmişlerdir. Bu maksatla evvelâ İslâm fıkhnın büyük müçtehitlerinin kavmiyetçilikle ilgili bir-iki fetvalarını misâl olarak nazara verecek ve sonra bazı İslâm âlimlerinin bu konudaki görüşlerini kısaca sıralayacağız.

İkinci olarak da, son asrın üç büyük şahsiyetinin geniş mütalâalarını özet olarak serdedeceğiz:

İmam-ı Âzam Ebû Hanîfe

“Hanefî Mezhebi'nde, (İslâm birliğini bölüp parçalayan) kavmiyetçi insanın, cenaze namazı kılınmaz.”⁵²

İmam-ı Şâfiî

“Söz ve fiili ile kavmiyetçiliğı esas alan kimsenin şehâdeti kabul edilmez. Bu tip insanların mahkemedeki

⁵² İbn-i Âbidin, I. C, Cenaze Bahsi.

şehâdeti merduttur. Zira haram olduğu hususunda İslâm âlimlerinin hiçbir ihtilâfı bulunmayan bir günaha bulaşmıştır...”⁵³

Mevlâna Şah Nakşibend

“Büyük mutasavvıf Mevlâna Şah Nakşibend’e :

– Nesebinizin silsilesi nereye varır? demişler.

– Nesebinin silsilesiyle kimse bir yere varamaz! cevabını almışlar.”⁵⁴

Fâhredden-i Râzî

Meşhur müfessir Tefsir-i Kebîr’inde: “Din ve îman müstesna tutulmak kaydıyla, bir Müslümanın bir gayr-i müslimi hafife almasını, ona karşı böbürlenmesini caiz görmemekte ve insanların îman ve küfür haricinde diğer övülen sıfatlar itibariyle müşterek olduğu”nu ifade etmektedir.⁵⁵

İbn-i Kesir

“Bütün insanlar Hz. Âdem ve Hz. Havva’ya nisbet şerefinde müsavidirler. Ancak, dinî emirlerde, Allah’a itaatla, Rasûlullah’a ittibada birbirlerine üstün olabilirler.”

⁵³ Şâfiî, el-Ümm, 6, 207; İbrahim Canan, İslâm Işığında Anarşi, s. 214-215, Cihan Yay. 1984.

⁵⁴ M. Ertuğrul Düzdağ, Türkiye’de İslâm ve Irkçılık Mes’elesi, s. 176.

⁵⁵ Fahreddin-i Râzî, Tefsir-i Kebîr, c. 28, s. 138.

Bu ifadeler, fazilet ve kemâlâtın ancak dinde, takvâda olduğunu beyan etmektedir.⁵⁶

Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır

Müfessir Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır Efendi, Sûre-i Hucurât'ın tefsirinde şöyle demektedir:

“...Hâsılı, bir erkekle bir dişiden yaratılıp da şuub ve kabâile ayrılış, darılıp darılıp dağılmak ve dövüşmek, sövüşmek için değil, tanışıp yardımlaşmak, sevişmek ve güzel ahlâkları tatbik ederek daha büyük, daha güzel cemiyetler husûle getirip, korunmak içindir... Zira muhakkak ki, Allah indinde en itibarınız, nefislerin kemâlâtının ve şahısların merâtip ve derecâtının bütün medarı, takvâdır. Şu bu zâtın nesebinden veya filân kavmin soyundan olmak değildir.”⁵⁷

Kınalızâde Ali Efendi

İslâm âlimlerinin ve ahlâkiyatçıların büyüklerinden olan, Kınalızâde Ali Efendi merhum diyor ki:

“İnsan, hattâ peygamber sülâlesinden de olsa, asalet iddiasıyla ortaya çıkmamalıdır. Zira bu dâvâsını ispat edebildiği takdirde, bir şey kazanamayacaktır. Çünkü bütün şan ve şeref muhterem ceddine ait olduğundan,

⁵⁶ İbn-i Kesîr, c. 4, s. 217.

⁵⁷ Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'ân Dili, Matbaa-i Ebuzziya, İstanbul, 1935, c. 6, s. 4478-4479.

kendisi yabancı mevkiinde kalacaktır. Asaletini ispat edemediği takdirde ise, fazladan bir de yalancılık rezilesini yüklenecektir!”⁵⁸

Son Asrın Üç Büyük Şahsiyeti

İslâm'ı müesseseleri ile yaşayan ve yaşatan Osmanlılar, İslâm kardeşliğinin en ideal bir numunesini sergilemişler ve kırka yakın muhtelif milleti, bir çatı altında asırlarca sükûnet, saâdet ve huzur içinde, idareleri altında tutmasını bilmişlerdir. Kanaatimizce bu durumun bir hikmeti de, devletin kendisine verdiği birleştirici ve mensuplarını rencide etmeyecek bir unvan taşımış olmasıdır. Tarihe dikkat ettiğimizde, İslâmiyet'in zuhurundan sonra kurulan bütün İslâm Devletleri, böyle toplayıcı bir unvanı taşımışlardır. Meselâ, Emevî, Abbasî, Gazneli, Selçuklu, Endülüs ve Osmanlı Devletleri gibi... ki, bu devletler, mensup oldukları kavmin ismini değil, mensup oldukları aile veya oturdukları ülkenin coğrafi ismini devletlerine alem olarak almışlardır.

İşte bu başarılarının sebebi, kavmiyet dâvâsıyla ortaya çıkmamaları ve doğrudan doğruya İslâm'ın bayraktarlığına tâlip olmalarıydı.

Maalesef İmparatorluğun son zamanlarında bu şiar ve bu ruh zaafa uğramış, hâricî düşmanların planlı ve kesif faaliyetleri ile Osmanlılar içerisine ırkçılık fitnesi sokulmuştu. Bu menfur faaliyetler neticesinde İmparatorluk parçalanmaya yüz tutmuştu. Bu hastalı-

⁵⁸ Düzdağ, a.g.e., s. 175-176.

ğın tedavisi için en büyük gayreti, şu üç tarihî şahsiyet göstermişti:

Mehmed Âkif, Babanzâde Ahmed Naim, Bediüzzaman Said Nursî.

Bu zâtlar, milletin iftirak ve tedennisinden feryâd etmişler, milleti uhuvvet ve muhabbete, birlik ve beraberliğe çağırılmışlar, bu vadide büyük cehd ve gayret göstermişlerdi. Bu üç şahsiyetin kavmiyetçilik hakkındaki görüşlerini özet olarak takdim edeceğiz:

Mehmed Âkif

Bütün hayatı vatan ve millete hizmetle geçen ve İslâmiyet’i tâvizsiz yaşayan İstiklâl Şâirimiz merhûm Mehmed Âkif Bey, vatan ve millete zararlı her cereyanın olduğu gibi, ırkçılığın da karşısında olmuş, gerek “Sebîlürreşâd” mecmuasında yayınladığı makaleleri ile, gerekse şiirleri ile milleti bu içtimâî illete karşı uyarmıştır. Milletin birlik ve beraberliğine en büyük bir mâni olan kavmiyetçiliği şiddetle tel’in etmiştir.

Numune olarak Sebîlürreşâd’da neşredilen yazılarından bazılarını takdim edelim:⁵⁹

“Biz Müslümanlar, başka milletlere benzemeyiz. Din bağını ihmal edecek olursak, hareketimizin cezasını –ukbâya kalmaz– daha dünyada iken çekeriz. Nitekim çekiyoruz!

⁵⁹ Bu yazılar, M. Ertuğrul Düzdağ’ın a.g.e., s. 176-77-78-79-80’den alınmıştır.

Din-i mübîn kavmiyet, cinsiyet gibi, insanları birbirinden uzaklaştıran sebepleri ortadan kaldırarak, dünyanın çeşitli yerlerindeki cemaatleri birleştirmiş iken, biz kalkıyoruz da aynı toprakta yaşayan İslâm cemaatini kavmiyyet hissi ile parçalamak istiyoruz...

Ey cemaat-i müslimîn, bilmiş olunuz ki, Müslümanlıkta kavmiyyet yoktur. Rasûl-i Ekrem (s.a.v): “Kavmiyyet gayreti güden bizden değildir” buyurmuştur. Şayet kiminiz Araplığına, kiminiz Arnavutluğuna, kiminiz Türklüğüne, kiminiz Kürtlüğüne sarılarak sizi râbıtaların en sağlamı ile birleştirmiş olan din kardeşliğini bir tarafa bırakacak iseniz, neûzübillah, hepimiz için felâket muhakkaktır.”

“Arnavutluk, Araplık, Türklük, Kürtlük nâmına ortaya çıkan kavmiyet reislerini bundan altı-yedi sene evvel bir yere çağırılmış, kendilerine şöyle demiştik:

“Kavmiyet cereyanı en medenî, en ileri cemiyetleri birbirine düşürüyor. Bizim gibi, kendini teşkil eden unsurları istisnasız câhil bulunan bir cemaati ise târûmâr eder. Geliniz bu cereyanı körüklemeyiniz. Mensup olduğunuz kavimlere hizmet etmek istiyorsanız, bunun yolu başkadır. Evet, hep biliyoruz ki, İslâm unsurlarının hepsi irşada, ikâza muhtaçtır. Bunlardan meselâ, Arapları irşâd vazifelerini Arap münevverlerine bırakırız. Çünkü irşadına çalışacak unsurların lisanını, âdetlerini, mizacını, rûhunu diğer unsurlara mensup münevverlerden iyi bildiği için muvaffak olması, çok daha kolaydır. Türk’ün, Arnavud’un, Kürd’ün uyandırılması için de aynı usûle başvururuz.”

“Sonunda ayrı ayrı çalışıp bu parçaların birleşmesiyle ilerlemiş bir bütün meydana gelir. İşte bu bütünde, İslâm Hilâfeti ve Osmanlı Saltanatı’nın ulu varlığına ebediyyen hizmet eder durur.

Böyle bir yol takip etmeye karar verirsiniz, biz de sizinle beraber çalışırız, elimizden geleni kat’iyyen esirgemeyiz.

Heyhat! Bu teklif, hiçbirinin işine gelmedi. Çünkü siyasî teklifler gibi laf ile yürüyecek takımdan değildi, faaliyete muhtaç idi, mücâhedeye muhtaç idi, fedakârlığa muhtaç idi. Çünkü burada izah edemeyeceğimiz birçok gizli sebebler daha mevcud idi.”

“Azıcık dikkat olunursa görülür ki, Şariat-ı Mutahhara’nın hemen bütün hükümleri, uhuvvet (kardeşlik) ve vahdet (birlik) esasını kuvvetlendirmektedir.

Namazlar, haclar, zekâtlar, şehâdetler, oruçlar, aynı kibleye dönmeler, hep Müslümanları birbirine bağlayacak vasıtalaradır...

Bizler, “Hiçbir Müslümanın vücuduna bir diken batmaz ki, onun acısını kendimde duymuş olmayayım” diyen Peygamber’in ümmeti iken, İslâm dünyasını kırıp geçiren felâketlerden haberimiz bile olmuyor!”

“Avrupa’da bir hayli müsteşrikle görüştüm. Lâkin doğrusunu söylemek lâzım gelirse, bir tanesinden

başkasını, ne gözüm tuttu, ne de rûhum sevdi... hoşumuza giden müsteşrikten işitip, pek dikkate şâyân bulduğumuz sözleri hatırlayabildiğimiz kadar nakledelim:

‘Memleketinizde senelerce dolaştım. Osmanlı edebiyatını uzun uzadıya tetkik ettim. Yarım asır evveline gelinceye kadar, sırf havas için yazıldığından, okuyucuları pek mahdut olan edebî eserleriniz son kırk-elli sene zarfında mühim bir inkılâp geçirerek, daha geniş bir neşir sahasına kavuştuğunu gördüm.

Lâkin milletin terakkisi hesabına bu kadarı hiçbir zaman kâfi değildi. Memleketinizdeki muharrirler üç iken üç yüze, okuyucular da yüz iken birkaç bine çıkmakla her şey olmuş bitmiş sayılmaz.

...Sizler avâm dediğiniz halk tabakasının idrakini yükseltmedikçe, köylülerinizi bugünkü hâllerinde bıraktıkça, farz-ı muhal olarak dünyanın en büyük adamlarını yetiştireniz, yine boştur, yine boş!’

Mehmed Âkif, şiirlerinde de kavmiyetçiliğin birçok zararlarını işlemiştir.

Bir şiirinde kavmiyetçiliğin İngiliz oyunu olduğunu ifade etmekte ve şiirin bir yerinde İngilizleri şöyle konuşturmaktadır:

“Biz İngilizler olup hâli önceden müdrik;
O beyne pençeyi taktık, o göğse yerleştik,
O hâlde bir kolu kalmış ki bize çullanacak,

Yolundadır işimiz bağladık mı kısıkvrak!
 Hem öyle zorla değil, çünkü “fıkr-i kavmiyyet”
 Eder bu gayeyi teshile pek büyük hizmet.
 O tohm-u lâneti baştan saçıp da orta yere,
 Arap’la Türk’ü ayırdık mı şöyle bir kerre,
 Ne çırpınır kolu artık, ne çırpınır kanadı!
 Halifenin de kalır sâde bir sevimli adı!”

Müslümanları bir arada tutan en büyük ve en sağlam bağın İslâmiyet olduğunu beyan ederek, bu itti-hadın en büyük düşmanının kavmiyetçilik olduğunu şöyle ifade eder:

“Müslümanlık siz gayet sıkı, gayet sağlam,
 Bağlamak lâzım iken, anlamadım, anlayamam,
 Ayrılık hissi nasıl girdi sizin beyninize?
 Fıkr-i kavmiyyeti şeytan mı sokan zihninize?
 Birbirinden müteferrik bu kadar akvamı,
 Aynı milliyetin altında tutan İslâm’ı,
 Temelinden yıkacak zelzele, kavmiyyettir.
 Bunu bir lâhza unutmak ebedî haybettir...
 Arnavutlukla, Araplıkla bu millet yürümez...
 Son siyaset ise Türklük, o siyaset yürümez!
 Sizi bir âile efradı yaratmış Yaradan.
 Kaldırın ayrılık esbabını artık aradan.

Siz bu dâvâda iken yoksa, iyâzen-billâh,
Ecnebler olacak sâhibi mülkün nâgâh.
Diye dursun atalar ‘Kal’a içinden alınır.’
Yok ki hiçbir işiten... Millet-i merhume sağır.
Bir değil mahvedilen devlet-i İslâmiye...
Girdiler aynı siyaset ile bütün makbereye,
Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez!
Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez”.

Diğer bazı şiirlerinde de kavmiyetçiliğin İslâm’da yeri olmadığını şöyle haykırmaktadır:

“Hani milliyetin İslâm idi... kavmiyyet ne!
Sarılıp sımsıkı dursaydın a milliyetine.
Arnavutluk” ne demek? Var mı şeriatte yeri?
Küfr olur başka değil, kavmini sürmek ileri!
Arabın Türke; Lâzın Çerkeze, yahut Kürde,
Acemin Çinliye rüçhanı mı varmış? Nerde!
Müslümanlıkta “anasır” mı olurmuş? Ne gezer!
Fikr-i kavmiyyeti tel’in ediyor peygamber.
En büyük düşmanıdır rûh-u Nebî tefrikanın!
Adı batsın onu İslâm’a sokan kaltabanın!
Şu senin âkıbetin bin bu kadar yıl evvel,
Sana söylemiş iken doğru mudur şimdi cedel?

Artık ey millet-i merhume, sabah oldu uyan!
 Sana az geldi ezanlar, diye ötsün mü bu çan?
 Ne Araplık, ne Türklük kalacak aç gözünü!
 Dinle Peygamber-i Zîşân'ın ilâhî sözünü.
 Türk Arapsız yaşamaz. Kim ki 'yaşar' der, delidir!

Arabın, Türk ise hem sağ gözü, hem sağ elidir.
 Veriniz baş başa, zîra sonu hüsrân-i mübîn
 Ne hilâfet kalıyor ortada, billahi ne din!
 “Medeniyyet” size çoktan beridir dış biliyor;
 Evvelâ parçalamak, sonra da yutmak diliyor.
 Arnavutlar size ibret olacakken, hâlâ,
 Ne bu şûride siyaset, ne bu fâsid dâvâ?
 Görmüyor gittiği yanlış yolu, zannım çoğunuz...
 Size rehberlik eden haydudu artık koğunuz!
 Bunu benden duyunuz, ben ki evet Arnavudum.
 Başka bir şey diyemem... işte perişan yurdum!”

“Nasılmış, anlayınız iddia-yı kavmiyyet!
 Ne yolda mahvoluyormuş bakın ki bir millet!
 Siz, ey bu zehri en evvel kusan beyinsizler!
 Kaçıp da kurtuluruz sandınız... fakat, ne gezer!
 Bugün belânızı bulmuş değilseniz, mutlak,

Yarın ki sâikalar beyninizde patlayacak!”

“Sen! Ben! desin efrad, aradan vahdeti kaldır,
Milletler için işte kıyâmet o zamandır.”

“İslâm’ı, evet, tefrikalar kastı kavurdu;
Kardeş, bilerek, bilmeyerek, hep kardeşi vurdu.
Can gitti, vatan gitti, bıçak dîne dayandı;
Lâkin, o zaman silkinerek birden uyandı.
Bir gör ki; bugün can da onun, kan da onundur;
Dünya da onun, din de onun, şan da onundur.
Bin parça olan vahdeti bağlarken uhuvvet,
Görsen, ezelfî râbıta bir buldu ki kuvvet:
Saldırsa da kırk ehl-i salip ordusu kol kol,
Dört yüz bu kadar milyon esir olmaz, emin ol!”
“Değil mi cephemizin sinesinde îman bir;
Sevinme bir, acı bir, gaye aynı, vicdan bir;
Değil mi cenge koşan Çerkezin, Lâzın, Türkün
Arapla Kürt ile bakîdir ittihadı bugün;
Değil mi sinede birdir vuran yürek... Yılmaz!
Cihan yıkılsa, emin ol, bu cephe sarsılmaz!”⁶⁰

⁶⁰ Mehmed Âkif, Safahat.

Ahmed Nâim Bey

Osmanlı devrinin son mümtaz şahsiyetlerinden biri olan merhum Ahmed Nâim Bey⁶¹, Osmanlı'nın parçalanmasında en büyük bir âmil olan kavmiyetçilik tehlikesine karşı müteyakkız davranmış, bu konuda matbuatta büyük mücadeleler vermiştir.

Bu mes'eyleyle ilgili "İslâm'da Dava-yı Kavmiyet" adı altında bir kitap da te'lif etmiştir. Eserinde kavmiyetçiliğin İslâm'da yeri olmadığı hakkında aklî ve naklî deliller serdetmiştir. Bu değerli eserden bazı kısımları takdim edelim:

"Bizim dâvâmız şudur:

İrkçilik dâvâsı gütmek, şer'an mezmum ve merduttur. Şer'î tâbiri ile bir câhiliyet dâvâsıdır. İslâm'ın kıyam ve bekasına, Müslümanlığın refah ve saâdetine en müthiş bir darbedir. Husûsan, hemen hemen bütün İslâm diyarları küfür diyarına inkılâb etmişken, buradaki bir avuç Müslümanın, ben Türküm, ben Arabım, ben Kürdüm, ben Lâzım, ben Çerkezim gibi sebeblerle birbirine karşı muhabbet râbitalarını zerre

⁶¹ Irak'daki meşhur Babanzâde ailesine mensup olan Ahmed Naim Bey, 1872'de Bağdat'da doğmuş, ilk tahsilini Bağdat'da ikmal etmiş, diğer tahsil hayatını İstanbul'da tamamlamıştır. 1884'te Mülkiye Mektebi'ni bitiren A. Naim Bey, ayrıca Medrese tahsilini de tamamlamıştır. Çeşitli vazifelerden sonra, 1915 yılında Darü'l-Fünûn'da Müderrisliğe başlamıştır. Daha sonra, Darü'l-Fünûn Umum Müdürlüğü (Rektörlük) yapmıştır. Ayrıca Servet-i Fünûn mecmuasında da çeşitli mevzularda yazılar yazmıştır. Dinî, ahlâkî ve felsefî eserler vermiştir. Hayatının son devresinde Sahih-i Buhari Muhtasarı, Tecrid-i Sarih Tercümesi'ne başlamış, ancak iki cildini tamamlamış, diğer ciltleri tamamlamasına ömrü yetmeyecek 1934 yılında Allah'ın rahmetine kavuşmuştur.

kadar gevşetmeleri, hele düşmanlarımızın ayaklarını taa kıblegâhımıza bastıkları bir sırada, cinnetten başka bir şey değildir.”

Bu açıklamalardan sonra kavmiyetçilik dâvâsı güdenlere bir ibret dersi olarak Arnavutların acı âkubetini nazara vererek şöyle der:

“Din ve îman, akıl ve iz’an sahasından uzaklaşılsa bile, kavmiyet saâdetinin aldatıcı şerefi altında koşan Arnavud kardeşlerimizin başına gelen büyük musibet, bize müthiş bir ders-i ibrettir.

‘Aynı sebebler, aynı neticeleri doğurur’ kaidesine binâen, bu meslekte (ırkçılık dâvâsında) devam ettiğimiz takdirde er geç bizim de başımıza gelecek musibet budur. Bu gidişle İslâm’ın son ilticâgâhı olan bu diyar, Allah (c.c) korusun Arnavudluk gibi darü’l-küfre inkılâb edecektir.”⁶²

Ayrıca, Ahmed Nâim Bey eserinde, kavmiyetçiliğin, İslâm âlemini bölüp parçalamada Avrupa’nın istimal ettiği en büyük bir silâh olduğuna da dikkatleri çekmiştir.

Bediüzzaman Said Nursî

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri; itikâdî ve îmanî hakikatleri, mantık ve muhakeme disiplini altında günümüz insanının anlayışına uygun olarak izah ve ispat etmiş, nadir-ül vücud bir şahsiyettir. İman hakikatlerinin izah ve ispatı sahasında yeni bir metod getirmiş, akıl ve kalbin imtizaç etmesinde muvaffak olmuştur.

⁶² A. Naim, İslâm’da Dava-yı Kavmiyet, s. 5-6.

Akla hitab ederken, kalbe de hisse vermiş, kalbe hitab ederken de, aklı da nazara almıştır. Telif ettiği Risale-i Nur Külliyyatı'nda, bir taraftan îmana ait şüphe ve vesveseleri hakkıyla izale edici delil ve burhanlar serderken, diğer taraftan da millet ve memleketin birlik ve beraberliğini, uhuvvet ve muhabbetini perçinleyici kuvvetli ve muknî dersler vermiştir. Biz bu derslerden mevzumuz itibariyle sadece kavmiyetçiliğe ait kısımlardan nümûne olarak bazılarını zikredeceğiz.

Bediüzzaman Saîd Nursî Hazretleri, kavmiyetçilikle ilgili Hucurât sûresinin 13. âyetini Mektubat isimli kitabında müstakil bir bahis olarak ele almıştır. Bu bahisten bazı kısımları nakledelim:

“Sizi taife taife, millet millet, kabile kabile yaratmışım, taa birbirinizi tanımalısınız ve birbirinizdeki hayat-ı içtimaiyeye ait münasebetlerinizi bilesiniz, birbirinize muavenet edersiniz. Yoksa sizi kabile kabile yaptım ki; yekdiğerinize karşı inkâr ile yabanî bakasınız, husûmet ve adâvet edersiniz diye değildir!”

Bediüzzaman Saîd Nursî Hazretleri âyet-i kerîmeye böylece mânâ verdikten sonra, âyet-i kerîmede işaret edilen “teârûf” ve “teâvün” düsturunu şöyle bir misâl ile açıklar:

“Nasıl ki bir ordu fırkalara, fırkalar alaylara, alaylar taburlar, bölüklere, taa takımlara kadar tefrik edilir. Taa ki, her neferin muhtelif ve müteaddid münâsebâtı ve o münâsebâta göre vazifeleri tanınsın, bilinsin... taa, o ordunun efradları, düstur-u teâvün altında, hakikî bir vazife-i umumiye görsün ve hayat-ı içtimâiyeleri, â'dânın hücumundan masun kalsın. Yoksa tefrik ve inkisam; bir bölük bir bölüğe karşı rekabet etsin, bir

tabur bir tabura karşı muhasemet etsin, bir fırka bir fırkanın aksine hareket etsin değildir. Aynen öyle de: Hey'et-i ictimâiye-i İslâmiye, büyük bir ordudur, kabâil ve tavâife inkisam edilmiş. Fakat bin bir bir birler adedince cihet-i vahdetleri var. Halıkları bir, Rezzâkları bir, Peygamberleri bir, Kibleleri bir, Kitapları bir, vatanları bir, bir, bir, bir, binler kadar bir, bir... İşte bu kadar bir, birler; uhuvveti, muhabbeti ve vahdeti iktizâ ediyorlar. Demek kabâil ve tavâife inkisam, şu âyetin ilân ettiği gibi, teârûf içindir, teâvün içindir... tenâkür için değil; tahâsum için değildir!”⁶³

Kavmiyetçilik fikrinin Avrupa'dan geldiğini şu ifadeleri ile ortaya koyar:

“Fıkr-i milliyet, şu asırda çok ileri gitmiş. Husûsan dessay Avrupa zâlimleri, bunu İslâm'lar içinde menfî bir sûrette uyandırıyorlar; taa ki, parçalayıp, onları yutsunlar...”⁶⁴

Ben الْعَصَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ “İslâm dini, kendinden önceki bâtil olan fiil, hareket, âdet ve inanışları keser, kaldırır.” ferman-ı kat’îsiyle, eski zamandan beri menfî milliyet ve unsuriyetperverliğe, Avrupa’nın bir nevi frenk illeti olduğundan, bir zehr-i katil nazariyle bakmışım. Ve Avrupa, o frenk illetini İslâm içine atmış; taa tefrika versin, parçalasın, yutmasına hazır olsun...”⁶⁵

⁶³ Nursî, Mektubat, RNK Neşriyat, İstanbul 2018, s. 353-354.

⁶⁴ Nursî, Mektubat, s. 354; Buharî, Ahkâm: 4, İmâra: 36, 37; Ebû Dâvud, Sünnet: 5; Tirmizî, Cihâd: 28, İlim: 16, Nesâî, Bey’a: 26; İbni Mâce, Cihad: 39; Müsned, 4:69, 70, 199, 204, 205, 5:381, 6:402, 403.

⁶⁵ Nursî, Mektubat, s. 68.

Said Nursî Hazretleri, “Müsbet ve mukaddes İslâmiyet milliyeti”nin kavmiyetçiliğe ihtiyaç bırakmadığını” beyan ederek şöyle buyurur:

“Evet, acaba hangi unsur var ki, üçyüzelli milyon⁶⁶ vardır? Ve o İslâmiyet yerine o unsuriyet fikri, fikir sahibine o kadar kardeşleri, hem ebedî kardeşleri kazandırır! Evet, menfî milliyetin, tarihçe pek çok zararları görülmüş.

Ezcümle: Emevîler, bir parça fikr-i milliyeti siyasetlerine karıştırdıkları için, hem Âlem-i İslâm’ı küstürdüler, hem kendileri de çok felâketler çektiler. Hem Avrupa milletleri, şu asırda unsuriyet fikrini çok ileri sürdükleri için, Fransız ve Alman’ın çok şeâmetli ebedî adâvetlerinden başka; Harb-i Umumi’deki hâdisat-ı müt-hişe dâhi, menfî milliyetin nev’-i beşere ne kadar zararlı olduğunu gösterdi. Hem bizde iptidâ-i hürriyette, Bâbil kal’asının harabiyeti zamanında “tebelbül-ü akvam” tâbir edilen “teşa’ub-u akvam” ve o teşa’ub sebebiyle dağılmaları gibi menfî milliyet fikriyle, başta Rum ve Ermeni olarak pek çok “kulûbler” nâmında sebep-i tefrika-i kulûb, muhtelif mülteciler cemiyetleri teşekkül etti. Ve onlardan şimdiye kadar, ecnebi-lerin boğazına gidenlerin ve perişan olanların hâlleri, menfî milliyetin zararını gösterdi...”⁶⁷

Bediüzzaman Hazretleri, İslâmiyet Milliyetinin mânâ, şümul ve müessiriyet açısından yeterli olduğu ve bu râbitaların kavmiyetçilikteki râbitalardan çok daha

⁶⁶ İslâm Âlemi şimdi bir buçuk milyardan fazladır.

⁶⁷ Nursî, Mektubat, s. 355.

râsih, metin, samimî, hasbî ve daimî olduğu görüşündedir. Bu görüşünü şöyle dile getirir:

“...İslâmiyet’in verdiği uhuvvet içinde, bin uhuvvet var; âlem-i Beka’da ve âlem-i Berzah’da o uhuvvet bâkî kalıyor. Onun için uhuvvet-i milliye, ne kadar da kâvî olsa, onun bir perdesi hükmüne geçebilir. Yoksa onu onun yerine ikame etmek; aynı kal’anın taşlarını, kal’anın içindeki elmas hazinesinin yerine koyup, o elmasları dışarı atmak nev’inden ahmakâne bir cinayettir.

İşte ey Ehl-i Kur’ân olan şu vatanın evlâdları! Altı yüz sene değil, belki Abbasîler zamanından beri bin senedir Kur’ân-ı Hakîm’in bayraktarı olarak, bütün cihana karşı meydan okuyup Kur’ân’ı ilân etmişsiniz. Milliyetinizi, Kur’ân’a ve İslâmiyet’e kal’a yaptınız. Bütün dünyayı susturdunuz, müthiş tehâcümâtı defettiniz, taa,

يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى
الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

âyetine⁶⁸ güzel bir mâsadak oldunuz. Şimdi Avrupa’nın ve frenk-meşreb münâfıkların desiselerine uyup, şu âyetin evvelindeki hitaba mâsadak olmaktan çekinmelisiniz ve korkmalısınız!

68 “Allah öyle bir topluluk getirecektir ki, Allah onları sever, onlar da Allah’ı sever. Onlar mü’minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı izzet sâhibidirler ve Allah yolunda cihad ederler.” (Mâide, 5/54.)

Cây-ı Dikkat Bir Hâl: Türk milleti anâsır-ı İslâmiye içinde en kesretli olduğu hâlde, dünyanın her tarafında olan Türkler ise Müslümandır. Sâir unsurlar gibi, müslim ve gayr-î müslim olarak iki kısma inkısam etmemiştir. Nerede Türk taifesi varsa, Müslümandır. Müslümanlıktan çıkan veya Müslüman olmayan Türkler, Türklükten dâhi çıkmışlardır (Macarlar gibi). Hâlbuki küçük unsurlarda dahi, hem müslim ve hem de gayr-i müslim var.

Ey Türk Kardeş! Bilhassa sen dikkat et! Senin milliyetin İslâmiyet’le imtizaç etmiş, ondan kabil-i tefrik değil. Tefrik etsen, mahvısın! Bütün senin mâzideki mefâhirin, İslâmiyet defterine geçmiş. Bu mefâhir, zemin yüzünde hiçbir kuvvetle silinmediği hâlde, sen şeytanların vesveseleriyle, desîseleriyle o mefâhiri kalbinden silme!”⁶⁹

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, Avrupalıları körü körüne taklit ederek ırkçılık, kavmiyetçilik dâvâsı gütmeye karşı çıkmakta ve mes’elenin sosyolojik açıdan tahlilini şu şekilde yapmaktadır:

“Asya’da uyanan akvam, fikr-i milliyete sarılıp, aynen Avrupa’yı her cihetle taklit ederek, hattâ çok mukaddesatları o yolda fedâ ederek hareket ediyorlar. Hâlbuki her milletin kâmet-i kıymeti başka bir elbise ister. Bir cins kumaş bile olsa; tarzı, ayrı ayrı olmak lâzım gelir. Bir kadına, bir jandarma elbisesi giydirilmez! Bir ihtiyar hocaya, tango bir kadın libası giydirilmediği gibi... “Körü körüne taklid dahi, çok defa mas-karalık olur.

⁶⁹ Nursî, Mektubat, s. 356-357.

Çünkü:

Evvelâ: Avrupa bir dükkân, bir kışla ise; Asya bir mezraa, bir cami hükmündedir. Bir dükkâncı dansa gider, bir çiftçi gidemez. Kışla vaziyetiyle mescid vaziyeti bir olmaz.

Hem, ekser Enbiyâ'nın Asya'da zuhuru, ağleb-i hükemânın Avrupa'da gelmesi, kader-i ezelînin bir remzi, bir işaretidir ki; Asya akvamını intibaha getirecek, terakki ettirecek, idare ettirecek; din ve kalbdır. Felsefe ve hikmet ise, din ve kalbe yardım etmeli, yerine geçmemeli.

Saniyen: "Dîn-i İslâm'ı, Hristiyan dinine kıyas edip, Avrupa gibi dine lâkayd olmak, pek büyük bir hatâdır. Evvelâ: Avrupa, dinine sâhiptir. Başta Wilson, Loyd George, Venizelos gibi Avrupa büyükleri, papaz gibi dinlerine mutaassıp olmaları şâhittir ki: Avrupa dinine sâhiptir; belki bir cihette mutaassıptır.

Salisen: İslâmiyet'i Hristiyan dinine kıyas etmek, kıyas-ı maalfânıktır; o kıyas yanlıştır. Çünkü: Avrupa, dinine mutaassıp olduğu zaman medenî değildi; taassubu terk etti, medenîleşti.

Hem din, onların içinde üç yüz sene muharebe-i dâhiliyeyi (iç savaşı) intaç etmiş. Müstebid zâlimlerin elinde avamı, fukarâyı ve ehl-i fikri ezmeye vâsıta olduğundan; onların umumunda muvakkaten dine karşı bir küsmek hâsıl olmuştu. İslâmiyet'te ise, tarihler şâhittir ki, bir defadan başka dâhilî muharebeye sebebiyet vermemiş.

Hem ne vakit ehl-i İslâm, dine ciddî sâhip olmuşlarsa, o zamana nisbeten yüksek terakki etmişler. Buna

şâhit, Avrupa'nın en büyük üstadı, Endülüs Devlet-i İslâmiye'sidir.

Hem ne vakit, cemâat-ı İslâmiye dine karşı lâkayd vaziyeti almışlar, perişan vaziyete düşerek tedenni etmişler..."⁷⁰

Bediüzzaman Hazretleri, saf ırk felsefesinin tamamen hayalî ve vehmî olduğunu ve millî birliği unsuriyetin değil, 'dil, din ve vatan münasebeti'nin te'min edeceğini müdafaa eder:

"Şu dünya yüzü, husûsan şu memleketimiz, eski zamandan beri çok muhaceratlara ve tebeddülata mâruz olmakla beraber; Merkez-i Hükümet-i İslâmiye bu vatanında teşkil olduktan sonra, akvâm-ı sâireden pervane gibi çocukları içine atılıp, tavattun etmişler. İşte bu hâlde Levh-i Mahfuz açılrsa ancak hakiki unsurlar birbirinden tefrik edilebilir. Öyle ise, hakikî unsuriyet fikrine, hareketi ve hamiyeti bina etmek, mânâsız ve hem pek zararlıdır. Onun içindir ki: Menfî milliyetçilerin ve unsuriyetperverlerin reislerinden ve dîne karşı pek lâkayd birisi, mecbur olmuş, demiş: "Dil, din, bir ise; millet birdir." Madem öyledir. Hakikî unsuriyete değil; belki dil, din, vatan münâsebatına bakılacak. Eğer üçü bir ise, zaten kuvvetli bir millet; eğer biri noksan olursa, tekrar milliyet dâiresine dâhildir..."⁷¹

Bediüzzaman Hazretleri menfî milliyetçilikte fazla hamiyetperverlik gösterenlere de şöyle seslenir:

⁷⁰ Nursî, Mektubat, s. 357-358.

⁷¹ Nursî, Mektubat, s. 358-359.

“Eğer şu milleti ciddî severseniz, onlara şefkat ederseniz; öyle bir hamiyet taşıyınız ki, onların ekserisine şefkat sayılsın. Yoksa ekserisine merhametsizcesine bir tarzda, şefkate muhtaç olmayan bir kısım-ı kalîlin (azınlığın) muvakkat gafletkârâne hayat-ı içtimâiyelerine hizmet ise, hamiyet değildir. Çünkü: Menfî unsuriyet fikriyle yapılacak hamiyetkârlığın, milletin sekizden ikisine muvakkat faidesi dokunabilir. Lâyık olmadıkları o hamiyetin şefkatine mazhar olurlar. O sekizden altısı, ya ihtiyardır, ya hastadır, ya musîbetzededir, ya çocuktur, ya çok zaiftir, ya pek ciddî olarak âhireti düşünür müttakîdirler ki; bunlar hayat-ı dünyeviyeden ziyâde, müteveccih oldukları hayat-ı berzahiyeye ve uhreviyeye karşı bir nûr, bir teselli, bir şefkat isterler ve hamiyetkâr mübârek ellere muhtaçtırlar. Bunların ışıklarını söndürmeye ve tesellilerini kırmaya hangi hamiyet müsaade eder? Heyhat! Nerede millete şefkat, nerede millet yolunda fedakârlık!”⁷²

Bu bahsi şu temenni ve müjde ile bitirir:

“Rahmet-i İlâhiye’den ümit kesilmez. Çünkü: Cenâb-ı Hak, bin seneden beri Kur’ân’ın hizmetinde istihdam ettiği ve O’na bayraktar tâyin ettiği bu vatandaşların muhteşem ordusunu ve muazzam cemâatini, muvakkat arızalarla inşâallah perişan etmez. Yine o nuru ışıktandırır ve vazifesini idâme ettirir...”⁷³

Bediüzzaman Hazretleri, kavmiyetçilik fikrinin bir frenk illeti olduğunu şu şekilde ifade etmektedir:

⁷² Nursî, Bediüzzaman Cevap Veriyor, RNK Neşriyat, İstanbul, s. 89-90.

⁷³ Nursî, Mektubat, s. 360.

“...Frenk illeti tâbir ettiğimiz ırkçılık, unsurculuk fikriyle Avrupa, Âlem-i İslâm’ı parçalamak için içimize bu frenk illetini aşlamış.

“Fakat bu hastalık ve fikir, gayet zevkli ve cazibedâr bir hâlet-i ruhiye verdiği için, pek çok zararları ve tehlikeleriyle beraber, zevk hatırı için her millet cüz’î-küllî bu fikre iştîyak gösteriyorlar.”⁷⁴

“İrkçılık fikri, Emevîler zamanında büyük bir tehlike verdiği ve hürriyetin başında “Kulûbler” sûretinde büyük zararı görülmesi ve Birinci Harb-i Umumî’de yine ırkçılığın istimali ile mübârek kardeş Arapların mücahid Türklere karşı zararı görüldüğü gibi, şimdi de uhuvvet-i İslâmiye’ye karşı istimal edilebilir ve istirahat-ı umumiye düşmanları gizli dinsizler, yine o ırkçılıkla büyük zarar vermeye çalıştıklarına emareler görünüyor...”⁷⁵

Bediüzzaman, dinî râbîta yerine, millî râbîtaların esas olması hâlinde, adalete bedel zulme düşüleceğini şöyle beyan etmektedir:

“Unsuriyet ve milliyet esasları, adaleti ve hakkı takib etmediğinden zulmeder. Adalet üzerine gitmez. Çünkü: Unsuriyetperver bir hâkim, milletdaşını tercih eder, adalet edemez.

أَلَا سَلَامِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ لَا فَرْقَ بَيْنَ عَبْدٍ حَبَشِيٍّ
وَسَيِّدٍ قُرَيْشِيٍّ إِذَا أَسْلَمَا

⁷⁴ Nursî, Emirdağ Lâhikası, RNK Neşriyat, İstanbul 2020, II/169.

⁷⁵ Nursî, Emirdağ Lahikası, II/231.

“İslâm dini, kendinden önceki bâtil olan fîl, hareket, âdet ve inanışları keser, kaldırır.”⁷⁶ fermân-ı kat’îsiyle: Râbîta-yı diniye yerine râbîta-yı milliye ikame edilmez; edilse adâlet edilmez. Hakkaniyet gider.”⁷⁷

Diğer taraftan Bediüzzaman Hazretleri hamiyetperverlik perdesi altında kavmiyetçiliği ileri sürenlerin iki kısım olduğunu nazara vermekte ve bu mevzuda aşağıdaki tahlili yapmaktadır:

“Tahribatçı ehl-i bid’a iki kısımdır:

Bir kısmı güya din hesabına İslâmiyet’e sadakat nâmına, güyâ dini milliyetle takviye etmek için, “Zaafa düşmüş din şecere-i nûrâniyesini, milliyet toprağında dikmek, kuvvetleştirmek istiyoruz” diye, dine taraftar vaziyeti gösteriyorlar.

İkinci kısım; millet nâmına, milliyet hesabına, unsuriyete kuvvet vermek fikrine binâen “Milleti, İslâmiyet’le aşılama istiyoruz” diye, bid’aları icad ediyorlar.

Birinci kısma deriz ki; Ey “sadık ahmak” ıtlakına mâsadak biçâre ulemâü’s-sû’ veya meczub, akılsız, câhil sofiler! Hakikat-ı kâinat içinde kökü yerleşmiş ve hakaik-i kâinata kökler salmış olan Şecere-i Tûba-i İslâmiyet; mevhum, muvakkat, cüzi, hususî, menfî... belki esas-sız, garazkâr, zulûmkâr, zulmânî unsuriyet toprağına dikilmez! Onu oraya dikmeye çalışmak, ahmakâne ve tahripkârâne, bid’atkârâne bir teşebbüstür.

⁷⁶ Buharî, Ahkâm: 4, İmâra: 36, 37; Ebû Dâvud, Sünnet: 5; Tirmizî, Cihâd: 28, İlim: 16, Nesâî, Bey’a: 26; İbni Mâce, Cihad: 39; Müsned, 4:69, 70, 199, 204, 205, 5:381, 6:402, 403.

⁷⁷ Nursî, Mektubat, s. 58.

İkinci kısım milliyetçilere deriz ki: Ey sarhoş hamiyetfuruşlar! Bir asır evvel milliyet asrı olabilirdi. Şu asır, unsuriyet asrı değil'. Bolşevizm, Sosyalizm mes'eleleri istilâ ediyor; unsuriyet fikrini kırıyor; unsuriyet asrı geçiyor... ebedî ve dâimî olan İslâmiyet milliyeti; muvakkat, dağdağalı unsuriyetle bağlanmaz ve aşılalmaz. Ve aşılama olsa da; İslâm milletini ifsat ettiği gibi, unsuriyet milliyetini dahî ıslah edemez, ibka edemez... Evet, muvakkat aşılama bir zevk ve bir muvakkat kuvvet görünüyor, fakat pek muvakkat ve âkıbeti hatarlıdır.

Hem Türk unsurunda ebedî kabil-i iltiyam olmamak sûretinde bir inşıkak çıkacak. O vakit milletin kuvveti, bir şık, bir şıkkın kuvvetini kırdığı için, hiçe inecek. İki dağ birbirine karşı bir mizânın iki gözünde bulunsa; bir batman kuvvet, o iki kuvvet ile oynayabilir; yukarı kaldırır, aşağı indirir.”⁷⁸

Bediüzzaman'ın yukarıdaki ifadelerinden şu netice çıkmaktadır:

Menfî mukaddime, müsbet netice veremez. Yani meşru olmayan bir şey ile meşru olan neticeye gidilemez. Tabir-i diğer ile gayr-i meşru vâsitalardan meşru neticeler istihsal edilemez. Gaye meşru olduğu gibi vâsita ve vesilelerin de meşru olması şarttır. Dinimiz ırkçılığı nehyetmiştir. Dinin nehyettiği bir şeyden istidat edilmesi bir tenakuzdur.

Unsurîyet fikri, zâtında vehmî ve hayalîdir. Bunun için dünyayı istilâ eden ideoloji ve doktrinlerin

⁷⁸ Nursî, Mektubat, s. 487-488.

karşısında dayanamaz. Hem de toplayıcı ve birleştirici olmaktan uzaktır. İslâmiyet ise, toplayıcı, birleştiricidir, hakikattir, ebedîdir ve şümûllüdür. Buna binâen şarktaki din ve mukaddesatına bağlı bir Kürt kardeşimiz; “Ben Türk değilim” diyebiliyor, fakat “Ben Müslüman değilim” diyemez, demesi vâki değildir.

Bu sebeble şark ve garbı birbirine bağlayacak râbıta unsuriyet fikri değil, ancak ve ancak İslâmiyet’tir.

Vatan ve millete ait mes’elelerde fevkalâde müteyak-kız olan Bediüzzaman Hazretleri, bugünün mes’elelerini taa o günden hissetmiş ve o devrin Cumhurbaşkanı ve Başbakanına hitaben şu mektubu kaleme almıştır:

“Reis-i Cumhura ve Başvekile,

Kabir kapısında ve seksen küsur yaşında, birkaç hastalıkla hasta bulunan ve ölüme kendini yakın gören bir bîçâre garib ihtiyar der ki: Size iki hakikati beyan ediyorum:

Evvelâ: Sizlerin Pakistan ve Irak’la gayet muvaffakiyetkârâne ittifakını, bu millete kemâl-i samimiyetle, sürûr ve refah ile kazanmanızı bütün rûh-u canımızla tebrik ediyoruz. Bu ittifakınızı, inşâallah dört yüz milyon İslâm’ın sulh-u umumiyesine ve selâmet-i âmmenin te’minine kat’î bir mukaddeme olarak rûhumda hissettim. Ve namaz tesbihatındaki kuvvetli bir ihtar ile bunu size yazmaya mecbur kaldım. Otuz-kırk seneden beri dünyayı ve siyaseti terk ettiğim hâlde, şiddetli bir alâka ile bu ihtar-ı kalbinin sebebi: Elli seneden beri îmanı kurtarmak için gayet kısa bir yolu bulan ve Kur’ân’ın bu zamanda bir mu’cize-i mâneviyesi olan Risale-i Nûr’un Arabistan

ve Pakistan’da her yerden daha ziyâde te’sirâtı olduğu ve makbul olması, hattâ aldığımız habere göre, mahkemece tesbit edilen miktarın üç misli Risale-i Nûr’un talebelerinin o havalide bulunmalarıdır. Bu sır için âhir hayatımda kabir kapısında bu netice-i âzimeyi görmek ve beyan etmeye rûhen mecbur oldum.

“Sanien: İrkçılık fikri, Emevîler zamanında büyük bir tehlike verdiği ve hürriyetin başında “Kulüp-ler” sûretinde büyük zararı görülmesi ve birinci Harb-i Umumî’de yine ırkçılığın istimali ile mübârek kardeş Arapların mücâhid Türklere karşı zararı görüldüğü gibi, şimdi de uhuvvet-i İslâmiye’ye karşı istimal edilebilir ve istirahat-ı umumîye düşmanları gizli dinsizler, yine o ırkçılıkla büyük zarar vermeye çalıştıklarına emareler görünüyor. Hâlbuki menfî hareketle başkasının zararıyla beslenmek, ırkçılığın seciye-i fıtrîsi olduğu hâlde; evvelâ; başta Türk milleti dünyanın her tarafında Müslüman olduğundan onların ırkçılıkları İslâmiyet’le mezcolmuş, kabil-i tefrik değil. Türk, Müslüman demektir. Hattâ Müslüman olmayan kısmı, Türklükten de çıkmışlar. Türk gibi Araplar’da da Araplık ve Arap milliyeti İslâmiyet’le mezcolmuş ve olmak lâzımdır. Hakikî milliyetleri İslâmiyet’tir. O kâfidir. İrkçılık, bütün bütün bir tehlike-i azimdir. Sizin bu defaki Irak ve Pakistan’la pek kıymettar ittifakınız inşaallah bu tehlikeli ırkçılığın zararını defedecek. Ve dört beş milyon ırkçıların yerine, dört yüz milyon kardeş Müslümanları ve sekiz yüz milyon sulh ve müsaleme-i umumiyeye şiddetle muhtaç Hristiyan ve sâir dinler sâhiplerinin dostluklarını bu vatan milletine kazandırmaya tam

bir vesile olacağına, rûhuma kanaat geldiğinden size beyan ediyorum.

Sâlisen: Altmış beş sene evvel bir vali bana bir gazete okudu. Bir dinsiz müstemlekât nâzırı Kur'ân'ı elinde tutup konferans vermiş. Demiş ki: “Bu, İslâm'ların elinde oldukça, biz onlara hakikî hâkim olamayız, tahakkümü-müz altında tutamayız. Ya Kur'ân'ı sukut ettirmeliyiz, veyahut Müslümanları ondan soğutmalıyız.”

İşte bu iki fikirle, dehşetli ifsad komitesi bu bîcâre fedakâr, masum, hamiyetkâr millete zarar vermeye çalışmışlar. Ben de altmış beş sene evvel bu cereyana karşı, Kur'ân-ı Hakîm'den istimdat eyledim. Hakikate karşı kısa bir yol ve bir de pek büyük bir “Darü'l-fünûn-u İslâmiye” tasavvuru ile, altmış beş senedir, âhiretimizi kurtarmak ve onun bir faidesi olarak hayat-ı dünyevi-yemizi de istibdat-ı mutlakdan ve dalâletin helâkinden kurtarmaya ve akvâm-ı İslâmiye'nin mâbeynindeki uhuvvetini inkişaf ettirmeye iki vesileyi bulduk:

Birinci vesilesi: Risale-i Nûr'dur ki; Uhuvvet-i îmanîyenin inkişafına kuvvet-i îman ile hizmet ettiğine kat'î delil, emsalsiz bir mazlûmiyet ve âcizlik hâletinde telif edilmesi ve şimdi âlem-i İslâm'ın ekseri yerlerinde ve Avrupa ve Amerika'ya da te'sirini göstermesi ve ihtilâlcilere ve dinsiz felsefeye ve otuz seneden beri dehşetli bir sûrette maddiyyûn ve tâbiyyûn gibi dinsizlik fikrine karşı galebe çalması ve hiçbir mahkeme ve ehl-i vukuf dahi onları cerhedememesidir. İnşâallah bir zaman da, sizin gibi uhuvvet-i İslâmiye'nin anah-tarını bulan zâtlar, bu mu'cize-i Kur'âniye'nin cilve-sini âlem-i İslâm'a işittireceksiniz.

İkinci vesilesi: Altmış beş sene evvel Câmîü'l-Ezher'e gitmek istiyordum. Âlem-i İslâm'ın medresesidir diye, ben de o mübârek medresede bir ders almaya niyet ettim. Fakat kısmet olmadı. Cenâb-ı Hak rahmetiyle bir fikir rûhuma verdi ki; Câmîü'l-Ezher Afrika'da bir medrese-i umumiye olduğu gibi; Asya, Afrika'dan ne kadar büyük ise, daha büyük bir Darü'l-Fünûn, bir İslâm Üniversitesi Asya'da lâzımdır. Taa ki, İslâm kavimlerini, meselâ: Arabistan, Hindistan, İran, Kafkas, Türkistan, Kürdistan'daki milletleri, menfî ırkçılık ifsad etmesin. Hakikî, müsbet ve kudsî ve umumî milliyet-i hakikiye olan İslâmiyet milliyeti ile

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

“Ancak mü'minler kardeşirler.”⁷⁹ esasisinin tam inkişafına mazhar olsun. Ve felsefe fünûnu ile ulûm-u dîniye birbiriyle barışsın ve Avrupa medeniyeti, İslâmiyet hakaikıyla tam musâlâha etsin. Ve Anadolu'daki ehl-i mektep ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin diye vilâyat-ı şarkiyenin merkezinde hem Hindistan, hem Arabistan, hem İran, hem Kafkas, hem Türkistan'ın ortasında “Medresetü'z-Zehra” mânâsında, Câmîü'l-Ezher üslûbunda bir Darü'l-Fünûn; hem mektep, hem medrese olarak bir üniversite için, tam elli beş senedir Risale-i Nûr'un hakaikına çalıştığım gibi, ona da çalışmışım.

En evvel bunun kıymetini (Allah rahmet etsin) Sultan Reşad takdir edip yalnız binasını yapmak için

⁷⁹ Hucurât, 49/10.

yirmi bin altın lira verdiği gibi, sonra ben eski Harb-i Umumî'deki esaretimden döndüğüm vakit Ankara'da mevcut iki yüz meb'ustan yüz altmış üç meb'usun imzası ile yüz elli bin lira, o zaman paranın kıymetli vaktinde, aynı o üniversite için vermeyi kabul ve imza ettiler. Mustafa Kemal de içinde idi. Demek, şimdiki para ile beş milyon liraya yakın⁸⁰ bir tahsisat vermekle, taa o zamanda böyle kıymettar bir üniversitenin te'sisine her şeyden ziyâde ehemmiyet verdiler. Hattâ dinde çok lâkayd ve garblılaşmak ve an'anattan tecerrüd etmek taraftarı bulunan bir kısım meb'uslar dahi onu imza ettiler. Yalnız onlardan ikisi dediler ki: "Biz şimdi ulûm-u an'ane ile ulûm-u diniyeden ziyâde garblılaşmaya ve medeniyete muhtacız."

Ben de cevaben dedim:

"Siz, farz-ı muhal olarak, hiçbir cihette ihtiyaç olmasa da ekser enbiyânın Asya'da, Şark'ta zuhuru ve ekser hükemânın ve feylesofların garbda gelmelerinin delaletiyle Asya'yı hakiki terakki ettirecek, fen ve felsefenin tesiratından ziyâde hiss-i dinî olduğu hâlde, bu fitrî kanunu nazara almayarak garblılaşmak nâmıyla an'ane-i İslâmiye'yi bıraksanız ve lâdinî bir esas yaparsanız dahi, dört-beş büyük milletlerin merkezinde olan Vilâyat-ı Şarkîye'de; millet, vatan selâmeti için dine, İslâmiyet'in hakaikına kat'iiyen taraftar olmak, size lâzım ve elzemdir. Binler misallerinden bir küçük misal size söyleyeceğim:

⁸⁰ Bu mektup 1955 yılında imzalanan Bağdat Paketi münasebetiyle kaleme alınmıştır. O yılın parasıyla 5 milyon demektir.

Ben Van'da iken, hamiyetli Kürt bir talebeme dedim ki: "Türkler İslâmiyet'e çok hizmet etmişler, sen onlara ne niyetle bakıyorsun?" Dedi: "Ben Müslüman bir Türk'ü, fâsık bir kardeşime tercih ediyorum. Belki babamdan ziyâde ona alâkadarım. Çünkü tam îmana hizmet ediyorlar." Bir zaman geçti (Allah rahmet etsin) o talebem ben esarete iken, İstanbul'da mektebe girmiş. Esaretten geldikten sonra gördüm. Bâzı ırkçı muallimlerden aldığı aksül-amel ile o da kürtçülük damarıyla başka bir mesleğe girmiş. Bana dedi: "Ben, şimdi gayet fâsık, hattâ dinsiz de olsa bir Kürdü sâlih bir Türk'e tercih ediyorum." Sonra ben onu birkaç sohbette kurtardım. Tam kanaati geldi ki: "Türkler bu millet-i İslâmiye'nin kahraman bir ordusudur."

Ey sual soran meb'uslar! Şarkta beş milyona yakın Kürt var. Yüz milyona yakın İranlı ve Hintliler var. Yetmiş milyon Arap var. Kırk milyon Kafkas var. Acaba birbirine komşu, kardeş ve birbirine muhtaç olan bu kardeşlere; bu talebenin Van'daki medreseden aldığı ders-i dinî mi daha lâzım? Veyahut o milletleri karıştıracak ve ırkdaşlarından başka düşünmeyen ve uhuvvet-i İslâmiye'yi tanımayan sırf ulûm-u felsefeyi okumak ve İslâmî ilimleri nazara almamak olan o merhum talebenin ikinci hâli mi daha iyidir? Sizden soruyorum!

İşte bu cevabımdan sonra, an'ane aleyhinde ve her cihetle garblılaşımak fikrini taşıyanlar, kalktılar imza ettiler. İsimlerini söylemeyeceğim. Allah kusurlarını affetsin; şimdi vefat etmişler.

Râbian: Madem Reis-i Cumhur gayet mühim mesail-i siyasiye içinde şark üniversitesini en ehemmiyetli bir mes'ele yapıp hattâ hârîka bir tarzda altmış

milyon liranın o üniversiteye sarfı için bir kanun çıkarmak derecesinde fevkalâde bir hizmet ile medresenin medar-ı iftiharını ve kendisine büyük bir şeref verdiren bu medrese-i İslâmiye'ye, eski hocalık hissiyatıyla başlaması, bütün şark hocalarını minnettar etmiş. Ve şimdi orta şarkta sulh-u umumînin temel taşı ve birinci kal'ası olan bu üniversiteyi yine mesail-i azime-i siyasiye içinde yeniden nazara alması; elbette bu vatan, bu devlete, bu millete bu azim, faideli hizmeti verecek. Ulûm-u diniye bu üniversitede esas olacak. Çünkü harîçteki kuvvet tahribatı, mânevîdir, îmansızlıklardır. O mânevî tahribata karşı atom bombası, ancak mânevî cihetinde mâneviyattan kuvvet alıp o tahribatı durdurabilir. Madem elli beş sene bu mes'eleye bütün hayatını sarf etmiş ve bütün dekaiki ile ve neticeleri ile tetkik etmiş bir adamın bu mes'eledede re'yini almak ve fikrini sormak lâzım gelirken; Amerika'da, Avrupa'da bu mes'eleye dair istişareye kendinizi mecbur bildiğinizden, elbette benim de bu mes'eledede söz söylemeye hakkım var. Hamiyetkâr olan bütün bir millet nâmına sizden bekliyoruz.

Said Nursî⁸¹

⁸¹ Nursî, Emirdağ Lahikası, II/231-235.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çareler

Çareler

Şark'taki fitneyi söndürmek için, en evvel Şark'ın fıtratını ve yapısını iyice tespit etmek elzemdir. Bu fıtratı dikkate almadan uygulama safhasına konulacak bütün tedbirler, temelde, yetersiz ve isabetsiz kalmaya mahkûmdur. Şark insanının rûhunu tahlil, seciyelerini tetkik etmeden köklü tedbirlere ulaşamaz.

Şark'ı ayakta tutan “Hamiyet-i Diniye”dir. Bu fıtrata muvafık bir cereyan verilmediği takdirde, alınacak bütün tedbirler, –ister ekonomik, ister idarî olsun– muvakkattir, sathîdir.

Şark'ın mizacını fevkalâde bilen Bediüzzaman Hazretleri'nin Şark insanının karakter ve yapısıyla ilgili şu tespiti, bugünün ve yarının idarecileri için, dikkate alınması gereken hayatî bir ölçüdür:

“Râbian: Bu millet-i İslâm'ın cemaatleri çendan bir cemaat namazsız kalsa, fâsık da olsa yine başlarındakini mütedeyyin görmek ister. Hattâ, umum Şark'ta, umum memurlara dair en evvel sordukları sual bu imiş: ‘Acaba namaz kılıyor mu?’ derler. Namaz kılarsa mutlak emniyet ederler; kılmazsa ne kadar muktedir olsa, nazarlarında müttehemdir. Bir zaman Beytü’ş-Şebab

aşâirinde isyan vardı. Ben gittim, sordum: ‘Sebeb nedir?’ Dediler ki:

‘Kaymakamımız namaz kılmıyordu, rakı içiyordu. Öyle dinsizlere nasıl itaat edeceğiz?’ Bu sözü söyleyenler de namazsız, hem de eşkiya idiler.

Hâmisen: Enbiyânın ekseri Şark’ta ve hükemânın ağılebi Garb’da gelmesi kader-i ezelinin bir remzidir ki, Şark’ı ayağa kaldıracak din ve kalbdır, akıl ve felsefe değil. Şark’ın fıtratına muvafık bir cereyan veriniz. Yoksa sa’yiniz ya hebaen gider veya muvakkat, sathî kalır...’’⁸²

Bu teşhis gösteriyor ki, Şark’a tâyin edilecek idarecilerin, özellikle dindar ve hamiyetperver insanlardan seçilmesi, ciddi bir zaruret olmaktadır. Çünkü Şark insanı, söz ve beyandan ziyâde, fiil ve tatbikat arar. Aksi hâlde hamiyetperverlikten dem vuran, milletimizin kültüründen, örf ve an’anelerinden, mizaç ve hissiyatından habersiz, üst tabakadan bazı laubali aristokratların; iktisadî mekanizmaların nazarî incelemelerine dayanarak, insanî te’sirleri her zaman yeterince hesaba katmayan teknokratların; gerekli tedbirlerden ziyâde, şekle lüzumundan çok yer veren bir kısım bürokratların milletin rûhuna mal olmayacak basit tedbirleriyle, bu mes’elelere çözüm getirilemez.

Evvelâ açık olarak belirtelim ki, ittihad ve muhabbeti netice verecek tedbirlerin, milletin vicdanında mâkes bulması şarttır. Bu vazifenin başarıyla yürütülebilmesi için, en başta müracaat edilecek merci, vicdan-ı umumîdir.

⁸² Nursî, Mesnevî-i Nuriye, s. 98-99.

Vicdan-ı umumî; milletin basiret gözü, hakikatin sönmez şimşegidir. Bakışı net, ferâseti keskin, şuuru küllî, teşhisi isabetlidir. O yanılmaz. Değerlendirmeleri açık ve mübalâğasızdır. Bir pusula gibi daima istikameti gösterir. Vak’a ve hâdiseleri tartmada, emsalsiz bir mihenk taşıdır. O, her şeyi olduğu gibi gösteren parlak bir âyinedir; ne küçüğü büyültür, ne de büyüğü küçültür. İkaz ve tebliğini çoğu kere sükût ve acı te-bessümle îfâ eder. Bazan konuşmaması, lâkaytlığının değil, hoşnutsuzluğunun ifadesidir. Hakikatleri, lisan-ı hâl ile harfsiz ve kelimesiz, fakat müessir ve muknî olarak konuşur. Onun muhalefeti hiçbir şeye benzemez. Onun “iyi” dediğine kimse “kötü” diyemez. Onun bir kere “mahkûm” ettiğini kimse “hâkim” kılamaz. Dinini hafife alanları, mukaddesatına saldıranları, millet ve vatanına ihanet edenleri, engin denizler gibi boğar, tarih sahnesinden siler.

Evet, şurası bir hakikattir ki bir milletin devam ve bekası, “hikmet” ile “kuvvet”in bir noktada imtizacından hâsıl olur. Hikmet de, kuvvet de vicdan-ı umumîninindir. Bunların bir noktada toplanmasıyla, hâkimiyet-i milliye hâsıl olur. O nokta ise, devlettir. Yani devlet, vicdan-ı umumînin bir cihette yed-i kudretidir, bir cihette de şuurudur, aklıdır. Devlet, vicdan-ı umumînin hem düşünce ve inancını, hem de kuvvet ve dirayetini temsil eder. İşte devletin ana felsefesi bu olmalıdır.

Ne zaman devlet, vicdan-ı umumîden aldığı kudret ve kuvvet ile onun şuur ve temayülünü tahakkuk ettirirse, işte o zaman içtimâî bünye sıhhatli ve muhkem olur, ferdî ve içtimâî huzur ve sükûn tevellüd eder.

Menfî ve tahripkâr cereyanlar karşısında halk ile devletin bütünleşmesi lâzımdır. Halkın devlete gösterdiği teveccüh ve itimat kadar, devletin de halkın hissiyatına inmesi ve halkın hissiyatını mihver yapması şarttır. Çünkü Şark'ın mukadderatı, doğrudan doğruya Şark insanının şuur, idrak ve îmanıyla alâkadardır.

Şark insanını, ümit, azim ve şuur vererek intibaha getirecek aslî değerler, 1400 senelik mânevî mirasımız olan din ve kültürümüzde mevcuttur. Bu değerler manzumesinin ortaya çıkartılmasıyla onun, kudret, uhuvvet, muhabbet, feraset, şecaât, basîret gibi sıfatları inkişaf edecek; bu inkişaf, neticede birlik ve muhabbeti pekiştirecektir. Şarkı ihyâ etmek için evvelâ dinî hissiyatı ihyâ etmek şarttır. Çünkü cemiyet bünyesinde en yüksek moral, güç, din ve ahlâktır. Bir cemiyette dinî hisler ihmal edilir, ahlâk-ı umumiye tefessüh ederse, içtimâî hayatı birbirine bağlayan bütün râbitalar çözülür. Fertler, madde ve ihtirasların zebûnu olur, vatan yabancı ideolojilerin istilâsına uğrar, milleti, gençliği gerçek ulvî değerler değil, sloganlar yönlendirir. Cemiyet aslî mihverinden çıkar.

Kitleler arasında en korkunç ve en büyük felâket, ruhî ve hissî bir uçurumun meydana gelmesidir. Şark'ta bu uçurumu açmak için iç ve dış düşmanlar el ele vererek sistemli ve şuurlu biçimde çalışmaktadırlar. Bu uçurumu kapatmak için şimdiden ciddî tedbirler alınmazsa, sadece maddî ve şeklî tedbirlerle hatt-ı muvasala te'min edilemez.

Öte yandan bu mes'elelere gündelik tedbirler ve çarpık fikirlerle hâdiseleri değerlendiren ve çoğu zaman kamuoyunu yanıltan bir kısım edip ve yazarların,

mecmua ve gazetelerin isabetsiz görüşleriyle de çözüm getirilemez.

Bilmek gerektir ki, sadece yol yapmakla, fabrika kurmakla, elektrik götürmekle Şark'taki fitne söndürülemez. Şark'taki bu fitneyi söndürebilmek için şu âyet-i kerîmenin ifade ettiği hakikat dikkate alınmalıdır:

وَالْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ
بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Odur ki, O Allah ki seni nusretiyle ve mü'minlerle te'yid buyurdu ve kalblerinin arasını te'lif eyledi, yoksa yeryüzünde ne varsa hepsini sarf etseydin, yine onların kalblerini te'lif edemezdin. Velâkin Allah onların mâbeynlerini –aralarını– te'lif buyurdu. Çünkü O bir Aziz, Hakim'dir.”⁸³

Bu âyet-i kerîmenin ifade ettiği mânâ şudur: Sadece kalıpların, maddî cesetlerin bir araya gelmesiyle imtizaç, muhabbet, ülfet te'min edilemez. Hattâ bu hususta yeryüzünün “bütün servetleri” seferber edilse bile, aradaki husumeti, kin ve nifakı, iğbirarı kaldıramaz. Kalbleri birbiriyle te'lif edecek yegâne çare; mânevî râbıtalılar ile içtimâî bünyeyi dokumaktır.

Bu asrın mânevî bir hekimi olan Bediüzzaman, bu fitnenin reçetesini bundan kırk-elli sene önce ortaya koymuştur:

“Şimdi bu zamanda en büyük tehlike olan zındıka ve dinsizlik ve anarşilik ve maddiyûnluğa karşı yalnız

⁸³ Enfâl, 8/63.

ve yalnız tek bir çare var. O da, Kur'ân'ın hakikatlerine sarılmaktır. Yoksa koca Çin'i az bir zamanda komünistliğe çeviren musîbet-i beşeriye, siyasî, maddî kuvvetler ile susmaz. Yalnız onu susturan hakikat-ı Kur'âniye'dir.”⁸⁴

Şark'taki bünyenin sıhhati için müşterek duyguların ihyâsı elzemdir; inanç birliği, fikir birliği, his birliği, değer birliği, kültür birliği ve bütün bunları sağlayacak tedris birliği, cemiyet bünyesinde devamlı canlı tutulmazsa, milletin sinesinde bugün olmazsa, yarın ciddi ve tehlikeli, kapanması gayr-ı kabil gedikler açılabilir. Bilinmelidir ki milletimizi tehlikeye atacak kahrhâr sebeb, düşmanların hile ve desiselerinden ziyâde, bu değerler manzumesinin ihmal edilmesidir.

Bu değerler manzumesi, birliğimizi ve ittifakımızı te'sis etmeye yeter kâfi sebeplerdir. Şark'ı Garbla, devleti milletle bağlayacak binlerce bir birler vardır:

“Hâlîkları bir, Rezzakları bir, Peygamberleri bir, kibleleri bir, kitapları bir, vatanları bir, bir bir bir binler kadar bir, bir...”⁸⁵

Bu râbitaları canlı tutmak ile uhuvvet ve muhabbet te'sis edilebilir.

Bu mes'elede sağlam ve sarsılmaz bir neticeye doğru gitmek için milletin vicdanında derin ve köklü izler bırakacak mânevî intibah vasıtalarını da dikkate almak gerekir.

⁸⁴ Nursî, Emirdağ Lahikası, c. II/57.

⁸⁵ Nursî, Mektubat, s. 354.

Bu intibahı tehyiç etmek için hamiyet-i diniyyeyi feverana getiren, –her türlü şahsî ihtirastan uzak ve siyâsî ideolojilere âlet olmayan– nurlu, müdebbir, hakîm, şuurlu, münevver mâneviyat adamlarını, hem bu mânâyâ hizmet eden, hasbî çalışan cemaatleri “şucu-bucu” demeden devreye sokmak lâzımdır ve bunların faaliyet sahaları engellenerek daraltılmamalıdır.

Şark’a gerçek hizmet; GAP ile toprakların bereketlendirilip, hânelerin aydınlatılması yanında, kalblelerinin nurlandırılması ve fikirlerinin aydınlatılması ile götürülebilir.

Malûmdur ki, inanmak; yaradılışın bir gereğidir, fitrî ve ebedî bir ihtiyaçtır. Terk edilemez. Cemiyet bünyesinden tecrit edilemez.

Dinin yerini hiçbir ideolojik düşünce, ictimâî disiplin, kanun hâkimiyeti, ilim ve felsefe dolduramaz.

İçtimâî hayatın mânevî râbitalarını güçlü kılan ve ayakta tutan en büyük saik, dindir. Dinî hissiyatın sürekli cemiyet bünyesinde canlı tutulması şarttır. Aksi hâlde cemiyet-i beşeriye dinden kopartılırsa lakayt, serseri ve anarşist olur. Artık kanun kuvvetiyle asayiş te’min edilemez. Bu noktada cemiyet ya “rüşvet-i mutlaka” veya “istibdat-ı mutlaka” ile ancak ayakta tutulabilir. Bu mevzuya dikkatleri çeken Bediüzzaman Hazretleri şöyle diyor:

“Ey (...) bedbaht hamiyetfûrûş! Dikkat et; bu milletin bazılarının din ile bağlandıkları râbitaları kopmasın. Eğer böyle ahmakâne, körü körüne topuzların altında bazılarının dinden râbitaları kopsa, o vakit hayat-ı içtimâiyede bir semm-i katil hükmünde o dinsizler zarar

verecekler. Çünkü mürtedin vicdanı tamam bozulduğundan hayat-ı içtimâiyeye zehir olur.”⁸⁶

Diğer taraftan meşhur Alman müsteşriki Franz Taeschner’in aşağıdaki tespitleri ders alınması gereken, dikkate değer bir ibret levhasıdır:

*“Tek Tanrı akîdesinde, pratiklikte, içtimâî mes’elelerde ve pek çok mevzuda İslâm dini üstün ve mükemmel bir dindir. Ama din sadece bir îman mes’elesi değildir ki... Bir sistem, bir kültür, bir tarih, bir menşee, bir politika, bir dâvâ mes’elesidir. Ben bir Almanım ve hristiyanım. Hristiyanlığı bıraktığım an Almanlıkla ilgim kesilir. Kültür ve milliyet bakımından başka bir cemi-yete geçerim...”*⁸⁷

Asrımızda maddî ihtiras ve çekişmeler içerisine düşen, boğucu ve bunaltıcı bir atmosferde yaşayan, rûhî bunalım ve çöküntülere giren gençleri kurtaracak en kuvvetli istinadgâh, en güçlü hâmi ve en büyük huzur kaynağı dindir, Allah korkusudur. Günümüzde bu ihtiyaç her gün biraz daha artmaktadır. Gençliğin bunalımlarını izale edecek ve içine düştüğü mânevî boşluğu dolduracak, kavmiyetçilik fikrini ve bölücülüğü kökünden kesip atacak tek ve yegâne reçete; İslâmiyet’tir.

Milletimize yüksek idealler vermek, gençliğin hamiyetini inkişaf ettirmek ancak, dinî telkinlerle olabilir. Çünkü dindeki te’sir hiçbir ideolojide mevcut değildir.

⁸⁶ Nursî, Lem’alar, RNK Neşriyat, İstanbul 2020, s. 142.

⁸⁷ Öztuna, Yılmaz, Büyük Türkiye Tarihi, 10/173.

İnsan rûhunu saran ve sarsan kâbusları dağıtacak, kalbleri teskin ve teselli edecek en emin nokta-i istinad ve istimdad, dindir.

Din, içtimâî hayata disiplin getirir. Vicdanî murakabeyi derinleştirerek içtimâî birliği korur, cemiyette âhengi te'sis eder. Terör ve anarşinin kapılarını kapatır. Cemiyet hayatının mânevî ve aslî râbitaları olan; şefkat, fedakârlık, muhabbet, uhuvvet gibi ulvî hisleri canlı tutar. Cemiyet bünyesine, vatanperverlik, hamiyet, feragat ve fedakârlık gibi ulvî seciyeler ancak dinle verilebilir.

Din, duygulara şekil verir, ölçü kazandırır, istidatları inkişaf ettirir. Mes'uliyet duygusunu geliştirir. Dinî seciyelerle teşhiz edilmiş insan, varlığını milletin hizmetine vakfeder, himmetini bütün bir milleti bilir.

Din içtimâî yapıda bütünleyicidir. Malûmdur ki, bir bedende, bütün âzâların bir tek rûha bağlanmasıyla birlik hâsıl olur, vücut kuvvet bulur ve sıhhat kazanır. Bedendeki âzâların vazifeleri, yapıları, fonksiyon ve hususiyetleri ayrı ayrı oldukları hâlde, tamamı bir tek rûha bağlıdır. Ondandır meded alır. Onun nâmına hareket eder. Vazifeleri, birbirinden ayrı olan bütün bu âzâların muvaffakiyetleri, bir tek rûhu kabul etmelerine ve ona bağlanmalarına vâbestedir. O tek rûhu kabul etmeyen, ondan intisabını kesen âzâ, meflûçtur. Demek ki, vücudun birliği, rûhun birliğinden gelmektedir. Rûhun bu birleştirici ve hayatî fonksiyonunu hiçbir âzâ yüklenemez. Ve kendisini onun yerine koyamaz. Meselâ “göz” olmazsa, vücut mevcudiyetini noksaniyetle de olsa devam ettirebilir. Ama ruh olmazsa, artık vücudun varlığından söz edilemez. Her bir âzâ, rûhun hayat ve

feyzinden nasibini almakla memnun ve mes'ud olur. Her âzânın, kendi uhdesine düşen vazifeyi yapmasıyla hâsıl olan semereden, şereften, kemâlden, bütün âzâlar hisselerini ayrı ayrı alırlar. Meselâ bütün âzâlar, müdebbirâne bir aklın tefekkür ve temkininden fayda gördükleri gibi, her bir âzânın, kendi vazifesini lâıykıyla yapmasından da akıl müstefid olur.

Bir millet de, bütün efradı, bütün sınıf ve tabakaları ve bütün müesseseleri ile bir vücut gibidir. Onların hayat, ittihat, devam ve bekaları da hepsini ihata edebilecek, 'Mukaddes bir mefhum'a, bir 'şahs-ı mânevî'ye bağlanmalarıyla mümkün olur. İşçiler-işverenler, köylüler-şehirli, hocalar-talebeler... hâsılı bütün içtimâî sınıflar o şahs-ı mânevînin birer âzâları hükmündedirler. Biri dimağı ise, diğeri kalbi, biri gözü ise, diğeri ayağıdır... İşte bütün bu âzâların huzur ve sükûnunu, ittihat ve tesânüdünü te'min etmekle, hayat-ı umumiyenin âhenk ve intizamını din te'sis eder. Dinin bu fonksiyonunu, meselâ, "ilim" yüklenemez. Çünkü cemiyetin bütün fertlerinin âlim olması düşünülemez. "Kavmiyetçilik", "ırkçılık" da yüklenemez. Çünkü kavmiyetçilik ihtilâfın menşesidir; ittihat ve imtizacı te'sis edemez. Bu fonksiyonu, "Meslek Birliği" de yüklenemez. Çünkü cemiyetin bütün fertlerinin işçi, çiftçi, mühendis yahut doktor olmaları da tasavvur edilemez. Kısacası, bir milleti meydana getiren hiçbir organ, kendi unvanını, vasfını şahs-ı mânevîsini millete ruh yapamaz. Ama bütün bu organlar, o mukaddes rûhu kabul edebilir ve ona bağlanabilirler. İşçisi-işvereni, talebesi-hocası, âmiri-memuruyla herkes "Allah'ımız bir, Rab-bimiz bir, Hâlikımız bir, Mâbudumuz bir, Dinimiz bir, Vatanımız bir, Milletimiz bir..." diyebilir. İçtimâî merkez

olan havastan, içtimâî muhit olan avama kadar herkes, aynı mâbed içinde toplanabilir. Bir tek dinin çatısı altına girebilir.

Demek ki, bir milletin rûhu, ancak din ile olabilir. Bu rûhun müessiriyetinin kalmadığı mıntikalarda felç baş gösterir. Evet, bugün, birçok içtimâî uzvumuz, hayatiyetini kaybetmiş, çalışamaz hâle gelmişse, araştırıldığında, temelde dinî hissiyatın o uzuvlarda ihmal edilmiş olduğu görülecektir.

Elhasıl, insanı gerçek olarak anlayan, bütün terki-biyle kavrayan, en derin görüşle tanıyan İslâm dinidir. Dinimiz, insanı maddî-mânevî cephesi, nihayetsiz ihtiyaçları acz, zaaf ve fakrı, ebediyet arzusu, dünya ve âhiret hayatı gibi fevkalâde geniş bir saha içerisinde değerlendirir. Beşerin üç müthiş ve müşkil suali olan, “Necisin? Nereden geliyorsun? Nereye gidiyorsun?” suallerine muknî ve makbul cevap verir. İnsanların hem nefislerini, hem kalblerini, hem ruhlarını, hem akıllarını tatmin ederek, onları faziletten saâdete, saâdetten kemâlâta ulaştırır. Kâinata zerrelere güneş sistemlerine kadar her şeye hükmeden ilâhî bir nizâmın mevcudiyetini akıllara tesbit ettirir. Mevcudatın yaradılış gayesini ve mahlûkatın hâkîmâne terbiyesini gözler önüne serer, gerçeği okutturur. Böylece, insanın fikir dünyasında mukaddes mefhumlar, ulvî değerler teşekkül ettirir. Kalbi vesveselerden, akli lâkaydlıktan, rûhu tereddütlerden kurtararak insana disiplin ve ölçü getirir. Onu ferdî ve içtimâî plânda bütünleştirir, müstakim kılar. Bu tip bir insan gerek vicdanı ve gerekse çevresi ile çatışmaz.

Evet, dinimiz, fert ve cemiyet hayatımız için son derece lüzumlu, vazgeçilmez râsih hakikatlerin membaıdır, mahzenidir, mecmasıdır. İnsanlığı tekâmül ve teâlîye sevk edecek esasları hâvidir. Mânâ ikliminden ırak, kılavuzsuz, pusulasız giden bu asrın insanına hayat bahşedecek en büyük iksir, İslâm Dini'dir. İşte, insanlarda hamiyet ve muhabbeti ateşleyen, fertleri birbiriyle kaynaştıran, hayatın mayası, içtimâî hayatın kayyum ve mukavimi, hayatın hayatı, nûru ve esası olan bu muazzam kuvvete karşı devlet adamlarımızın lâkayd kalmaları düşünülemez. Bugün, sosyolog ve antropologların bu konuya eğilmeleri zarurî bir vecibedir. Malûm olduğu üzere, 2000 yıldır dünyanın her tarafında zillet ve meskenet içerisinde yaşayan Yahudileri, bugün devlet hâline getiren gücün temelinde din hissi yatmaktadır. Tahrif edilmiş Tevrat, müntesiplerini böyle bir neticeye götürürken, en son ve en mükemmel kitap olan Kur'ân-ı Azîmüştân'ın hakikatleri cemiyetin tedavisinde kullanılsa, elbette içtimâî bün-yemiz fevkalâde perçinlenecek, sağlam ve metin olacaktır. Milletimiz için, her devirde müessir olan ve hiçbir devirde kıymetini kaybetmeyen bir reçete vardır: "İhyâ-i din, ihyâ-i millettir." Bu milletin dirilişi, dinin dirilişiyle mümkündür.

Malûmdur ki, ilim insanların sadece mütehassıslarına hitap ettiği hâlde; din, avam ve havas, bütün bir cemiyete feyzini neşreder. Bir memlekette, bütün fertlerin ilim adamları olmaları imkânsızdır. Lâkin hepsinin mütekid ve mütedeyyin olması mümkündür. Şurası açık bir gerçektir ki, hakkında, ne ilim ve ne de din bulunmayan bir memleketi bekleyen tek âkıbet, izmihlâldir. Avamı mütedeyyin, havassı dine lâkayd

olan memleketlerde; avamda, havassa karşı hürmet ve itaat; havasda ise, avama karşı şefkat ve merhamet kalmaz. Bu sebeble, milletimizin din ile bağlandıkları râbıtaların kopmamasına azamî hassasiyet göstermek ve dinin içtimâî hayattaki bu hâkimâne fonksiyonundan azamî derecede istifâde etmek gerekir.

Mevcudiyeti tehlikeye maruz kalan bir milletin, en son halâskârı, en mühim nokta-i istinadı ve en büyük siperi onun mâneviyatıdır. Tarihimizin şehâdetiyle sâbittir ki, bütün savaşlarda olduğu gibi, husûsan İstiklâl Savaşımızda da milletimizin en büyük güç kaynağı “Din” olmuştur. Vicdanı mutmain, kalbi hubb-u vatan ve mukaddesat ile meşbu, tam mütevekkil ve inancının kudsiyetinden dolayı şecaata sâhip bir askerden daha güçlü ve muktedir bir asker tahayyül ve tasavvur edilemez. Evet, tarih boyunca kahraman ordumuzun muzafferiyet ve muvaffakiyetinin temelinde, “Ölürsem şehid, kalırsam gaziyim!” felsefesi yatar. Bu, İslâm’ın bahşettiği, Allah’a îman ve itimadın, tevekkül ve teslimin en güzel bir ifadesidir.

Şu noktayı da ifade etmeden geçemeyeceğim:

Dinden ve onu şuuren yaşayanlardan zarar gelmez. Tarihimizin şehâdeti ile bu memlekette, dinî potansiyel, asayiş ve güvenliğin daimî ve hasbî bekçisi olmuştur. Din irşaddır, nasihattir, mârifettir, muhabbettir, şefkat, uhuvvet ve samimiyettir. Kin ve intikam, tahakküm ve terör, iğbirar ve inşikak değildir. Bu fitrî, zarufî ve ebedî ihtiyaç, cemiyet bünyesinde yeterli ölçüde doyurulmazsa, bu boşluğu fırsat bilen bir kısım nâehiller, yakın tarihimizde olduğu gibi istikbalde de bu nezih ve ulvî hissi istismar etmek isteyebilirler. Böyle bir istismarı

önlemenin tek yolu ve yegâne çaresi, milletin dine olan ihtiyaç ve iştiyakına tam cevap vermektir.

Nasıl Bir Din Dersi?

Din dersleri dar bir muhteva, şeklî ve sathî ifade kalıpları içerisinde verilmemelidir. Din dersleri her şeyden önce, yaradılışın ulvî gaye ve sırlarını öğretmelidir. Hayatın mahiyet ve sırlarını derk ettirmelidir.

Din dersleri, Rıza-i Bârî'yi gaye göstermeli, sırf Allah için ameli öğretmelidir. Bütün insanlığa, faziletlerin mihrak noktasının mârifet-i ilâhî olduğunu idrak ettirmelidir. Fikrin en âli mertebesinin Tevhid olduğunu anlatmalıdır. Din dersleri dünya maişetini te'minde, meşru kazancı teşvik etmeli, fakir ve mazlumu gözetmeyi, onların dertleriyle dertlenmeyi öğretmelidir. Beşerin saâdetini selbeden, medeniyeti altüst eden, her türlü tahakküm ve teröre, fitne ve fesada, anarşi ve bozgunculuğa karşı, ittifak ve muhabbeti esas alan telkinatları yapmalıdır.

Dinî tedrisat, sadece eğitim ve öğretim çerçevesinde kalmamalı, radyo ve televizyon gibi geniş kitle haberleşme vasıtalarını da bu maksatla kullanmalıdır. Din dersleri, iç murakabeyi olgunlaştırıcı, "Mahkeme-i Kübrâ'yı bekle, hesaba hazır ol!" mânâsında kalb ve vicdanlara nakşettirilmelidir. Fertlerin nazarları, istikamete, ebedî hayata, hasbîliğe, adalet ve hakikate yönlendirilmelidir.

Din dersleri, hak ve hakikati fikre hedef olarak göstermelidir. Hakikatleri, naklin ri'yâseti altında aklî delillerle araştırmalıdır. Fikri cüz'ilikten, basitlikten

kurtarıp, küllîleştirerek umuma mal etmelidir. Din dersleri, nesilleri hakikî tefekküre sevk etmelidir. Bu seviyeye yükselmiş gençlerin nazarında kâinat bir mütalâa kitabı, hâdiseler birer ders-i ibret olur. Böylece içtimâî bünyemizin esası olan fertler, hamiyet-i diniye ile şurulanıp, sağlama alınmış olur. Bu ihtiyaç dînen olduğu gibi, aklen, vicdanen, hissen de zaruridir.

Böyle bir din eğitimi neticesinde; zevk ve safâyı, sefâhatte değil, fazilette; huzur ve sükûnu, terör ve anarşide değil, ebedî saâdette arayan, ebedî neşvesi muvakkat ve süflî arzularına galebe çalan, dikkatli, hamiyetli, ferâset, dirâyet ve basiret sâhibi bir nesil yetiştirilmelidir. Gaflet, dalâlet, riyâ ve zulmetten mürekkep olan kavmiyetçilik gibi muvakkat hamiyet-i câhiliye ile değil, hayat-ı sermediyeyi ihyâ edecek, haşmetli güneş olan İslâmiyet'in ışığı ile tenevvür eden bir nesil...

Şeref ve haysiyetini, meziyet ve mefâhirini, İslâmiyet'le imtizaç etmiş ve on intisap ile yükselmiş ecdadından, mazisinden alan bir NESİL...

Bibliyografya

Kur'ân-ı Kerîm.

Ahmed İbnu Hanbel, Müsned.

Azîmâbâdî, Ebû Tayyib Muhammed, Avnü'l-Mâbud,
Medine, 1968.

Babanzade, Ahmed Naim; İslâm'da Dâva-yı Kavmiyet.
Canan, İbrahim, İslâm Işığında Anarşi, Cihan Yayınları,
İstanbul -1984.

Düzdağ, M. Ertuğrul, Türkiye'de İslâm ve Irkçılık
Meselesi, Tükdav

Ebû Dâvud, Sünen-i Ebî Dâvud.

Ersoy, Mehmed Akif, Safahat.

Hakim, el-Müstedrek.

Heysemi, Mecmau'z-Zevâid.

el-Hindî, Kenzü'l-Ummâl

İbnu Abidin.

İbnu Kesir.

İmam Gazali, İhyâ-u Ulûmi'd-Din, Bedir Yayınevi.

İmam Malik, Muvatta.

İmam Şâfiî, el-Ümm

Köksal, Âsım, Hz. Muhammed ve İslâmiyet, Erkam Yayınları.

Kutay, Cemal, Lawrens'e Karşı Kuşçubaşı, Mustafa Unan. İstanbul - 1965.

el-Münâvî, Feyzü'l-Kadir

Müslim, Sahihi Müslim.

Nesâî, Sünen-i Nesâî.

Nursî, Said, Bediüzzaman Cevap Veriyor, RNK Neşriyat, İstanbul.

____, Emirdağ Lâhikası, RNK Neşriyat, İstanbul 2020.

____, Lem'alar, RNK Neşriyat, İstanbul 2020.

____, Mektubat, RNK Neşriyat, İstanbul 2018.

____, Mesnevî-i Nuriye, RNK Neşriyat, İstanbul 2020.

____, Münâzarât, RNK Neşriyat, İstanbul 2020.

Öke, Mim Kemal, Tercüman, 31.12.1985.

Öztuna, Yılmaz, Büyük Türkiye Tarihi.

Râzî, Tefsir-i Kebir.

Şeybânî, Siyerü'l-Kebir.

Taberânî, Mu'cemü'l-evsat.

Taberânî, Mu'cemü's-Sağır

Tirmizî, Sünen-i Tirmizî.

Yazır, Elmalılı M. Hamdi, Hak Dini Kur'ân Dili, Matbaa-i Ebuzziya, İstanbul, 1935.

İndeks

A

Abbas 49, 53
Abbasî 80
Abbasîler 94
Abdurrahman 53
adalet 32, 37, 45, 99, 124
adâvet 12, 24, 69, 91
Âdem 29, 31, 42, 51, 53, 54,
78
Afganistan 13, 16, 70
Afrika 25, 105
ahlâk 9, 30, 48, 61, 114
Ahmed İbn-i Hanbel 52
âlem-i Beka 94
âlem-i Berzah 94
Allengi 65
Alman 65, 93, 118
Almanya 25
Amerika 25, 104, 108
Anadolu 19, 21, 70, 105
Ankara 106
Arabistan 65, 102, 105

Arap 33, 37, 46, 55, 59, 61,
62, 63, 64, 65, 66, 67,
82, 85, 103, 107
Arapça 55
Araplar 33, 46, 62, 64, 67,
103
Arap Medeniyeti 66
Arnavutluk 82, 86
Arnold Toynbee 59, 63
Arş 9
âsi 42, 72
Asr-ı Saâdet 33, 53, 72, 73,
74
Asya 95, 96, 105, 106
Avrupa 61, 62, 63, 65, 69, 70,
83, 90, 92, 93, 94, 95,
96, 97, 99, 104, 105,
108
Avrupalılar 37, 64
Azer 31

B

Babanzâde Ahmed Naim 81
Bağdat 89, 106

Barrow 66
Batı 25, 66
bâtıl 92, 100
Bedir 49, 53, 127
Bediüzzaman Said Nursî 81, 90, 95
Beytü'-Şebab 111
Bilâl-i Habeşî 39, 54, 55
Birinci ve İkinci Dünya Harpleri 24
bölücülük 16, 69
Buas Harbi 33
buğz 10, 55
Bulgar 69

C-Ç

câhiliye 25, 34, 52, 56, 57, 125
câhiliyet 11, 34, 51, 89
Câmiü'l-Ezher 105
Cehennem 11, 44, 49, 51, 55
Cemal Kutay 64, 65, 66
Cennet 13, 49
cihad 11, 13, 48, 94
Cumhurbaşkanı 102
Çin 13, 116

D

Dağıstan 16, 17
Dağlıç 30

Darü'l-Fünûn 89, 105
Dedikodu 13
Deli Petro 70
devlet 17, 70, 86, 113, 122
Devr-i Nûr 53
Doğu 66, 70
Dünya tarihi 24

E

ehl-i bid'a 100
Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır 79
Emevî 80
Endülüs 13, 80, 97
Ensâr 34
Ermeni 69, 93
Eşref Sencer Kuşçubaşı 65
Evs 33, 34, 54
Ezan-ı Muhammedi 39

F

Fâhredden-i Râzî 78
fâsık 31, 42, 107, 111
faşist 25
faşist rejimi 25
Felsefe 96
feylesof 37
Fransızlar 65
Franz Taeschner 118
Frenk 99

G

GAP 71, 117
 Garb 112
 Garp 70
 Gazneli 80
 Gustave Le Bon 66
 Güney Afrika 25
 Gürcistan 16

H

hâlet-i ruhiye 99
 hamiyet 19, 20, 25, 98, 119,
 122, 125
 Hamiyet-i Diniye 111
 Hanbelî 52
 Harb-i Umumî 99, 103, 106
 Harre 34
 Hazrec 33
 hicret 11
 hikmet 21, 39, 42, 45, 96,
 113
 Himalaya Dağları 19
 Hindistan 105
 Hintliler 46, 107
 Hitler 25
 Hristiyan 64, 96, 103
 hukukullah 45
 Hz. Ali 53, 55
 Hz. Bilâl 39, 54
 Hz. Ebû Bekir 53

Hz. Ebû Zerr 54
 Hz. Fâtıma 49
 Hz. İbrâhîm 31
 Hz. Muâz 54, 55
 Hz. Nûh 31, 43
 Hz. Ömer 53, 55
 Hz. Peygamber 9, 11, 12,
 52, 55

I-İ

Irak 89, 102, 103
 ırkçılık 11, 21, 37, 50, 61, 71,
 77, 80, 90, 95, 99, 105,
 120
 Irkçılık 23, 61, 78, 89, 99,
 103, 127
 İbn-i Kesir 78
 iğbirar 67, 74, 123
 İhyâ-i din 122
 İkinci Dünya Savaşı 25
 İmam-ı Âzam Ebû Hanîfe
 77
 İmam-ı Şâfiî 77
 İngiliz 37, 63, 64, 65, 66, 84
 İngilizler 63, 64, 84
 İngiltere 64
 inkâr-ı ulûhiyet 19
 inşikak 23, 101, 123
 intikam 67, 74, 123
 İran 105
 İranlı 55, 63, 107

İslâm 2, 9, 11, 13, 21, 32, 33,
37, 38, 42, 44, 45, 46,
52, 53, 55, 59, 61, 63,
64, 66, 69, 71, 72, 75,
77, 78, 79, 80, 82, 83,
85, 86, 88, 89, 90, 92,
93, 96, 99, 100, 101,
102, 104, 105, 111,
118, 121, 122, 123, 127

İslâm Hilâfeti 83

İslâm Medeniyeti 66

İslâm Üniversitesi 105

İsrail 62

İtalya 25

K

Kâbe 39

Kabir 102

Kaderiyye 50

kâfir 20, 31, 35, 42, 44, 50

Kafkas 105, 107

Karaman 30

Kardeşlik 9

Kavmiyet 51, 82, 89, 90, 127

kavmiyetçilik 19, 20, 25, 34,
37, 38, 51, 52, 53, 67,
71, 81, 85, 89, 90, 95,
98, 118, 120, 125

Kays bin Mutatiye 54

Kınalızâde Ali Efendi 79

Kıyâmet 9, 10, 56

Kin 12, 24, 123

komünist 13

Kudüs 13

Kuzman 57

Kürdistan 105

Kürt 46, 70, 88, 102, 107

L

Lawrence 37, 64, 65, 66

Léon Cahun 63

Loyd George 96

M

Macar 63

Macaristan 16, 70

Macarlar 63, 95

Maddî hastalık 12

Mahkeme-i Kübrâ 124

mânevî hastalık 12

Marksist 20, 25, 69, 71

Marksizm 70

Medeniyet 74

Medine 42, 57, 73, 127

Medresetü'z-Zehra 105

Mehmed Âkif 81, 84, 88

Mekke 39, 73

Merinos 30

Mes'uliyet 119

Mevlâna Şah Nakşibend 78

Moiz Tekinalp 63

Moskof 17, 20

Moskova 69
 muhabbet 9, 15, 32, 33, 39,
 54, 89, 114, 115, 116,
 119
 Muhacir 34
 Musevî 63
 Mussolini 25
 Mustafa Kemal 106
 mûtî 42
 mü'min 10, 11, 15, 31, 42,
 43, 47, 51

N

Nefec 53
 nifak 15, 37, 41, 69, 71, 72,
 74

O

oruç 11, 51
 Osmanlı 13, 37, 62, 64, 69,
 80, 83, 84, 89
 Osmanlı İmparatorluğu 37,
 62, 64

P

Pakistan 102, 103
 papaz 96

R

râbıta 72, 88, 99, 100, 102
 Rasûl-i Ekrem 34, 48, 49,

51, 82

Rasûlullah 35, 45, 48, 52, 53,
 54, 55, 57, 74, 78

Reis-i Cumhur 107

Rıza-i Bârî 124

Richard Aldington 65

Risale-i Nûr 102, 103, 104,
 105

Rusya 13, 19, 25, 69, 70

S-Ş

Safiye 49

Sahâbe-i Kiram 53

Sedd-i Zülkarneyn 19

sehâvet 45

Selçuklu 80

Selman-ı Farisî 54

Servet-i Fünûn 89

Soy-sop 23, 24, 30, 50

Suheyb-i Rûmî 54

Sultan Reşad 105

Sünnet 77, 92, 100

Şam 65

Şark 18, 19, 20, 21, 24, 70,
 71, 106, 111, 112, 114,
 115, 116, 117

Şarklılar 20

Şâs İbn-i Kays 33

Şecere-i Tûba-i İslâmiyet
 100

Şeriat-ı Mutahhara 83

şevkefzâ 17
Şeyh Şâmil 17

T

tahakküm 19, 23, 24, 123, 124
Tanzimat 61
tefrika 13, 14, 15, 16, 18, 38, 63, 66, 71, 86, 92, 93
terör 19, 25, 71, 123, 125
Terör 69, 119
Teşkilât-ı Mahsûsa 65
tevhid 9, 15, 32
Tevhid 124
The Fire Of Life 66
Turancılık 63, 64
Türk 46, 59, 63, 64, 65, 66, 70, 82, 85, 87, 95, 101, 102, 103, 107
Türkistan 13, 16, 105
Türkiye 13, 78, 118, 127, 128
Türkler 46, 65, 67, 68, 95, 107

U-Ü

Uhud 57
uhuvvet 15, 20, 32, 33, 39, 48, 54, 62, 81, 83, 88, 91, 94, 99, 103, 104, 107, 114, 116, 119, 123
uhuvvet-i milliye 94
Unsuriyet 50, 99, 101

Usûl-ü Fıkıh 37
Üsâme 55

V

Van 107
Vatan 15, 68, 102
vatanperverlik 119
Venizelos 96
Vilâyat-ı Şarkıye 106

W

Wambery 63
Wilson 96
Winston Churchill 64

Y

Yahudi 33, 34
Yahudiler 34, 37
yardımlaşma 9
Yecüc ve Mecüc 19

Z

Zeyd 55

